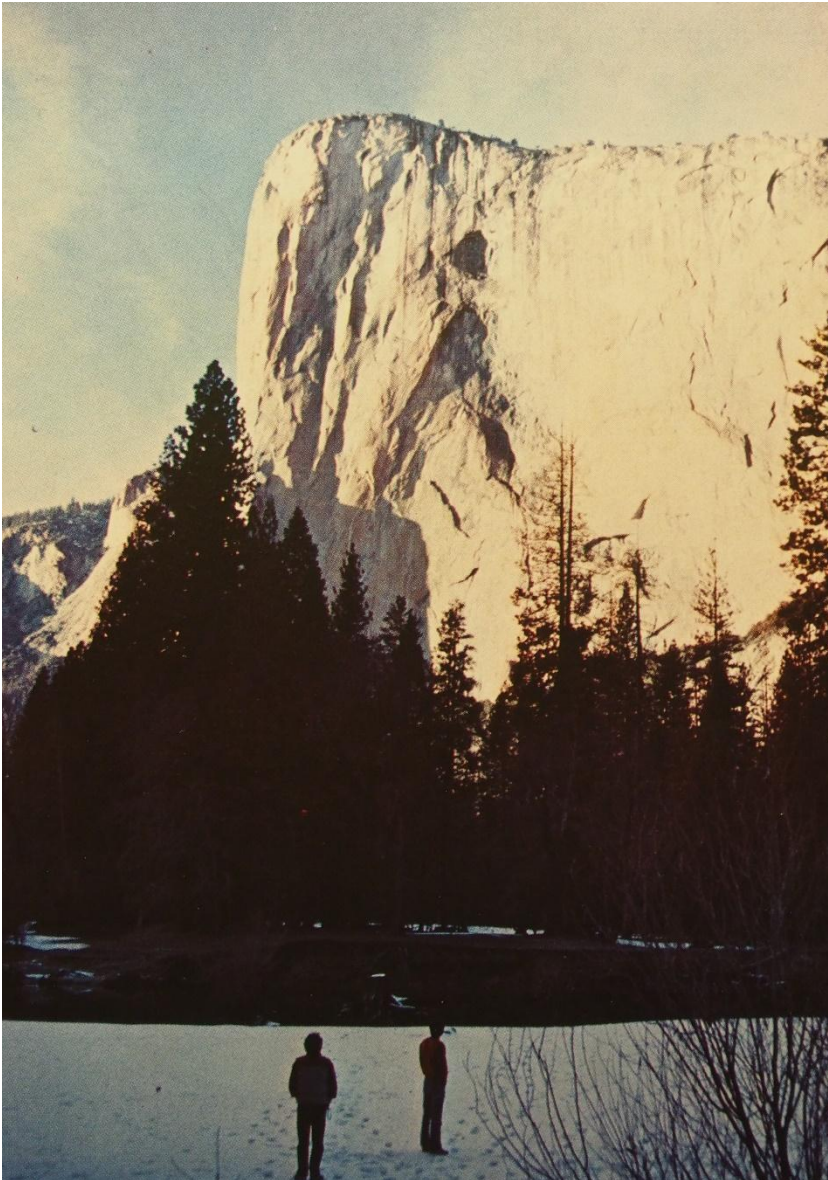

Tapahtumia 1980

Ensimmäinen suomalaisen vuorihyppy, Yosemite, Kalifornia, USA

Edellä on kerrottu, että BASE-hypyillä – vaikka eivät ole osa laskuvarjourheilua – oli monenlaista liittymää laskuvarjourheiluun. Suomen osalta nämä kytkennät alkoivat 4.1.1980, jolloin kokenut suomalainen laskuvarjohyppääjä ja vapaapudotuskuvaaja **Jorma Öster** (SLK) hyppäsi ensimmäisenä suomalaisena vuorihypyn Kaliforniassa olevassa Yosemitein luonnonpuistossa.

Idean vuorelta hyppäämiseen Öster oli saanut nähtyään filmin ”Skydive”, jossa näkyi vuorihyppäjä. Idea kehittyi edelleen Österin USA:n matkalla vuoden 1979 lopulla. Idea jalostui teoksi Österin tavattua hyppykeskuksessa pyöriviä vuorihyppääjiä, jotka saattoi tunnistaa erilaisista vuorihyppäämiseen liittyvistä T-paidoista. Hyppääjät kertoivat väkeviä tarinoita paitsi hypyistä, myös tapahtumista hyppyjen yhteydessä. Hyppääminen vuorelta ei ollut varsinaisesti laitonta, mutta luonnonpuiston järjestyssäännöt kielsivät tämän kaltaisen toiminnan – tai ainakin alueella toimivat puistonvartijat, rangerit, niin tulkitsivat. Niinpä hyppyjen yhteydessä oli sattunut monenlaisia yhteenottoja ja pakoon juoksuja.

Valmistelujen jälkeen Öster saapui vuodenvaihteen aikoihin Yosemitein luonnonpuistoon, jossa sijaitsi korkeimmalta kohdaltaan 2 300 metriä merenpinnasta kurottuva *El Capitan* vuori, jonka yhdellä sivulla noin 800 metrin korkuinen pystysuora seinämä. Mukana oli myös Österin matkallaan tapaamia ruotsalaishyppääjiä, joiden kanssa Öster alkoi valmistella hyppyä.

El Capitan, suomalaisen BASE-hyppytoiminnan alkupiste tammikuussa 1980. Kuva: Jorma Öster.

Österin ensimmäinen hyppy tapahtui tammikuun neljäntenä päivänä. Vuorelle hän kiipesi yhdessä ruotsalaisryhmän, **Göranin** ja **Karlin** kanssa. Loppumatka tapahtui 35 sentin syvyydessä hangessa. Ruotsalaisryhmään kuului myös **Arne**, mutta hän hyppäsi vasta myöhemmin. Jorman, Karlin ja Göranin hyppy suunniteltiin siten, että hypättäisiin peräkkäin, mutta samanaikaisesti. Öster ja Karl hyppäisivät kameroiden kanssa ja kuvaisivat hypyn valokuvin ja 16 millimetrin filmikameralla. Tapahtumasta saatiinkin hienoa kuva-aineistoa.

Hypyn turvallisuusnäkökohtia puntaroidessa arvioitiin, että vapaata pudotusta voisi ottaa 10–12 sekuntia ja liukumalla vuoren seinämästä pois päin voitaisiin päästä noin 150 metrin päähän vuoresta,

mitä pidettiin riittävänä. Hypyt tuntuivat vahvistavan tämän teorian: Öster arvioi olleensa vuoren seinämästä 150 metrin päässä, kun laskuvarjo oli täysin auki noin 500 metrin korkeudessa.

Koska toiminta oli puiston sääntöjen mukaan kiellettyä, piti laskuvarjo koota nopeasti tavalliseen reppuun ja paeta paikalla. Paikalle hieman hypyn jälkeen saapuneet rangerit saattoivat nähdä viat-

toman hölkkääjän, johon he eivät kiinnittäneet sen enempää huomiota. Österin kannalta tämä oli mainio asia, koska vaarana saattoi olla menettää ”rikoksen välineet”, hyppy- ja kameravarustuksen, jonka arvoksi Öster hypystä laatiessaan *Laskuvarjourheilun* jutussa arvioi 17 000 markaksi (vuoden 2022 arvoon muunneltuna 9 492 €).

Österin ruotsalainen hyppytoveri aukaisun jälkeen 4.1.1980. Kuvasta voi arvioida, että liuku 150 metrin etäisyydelle vuorensinästä ennen varjon avaamista ei ainakaan tällä hypyllä täysin toteutunut. Kuva: Jorma Öster.

Hypyn jälkeen Öster kävi tapaamassa vuorihyppäjien ”mainosmiestä”, maailman parhaisiin kuuluvaa hyppykuvaajaa **Carl Boenishia**, Carl kiinnostui Österin tarinoista ja kuvaajataustasta, joka johti miesten ystäväystymiseen ja myöhempään yhteistyöhön. Boenish piti kirjaa vuorihyppääjistä ja myönsi kolmikolle El Capitan -hyppääjien järjestysnumerot: Göran 58, Jorma 59, Karl 60 ja Arne 61.

Öster piti hyppyä ekologisena ja turvallisena, kuten hän kirjoitti vuoden 1980 ensimmäisessä *Laskuvarjourheilun* numerossa: ”... *Suosittelen hyppyä kaikille kokeneille Skydivereille, jotka kuvittelevat kokeneensa kaiken laskuvarjourheilusta. Vuorihyppääminen ei ole vaarallista, kun mukana on terve järki ja harkintakyky. Se on nautittava ja turvallinen kokonaisuus, joka on tasapainossa ympäröivän luonnon kanssa. Ja kuten Carl Boenish asian ilmaisee: ”Uskon vuorihyppäämisen jonakin päivänä tulevan yhtä suosituksi, kuin esim. vuorikiipeily, omine kilpailuineen ja haasteineen” ...*”

Aluksi puhuttiin vain vuorihyppäämisestä, mutta koska muistakin paikoista voitiin ja haluttiin hypätä, toiminnalle piti keksiä kattavampi nimi. Sen keksi Carl Boenish, joka tuli toimimaan tämän harrastusmuodon ehkä tunnetuimpana puolestapuhujana. Carl Boenish perusti 1981 toimintaa edistävän yhdistyksen, jonka puitteissa rakennuksista, antennitorneista, silloilta tai maan kamaralta tapahtuvia hyppyjä alettiin kutsua BASE-hypyiksi (**B**uilding, **A**ntenna tower, **S**pan, **E**arth).

Myöhemmin kävi ilmi, että turvallisuusarviot hyppääjän liitokyvystä (liitopuku nykyisessä muodossaan odotti vielä keksimistään) olivat liian optimistiset. Terve järki ja arvostelukyky eivät myöskään aina kuuluneet BASE-hyppääjien varustukseen. Niinpä käsitys hyppylajin turvallisuudesta tuli muuttamaan lähivuosina. Ja kuten jo edellä kerrotusta Österin ensi kosketuksesta lajiin kävi ilmi, toimintaan liittyi lähes pääsääntöisesti jonkinlaista laittomuutta, murtautumisia hypylle sopivaa paikkaan rakennuksessa, luvatonta tunkeutumista yksityisalueelle ja niin edelleen.

Myöhemmin tultiin kovasti pohtimaan myös BASE-hyppyjen ja ilmoitusäännösten kohtaamista...

Österin ensimmäisen hypyn jälkeen, erityisesti siitä kertovien lehtiartikkeleiden ja hienojen filmien innoittamana, monet halusivat kokeilla. Eikä siitä aina hyvä seurannut, kuten myöhemmistä tarinoista voimme havaita.

Edellä kuvatusta Österin ensimmäisestä vuorihypystä – ja lukemattomista seuraavista BASE-hypyistä – saimme nähdä paljon artikkeleita ja hienoja kuvia sekä Ilmailu-lehdessä, että erityisesti myös Laskuvarjourheilussa.

Laskuvarjourheilu 1/1980
Ilmailu 1/1981
Eero Kausalainen 13.11.2023

LuKT - uuden vuoden ja vuosikymmenen aloitus

Ilmailuliiton hallitus vahvisti vuoden 1980 ensimmäisessä kokouksessaan keskustoimikuntien kokoonpanon. Laskuvarjourheilun nokkamiesten nimeäminen ei tuottanut suuria yllätyksiä, mutta neljä entistä jäsentä jäi pois ja saman verran uusia otettiin tilalle. Nuppiluku säilyi samana, kuin aikaisemmin: 11 henkilöä. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja oli valittu jo liiton syyskokouksessa. Hallituksen tehtävänä oli valita toimikuntien rivijäsenet, joka valinta tapahtui nyt kuten aina ennenkin LuKT:n puheenjohtajan esityksen mukaisesti. Puheenjohtajana jatkoi jo pitkään tehtävää hoitanut **Timo Nieminen**. Uudeksi varapuheenjohtajaksi oli syyskokous valinnut **Hannu Laitisen**. Entinen varapuheenjohtaja **Risto Koivisto** jatkoi kuitenkin edelleen LuKT:n rivijäsenenä.

Ajan tavan mukaan Ilmailulehdessä julkaistiin keskustoimikuntien ja hallitusten jäsenten ammatit tai tittelit. Ilmailun julkaisemat tiedot kertoivat LuKT:n vuoden 1980 kokoonpanosta seuraavaa:

Puheenjohtaja:	Diplomi-insinööri Timo Nieminen, Vaasa	
Varapuheenjohtaja:	Kapteeni Hannu Laitinen, Utti	
Jäsenet:	Tarkastaja Lars Bäckström , Helsinki	
	Teknikko Esa Huusari , Kouvola	
	Insinööri Risto Koivisto, Lahti	
	Kaivinkoneenkuljettaja Seppo Korhonen , Kajaani	uusi jäsen
	Toimitusjohtaja Veikko Korhonen , Viiala	uusi jäsen
	Asentaja Reijo Korpinen , Kuopio	uusi jäsen
	Edustaja Ralf Norra , Helsinki	
	Insinööri Into Taskinen , Helsinki	uusi jäsen
	Liikkeenharjoittaja Harri Toivonen , Tampere	

LuKT:n sihteerinä viran puolesta edelleen Ilmailuliiton laskuvarjotoiminnanohjaaja **Eero Kausalainen** Helsingistä.

LuKT:n kokoonpanoon oli edellisen syksyn syysliittokokouksessa marraskuussa 1979 liittynyt pieni erikoisuus. Kokouksen toinen äänestys liittyi LuKT:n varapuheenjohtajan valintaan. Laskuvarjourheilijat olivat omassa joukossaan pidetyssä kokouksessa esittäneet, että laskuvarjoväki valitsisi syyskokouksessa Niemisen puheenjohtajaksi ja Laitisen varapuheenjohtajaksi. Ilmailu-lehdessä kuvattiin asiaa näin:

”...Toinen äänestys käytiin laskuvarjourheilun keskustoimikunnan varapuheenjohtajasta. Utin Laskuvarjokerho oli esittänyt omaa poikaansa Hannu Laitista, Suomen Laskuvarjokerho Helsingistä omaansa eli Into Taskista, jonka kerhon kokousedustaja Affe Norra samalla ilmoitti edustavan relatiivihyppääjiä. Suurin osa kokousedustajista tuskin tunsivat kumpakaan herraa, sillä laskuvarjoväkeä kokouksessa oli totuttuun tapaan vähänlaisesti. Laitisen

kannatus oli kuitenkin kiistaton, sillä hän sai 2 196 ääntä...” [kokouksessa oli edustettuna kaikkiaan 2 922 ääntä]

Politiikointi oli tullut laskuvarjourheiluun. Vaikka laskuvarjourheilijat olivat nyt ja muissakin tilanteissa sopineet omissa, hyppyväen kokouksissa, ketä liiton kokouksissa esitetään luottamustehtäviin, ei se aina toiminut. Paikalla saattoi olla joku ”toisinajattelija”, joka halusi vetää välistä ja hyödyntää hyppykerhojen näihin aikoihin vaatimatonta edustusta. Vaikka tällä kerralla viime hetken vyörytys ei onnistunut, välistävetöjä tultiin kokeilemaan myöhemminkin – paremmalla menestyksellä.

Tälle ajalle oli tyypillistä, että missään ilmailuliiton kuudesta eri ilmailualojen keskustoimikunnissa ei ollut ensimmäistäkään naista. Ei heitä ollut myöskään liiton hallituksessa.

LuKT:n toimintavuoden ensimmäinen kokous pidettiin 2.9.1980, paikka oli totuttuun tapaan Helsinki-Vantaan lentoaseman kotimaan siiven neuvotteluhuone. Kokous alkoi – myös tavanomaisesti – ilmoitusasioilla. Kerrottiin, että Kajaaniin on perustettu Oulun mallin mukainen *Lentävä V.P.K.* Myöhemmin selvisi, että vaikka toimintaa jonkin verran harjoitettiin, mutta se jäi lopulta melko vähäiseksi, eikä koskaan saavuttanut Oulun lentävän vapaapalokunnan toiminnan tasoa eikä laajuutta. Kajaanin VPK:sta ei tämän jälkeen paljoa kuultu.

Ilmoitusasioissa käsiteltiin myös ajankohtaisia kansainvälisiä asioita. Puheenjohtaja **Nieminen** oli piipahtanut tammi-helmikuun vaihteessa kansainvälisen ilmailuliiton FAI:n laskuvarjokomitean (CIP) vuosikokouksessa Pariisissa. Kokouksessa käsiteltiin monien muiden asioiden joukossa kansainvälisten laskuvarjotuomarien oikeuksia ja tehtäviä. Tuomareiden viimeaikaisesta aktiviteetista oli toimittava tiedot CIP:lle. Puheenjohtaja Niemisen Laskuvarjourheilu-lehdessä esitetyn kirjoituksen mukaan:

”Peruseriaatteena on se, että asianomaisen maan CIP-delegaatti on velvoitettu tarkkailemaan ja seuraamaan kv-tuomarien työskentelyä jatkuvasti. Jokaisen kv-tuomarin lokikirja (tai sen kopio) tuodaan joka vuosi CIP:iin ylläpitotarkistukseen. Tällä systeemillä voidaan taata, että vain aktiiviset tuomarit esiintyvät listalla ja ovat näin ollen tiedoiltaan ja taidoiltaan ajan tasalla...”

Edellä esitetyn perusteella Suomen edustaja Niemisen esityksestä **Eero Yliseltä** poistettiin kansainväliset tuomarioikeudet taito- ja tarkkuushypyissä ja Timo Niemiseltä oikeudet relatiivihypyissä. Oikeuksien rajoittaminen johtui siitä, että kumpikaan ei ollut tuominnut viime vuosina nyt poistettuja lajeja. Suomalaisia koski myös tulevan Bulgarian MM-kilpailujen tuomariston kokoonpano; tuomari-paneeliin nimettiin Suomesta Eero Kausalainen.

CIP:n kokouksessa luotiin myös katsauksia FAI-tasoisten kilpailujen sääntöihin. Tällä kerralla tehtiin pääasiassa pienempiä viilauksia ja hienosäätöjä. Uusi asia oli kuitenkin CRW – kupurelatiivi (1990-luvulla CF-nimellä tunnettu lajiryhmä). Lajin ennätys- ja kilpailusääntöjä esitteli **Jim Hooper** USA:sta. Tämä kokous ei vielä ottanut kantaa asioihin: päätettiin seuraavan vuoden kokouksessa palata aiheeseen, kun käytettävissä on tietoja ja kokemuksia ensimmäisistä USA:ssa järjestettävistä kansainvälisistä CRW-kilpailuista.

LuKT:n ensimmäinen kokous luonnollisesti keskittyi erityisesti alkaneen vuoden toiminnan suunnitteluun. Kokous määritteli kuluvalla vuodelle eri osa-alueisiin keskittyvät projektit sekä niihin osallistuvat LuKT:n jäsenten ilmaisemien toiveiden mukaisesti. Jäljempänä olevasta taulukosta puuttuvat puheenjohtaja Nieminen ja LuKT:n sihteeri Kausalainen. Puheenjohtaja toimi itse ylimpänä koordinaattorina, jonka leipälajeina olivat taito- ja tarkkuuskilpailut, tuomaritoiminta sekä LuKT:n kerhoille järjestämät tilaiuudet. Sihteeri SIL:n laskuvarjovirkailijana osallistui käytännössä toimijana ja byrokraatiarressina kaikkien projektien taustalla. Taulukko antaa hyvän yleiskuvan vuoden 1980

keskeisiksi koetuista toiminnoista ja kehityshankkeista. Kokouksessa hyväksyttiin myös vuoden kokousaikataulu, johon kuului kuusi LuKT:n kokousta sekä kerhojen edustajille tarkoitettu syyspaneeli. Myös kevätaneelista keskusteltiin, mutta sen tarpeellisuus jätettiin vielä myöhempään pohdintaan.

Projekti	jäsenet									
	Norra	Taskinen	V. Korhonen	Korpinen	Toivonen	Bäckström	S. Korhonen	Huusari	Laitinen	Koivisto
1. HM-koulutus	-	-	X	X	X	X	X	X	X	
2. Ohjeistomappi	-	-	X	X	X	X	X	X	X	
3. Riggerikurssi	-	-	X	X	X	X	X	-	-	
4. Vaaratilanneraportti	-	X	X	X	X	X	-	X	X	
5. CRW-sertifikaatti	X	X	-	X	-	X	-	-	-	
6. Tuomarikoulutus	X	-	-	-	-	-	-	-	-	
7. T/T-kilpailu	X	-	X	X	-	X	X	X	X	
8. RW-kilpailu	X	X	-	X	-	X	X	-	-	
9. Kevätpaneeli	X	X	X	X	-	X	X	X	X	
10. Syyspaneeli	X	X	X	X	-	X	X	X	-	
11. Valmennustilaisuudet	X	X	X	X	-	X	X	X	X	

LuKT suunnitteli kokouksessa vuoden 1980 kisakalenteria ja siihen liittyen osallistumista eri tasoihin kilpailuihin. Suunnitelmaan liittyi myös kilpailubudjetti: kuinka käytössä olevat vaatimattomat rahat ja lentoliput jaetaan eri edustusjoukkueiden ja valmennusryhmien kesken. Päätettiin lähettää edustusjoukkueet Para-Ski World Cupiin, RW-PM-kilpailuihin sekä

taito- ja tarkkuushyppyjen MM-kilpailuihin. Rahaa oli käytettävissä 30 000 markkaa (vuoden 2022 rahanarvon mukaan noin 16 750 €), johon summaan sisältyi opetusministeriöltä MM-kilpailua varten haettava 18 000 markan avustus. Pääosa summasta (23 000) osoitettiin Bulgariaan lähetettävälle MM-joukkueelle. Relatiivihyppyjen PM-joukkueelle esitettiin 3 800 markkaa. Lisäksi päätettiin osoittaa valmennukseen yhteensä 2 000 markkaa jaettavaksi tasan taito- ja tarkkuushyppyjen ja relatiivihyppyjen valmennukseen. SM-kilpailujen järjestämiseen päätettiin varata 1 200 markkaa, joka kuluisi pääosin SM-mitaleihin.

Riihikuivan rahan lisäksi oli vanhaan tapaan käytettävissä Finnair Oy:n ja ilmailuhallituksen kanssa sovittu lippukiintiön mukainen määrä lentolippuja, vapaalippuja, joilla ei ollut paikanvarausoikeutta. Liput olivat pääosin 100 prosentin alennuslippuja, mutta joukossa oli lisäksi kaksi 50 prosentin alennuslippua. MM-joukkueelle esitettiin yhdeksän lippua, Para-Ski World Cup joukkueelle neljä lippua ja relatiivivalmennukseen yksi lippu.

Kun otetaan huomioon edustusjoukkueeseen osallistuvien kilpailijoiden määrä, jaettavat rahasummat jäivät henkilöä kohden melko vaatimattomiksi. Vaikka lentoliput vastasivat melkoista rahasummaa, omia rahoja oli laitettava peliin, jos mieli valtakuntaa edustamaan maailmalle.

Edellä kerrotun lisäksi LuKT keskusteli valintaperusteista taito- ja tarkkuus-MM-kilpailuihin, mutta päätöksiä ei vielä tehty, vaan jäitiin odottamaan puheenjohtaja Niemisen ja jäsen Laitisen laatimaa esitystä pistelaskumalliksi. Para-Ski PM-kilpailuun ”...voi lähteä kolme joukkuetta Para-Ski SM-kilpailun paremmuuden perusteella...” Para-Ski World Cup joukkue saatiin päätettyä – aikataulusyistä oli pakkokin päättää jo tässä kokouksessa. Kilpailijoiksi nimettiin **Veikko Korhonen**, **Raimo Laine** ja **Timo Rautiainen**. Joukkueenjohtajaksi nimettiin **Pia Harmainen**.

Tulevien SM-kilpailujen ajankohdista ja järjestelyjen tilasta keskusteltiin ja jaettiin tietoja. Tähän liittyen ”...LuKT totesi, että kiikarikysymykseen on pantava vauhtia.” Tällä tarkoitettiin puolustusvoimilta vuokrattuja jalustallisia kiikareita – kelvollisia maavideoita ei kerhoilla vielä ollut. Sihteeri ilmoitti, että Ilmailuliitto selvittää parhaillaan mahdollisuuksia ostaa kiikareita.

Kilpailupainotteisen kokouksen viimeisiä asioita oli nimetä liiton edustajat 13.1980 järjestettävään pohjoismaiseen laskuvarjokokoukseen: Timo Nieminen, Eero Kausalainen ja Lars Bäckström

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 22.2.1980: LuKT:n kokous 1/80, 9.2.1980

Ilmailu 12/1979

Suomen Ilmailuliitto ry: Laskuvarjotiedote 2/80, 22.2.1980

Ilmailu 2/1980

Laskuvarjourheilu 1/1980

Tilastokeskus 22.11.2023: <https://www.stat.fi/tup/laskurit/rahanarvonmuunnin.html>

Eero Kausalainen 22.11.2023

Kupurelatiivi – uusi kilpailumuoto

Jo edellisen vuosikymmenen puolivälin jälkeen olivat eräät pelottomat entusiastit alkaneet kokeilla kohtaamisia avoimien kupujen varassa. Alkuun ei mennyt hyvin, tuli kupukohtaamisia mutta myös kupuruttuja, kun sotkeennuttiin omiin ja/tai lajitoverin kupuun tai varusteisiin. 1980-luvun kuluessa kupurelatiivi lopulta kehittyi kilpailumuodoksi, jossa kilpailtiin kaikilla FAI:n tasoilla, kansallisista mestaruuskilpailuista MM-tasolle saakka. Lajiryhmän kilpailutoiminnalle oli alkupotkuna jo edellisessä tarinassa viitattu **Jim Hooperin** esitys CIP:n kokouksessa tammi-helmikuun vaihteessa 1980. Alla on ehdotus siinä muodossa, kuin se julkaistiin *Laskuvarjourheilussa* vuoden 1980 alussa.

Ehdotus neljän hyppääjän kiertävän kupurelatiivin (Rotational Canopy Relative Work) vaatimuksiksi.

Osallistumisvaatimukset:

Kaikilla osanottajilla on oltava todistus osallistumisesta vähintään neljän hyppääjän kupumuodostelmaan.

Hyppykorkeus:

9.500 ft. AGL (n. 2900 m)

Työskentelyaika:

Viisi minuuttia. Kello käynnistyy, kun ensimmäinen apuvarjo tulee näkyviin.

Pisteet:

- Yksi piste ensimmäisestä neljän kuvun muodostelmasta.
- Yksi piste jokaisesta seuraavasta neljän kuvun muodostelmasta. Lisämuodostelmat voi tehdä ylimmään hyppääjiä irrottamalla otteensa ja lentämällä muodostelman pohjalle ja tekemällä näin uuden neljän kuvun muodostelman.
- Kilpailu jatkuu kilpailujen johdon ennalta määräämän kierrosmäärän ajan (suositellaan kolmea tai neljää kierrosta).
- Tasapisteet:** Jos kilpailujen päätyttyä on joukkueita tasapisteissä, voittaja määrätään toisella seuraavista tavoista:

- Jos kaikki kierrokset on hypätty loppuun ja sää, aika, tai jokin muu syy ei ole esteenä, tasatulokset ratkaistaan uusintahypyillä (-hypyillä) tasatuloksessa ensimmäisenä olevien kesken, käyttäen edellä selostettua pistelaskentaa.
- Jos lisähypyt eivät ole mahdollisia, on voittaja joukkue, joka on suorittanut useimpia kiertoja minkä tahansa yhden hypyn aikana. Jos tasatulokset ei näin ratkea, määrätään voittajaksi nopeimman ensimmäisen neljän kuvun muodostelman tehnyt joukkue (ensimmäisellä tilalla tasapisteissä olevista).

Määritelmät:

- Muodostelma:** Täydellisessä muodostelmassa on neljä avointa varjoa, jotka ovat kiinnittyneet toisiinsa sallituilla otteilla.
- Sallitut otteet:** Ylimmän hyppääjän kädet tai jalat ovat kiinnittyneet alemman hyppääjän kuvun punoksiin tai tunneleihin.

Vaaditut/suosittelavat varusteet:

- Koukkuveitset:** Jokaisella joukkueen jäsenellä on oltava helposti saatavilla puukko (koukkuveitsi on erittäin suositeltava).

KUPURELATIIVIN SÄÄNNÖT

FAI:n kansainvälisen laskuvarjokomitean CIP:n kokouksessa esitettiin ohaiset kupurelatiivisäännöt. CIP ei kuitenkaan katsonut vielä voivansa ottaa kantaa ennen sääntöjen kokeilemistä käytännössä.

Näillä säännöillä järjestetään USA:ssa kuluvana vuonna kansainväliset kupurelatiivikilpailut.

Kun kilpailujen kokemukset ovat käytettävissä, esitettäneen säännöt uudelleen CIP:lle. Näyttää varsin luultavalta, että kupurelatiivista tulee virallinen kilpailulaji. Lopullisia sääntöjä ei tässä vaiheessa vielä tiedä kukaan, mutta ohaiset esitykset ovat varmasti pohjana tuleville säännöille.

CRW CLUB

- Korkeusmittari:** Ainakin yhdellä joukkueen jäsenellä on oltava korkeusmittari asianmukaisesti käyttökunnossa.
- Kypärät:** On suositeltavaa, että kaikki joukkueen jäsenet käyttävät kovaa, suojaavaa kypärää, erityisesti jos on aikomus laskeutua muodostelmassa.

Epätäydelliset muodostelmat: Jos joku muodostelmista hajoaa muusta kohdasta kuin ylimmästä kuvusta, on ennen hajoamista ollut muodostelma toistettava, juuri samassa järjestyksessä, ennen kuin lisäpisteitä voidaan ansaita. Vain uudelleen kootusta muodostelmasta saa lisäpisteen, hajonneesta muodostelmasta ei kuitenkaan saa.

Vajaatoiminnat: Vajaatoiminta avauksessa on peruste uusintahyppyyn joukkueen omalla kustannuksella. Jäljellä olevat joukkueen jäsenet eivät saa tehdä CRW-kiertoa loppuhypyn aikana. Jos kiertoa jatketaan, joukkue saa nolla pistettä siltä kierrokselta ja ei ole enää kelvollinen uusintahyppyyn.

Sääolosuhteet: CRW-kilpailuhyppyjä ei suoriteta jos sää ei ole tuomareiden mielestä sopiva. Tuomareiden on otettava huomioon kilpailevien joukkueiden kapteenien ja osanottajien mielipiteitä, samoin kuin näköhavaintoja säätilasta.

Kilpailujen ennenaikainen päätyminen

Kun kilpailuja ei voida jatkaa määrättyjen kierrosten ajan säätilan vuoksi koska hyppääminen siirtyisi ennalta ilmoitetun ajan ylitse, voittaja määrätään vertaamalla kaikkien joukkueiden pistemäärää viimeiseen kokonaan läpikäydyn kierroksen jälkeen. Tasatulokset ratkaistaan edellä annettujen sääntöjen mukaisesti.

HUOMAUTUS KILPAILUJEN JOHTAJILLE, TUOMAREILLE JA KILPAILJOILLE!

Parhaat sääolosuhteet vallitsevat tavallisesti aikaisin aamulla ja iltapäivällä (riippuen vuodenajasta, maantieteellisestä sijainnista jne.) Nämä tekijät olisi otettava vakavasti huomioon kupurelatiivitahtumia suunniteltaessa.

Ehdotus kahdeksan hyppääjän nopeuskupurelatiivi vaatimukseksi.

Kahdeksan kuvun joukkueilla ei kilpaila muodostelmien määrällä, vaan ensimmäisen muodostelman nopeudella. Säännöt poikkeavat nelikupuisista pääosin seuraavasti:

Hyppykorkeus: 10.500 ft tai 12.500 ft AGL (3200 m tai 3800 m).

Työskentelyaika: 7 min. (12.500 ft) tai 6 min. (10.500 ft) alkaa ensimmäisestä apuvarjosta ja päättyy kahdeksannen kuvun telakoituessa. Muodostelma on pidettävä 30 sekunnin ajan (pitoaikaa ei laskea työskentelyajaksi). Kaikille alle kahdeksan hyppääjän 30 sekuntia pysyneille muodostelmille annetaan maksimiaika.

Pisteet: Yksi piste jokaisesta telakoituneesta, 30 sekuntia muodostelmassa pysyneestä hyppääjästä. Suurin pistemäärä voittaa. Tasapisteissä nopein yhteisaika voittaa.

Tasapisteet: Jos joukkueita on ensimmäisen tasapistein samalla työskentelyajalla, ratkeaa voittaja:

- Uusintahypyillä (-hypyillä) jos kaikki kierrokset on hypätty.
- Jos uusintahypyt eivät ole mahdollisia, voittaa nopeimman 8-kuvun muodostelman (kokonaan läpikäydyillä kierroksilla) tehnyt joukkue.

Epätäydelliset muodostelmat: Jos kuvio hajoaa ennen 30 sekuntia pidettyä 8-kuvun muodostelmaa, käynnistetään kello uudelleen, kunnes työskentelyaika päättyy tai rakennetaan 30 sekuntia pysynyt 8-kuvun muodostelma.

Vajaatoiminnat: Jos joukkue tekee vajaatoiminnan jälkeen CRW:a, se saa pisteitä 30 sekuntia muodostelmassa pysyneiden hyppääjien määrän mukaisesti, sekä maksimi työskentelyajan. Jos joukkue tekee kupurelatiivivaajaatoiminnan jälkeen, se ei ole oikeutettu uusintahyppyyn.

Nyt vain kaikki siipi selkään ja taivaalle. Harjoitus tekee mestarin. Homma on parasta aloittaa vaikkapa kahden hyppääjän kuviolla. Muista kerrata kupurelatiivin alkeet Laskuvarjourheilun aikaisemmista numeroista ja kuuntele kokeneempien neuvoja.

Jäämmekin jännityneinä odottamaan kuka kaappaa itselleen tunnelintäydeltä mainetta ja kunniaa Suomen Ensimmäisten Kupurelatiivikilpailujen järjestämisestä. Osanottajia varmaankin jo löytyisi.

Kupurelatiivia hypättiin ja harrastettiin useissa kerhoissa. Yllä olevien sääntöjen lisäksi saatiin maailmalta jo parempaa, kisojen järjestämisen kautta saatua kokemusta. Kesti kuitenkin vielä viisi vuotta, ennen kuin Suomessa järjestettiin ensimmäiset CRW-SM-kilpailut. Ja kuusi vuotta kului ensimmäiseen lajiryhmän MM-kilpailuun. Näihin kisoihin palaamme myöhemmin tässä tarinakokoelmassa.

Laskuvarjourheilu 1/1980
Eero Kausalainen 4.12.2023

Peruskoulutus liitovarjohyppääjälle

Koska tätä kirjoitettaessa on laskuvarjourheilussa käytetty vuosikymmenien ajan yksinomaan patjavarjoja, on ehkä tarpeen hieman kerrata historiaa edelliseltä vuosikymmeneltä. Tunnelivarjot laskeutuivat Suomeen edellisen 1970-luvun alussa. Tunnelivarjoina niitä ensi alkuun esiteltiin Ilmailu-lehden numerossa 1/1971. Myöhemmin nimi vakiintui arkisesti patjavarjoksi. Artikkelista saattoi saada mielikuvan, että tunnelivarjolla hyppääminen saattaisi olla vaikeaa, ehkä vaarallistakin, koskapa artikkelissa esitettiin sopivaksi tunnelivarjohyppääjän minimihyppykokemukseksi kahta sataa hyppyä Para-Commander -tyyppisillä varjoilla – jotka tässä vaiheessa luokiteltiin liitovarjoiksi.

Jo vuoden 1972 kevättalvella maassa oli nähty kaksi tunnelivarjohyppyä. Kokemukset eivät olleet hyvät, mutta siitä huolimatta varjoja alkoi tulla maahan nopeutuvassa tahdissa. Laskuvarjokeskustoimikunnan piirissä ensimmäinen merkintä patjakoulutuksesta löytyy syyskuussa 1972 pidetyn kokouksen pöytäkirjasta:

”Jäsen Lammi [Ilmailuinsinööri Ilmailuhallituksessa] esitti erityisen kurssin tai koulutusohjeen laatimista liitovarjoja varten. Asiasta keskusteltiin, kannatettiin periaatteessa, vaan ei tehty päätöksiä...”

Jo seuraava kokous lokakuussa 1972 sai aikaan päätöksen: ilmailuhallitukselle laadittiin seuraavan sisältöinen ehdotus:

- *”...tunnelivarjolla hyppääjällä tulee olla laskuvarjohyppääjän lupakirja sekä vähintään 200 hypyn kokemus liitovarjolla*
- *tunnelivarjolla hyppääjän tulee ennen hyppeä suorittaa käsikirjakuulustelu sekä pakkausnäyte henkilölle, jonka ilmailuhallitus on tähän tehtävään valtuuttanut*
- *tällä tunnelivarjokouluttajalla tulee olla itsellään kelpuus tunnelivarjoon sekä vähintään 25 hypyn kokemus tunnelivarjolla...”*

Asia kuitenkin jäi vielä vaiheeseen, koska kirje lähti viranomaiselle vasta maaliskuussa 1974. Siellä käsittely oli – kenties Ilmailuhallituksen niihin aikoihin palkkaaman uuden laskuvarjoasiantuntija **Bäckströmin** ansiosta – joutuisaa ja SIL sai myöntävän, LuKT:n esitystä noudattavan päätöksen jo huhtikuussa 1974.

Näillä mentiin kuusi vuotta. Sinä aikana käytännössä kaikki kokeneet hyppääjät olivat vaihtaneet pallokupunsa patjavarjoon. Saatujen kokemusten perusteella arveltiin, että onhan se patja ehkä vähän vaarallinen, mutta ei kai ihan NIIN vaarallinen...

Kokemusten perusteella LuKT lievensi patjavarjohyppääjän kokemusvaatimusta – tai oikeastaan Ilmailuhallitus lievensi LuKT:n esityksen mukaisesti. Kevennyksen taustana oli ensimmäinen koulutusohje liitovarjohyppääjälle, jonka Ilmailuhallitus oli hyväksynyt 15.2.1980. Hyväksynnän yhteydessä kumottiin aikaisemat vaatimukset, kuten esimerkiksi 200 PC-hypyn minimikokemusvaatimus. Uuden ohjelman keskeisimpiä kohtia olivat:

- ennen ensimmäisiä patjahyppyjä ja ensimmäisten hyppejen aikana noudatettava SIL:n laatimaa ja Ilmailuhallituksen hyväksymää koulutusohjelmaa *Peruskoulutus liitovarjohyppääjälle*.

- kouluttajana koulutuspäällikkö tai hänen nimeämänsä kokenut liitovarjoilija
- ennen koulutukseen osallistumista oltava *vähintään 50 hypyn kokemus PC-tyyppisillä tehovarjoilla*
- koulutukseen kuuluu sekä kirjallinen, että teoriaosa
- ilman johdettua koulutusta ei enää pääse hyppäämään patjalla.

Liitovarjon määritelmä oli muuttunut ilmailumääräyksessä AIR M10-1 (10.10.1973) siten, että entinen liitovarjo Para-Commander ja vastaavan tyyppiset pallokuvut luokiteltiin *tehovarjoiksi*, koska niiden ohjausteho (valmistajan ilmoittama maksimi vaakanopeus) oli enintään 7 metriä sekunnissa. Liitovarjoja olivat tästä eteenpäin urheiluarjat, joiden ohjausteho ylitti seitsemän metriä sekunnissa.

Vaikka SIL:n ohjeen valmistumiseen meni kahdeksan vuotta ensimmäisistä liitovarjohypyistä, ei sentään oltu aivan tyhjän päällä, koska patjavarjojen mukana saaduissa käsikirjoissa oli melko hyvä ohjeita – tosin englannin kielisiä. 1970- ja 1980-luvulla englanninkielen taito ei ollut aivan yhtä yleinen, kuin nykyään, mutta käsikirjoissa oli hyvä kuvitus ja Laskuvarjourheilu-lehden artikkelit osaltaan paikkasivat tietovajetta.

Ohjeen ilmestymisen aikoihin ei kenellekään välähtänyt edes mieleen, että jokupäivä oppilashyppääjä saattaisi suorittaa ensimmäisen hypynsä tarkoitukseen suunnitellulla patjavarjolla – tai edes PC-tyyppisellä tehovarjolla. Se aika kuitenkin tuli ennen kuin huomasimmekaan...

Ilmailu 1/1971

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 16.9.1972: LuKT:n kokous 8/72, 16.9.1972

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 21.10.1972: LuKT:n kokous 9/72, 21.10.1972.

Ilmailuhallitus, ilmailumääräys: AIR M10-1, Laskuvarjon rekisteröinti, 10.10.1973

Suomen Ilmailuliitto ry, kirje Ilmailuhallitukselle 14.3.1974

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 20.4.1974: LuKT:n kokous 3/74, 20.4.1974

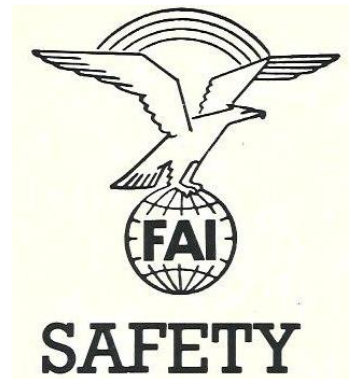
Laskuvarjourheilu 1/1980

Millä polla piiloon? – ja muuta turvallisuusasiaa...

Laskuvarjourheilu-lehti julkaisi koko olemassaolonsa ajan runsaasti turvallisuusmateriaalia. Siinä julkaistiin suomalaisten kirjoitusten ohella usein myös käännösartikkeleita ulkomaisista laskuvarjolehdistä. Vuoden 1980 ensimmäinen lehden numero ei tehnyt tästä poikkeusta. Lehdessä julkaistiin FAI:n laskuvarjokomitean CIP:n Safety Bulletinin (Safety 2/79) pohjalta artikkeli ”*Safety, Ajatte! Kova hattu vai huuva?*”, joka käsitteli muun muassa kypärän käyttöä laskuvarjohypyillä.

Kirjoituksen ensimmäinen osa, joka oli käännetty **Clifford Wilkenin** artikkelin pohjalta, käsitteli vaaratilanteita hypylennolla sekä varautumista mahdollisiin vaaratilanteisiin hypyn aikana. Artikkelin tärkeä sanoma oli, että koska vaaratilanteita joka tapauksessa sattuu jossakin hypyn tai hypylennon vaiheessa ennemmin tai myöhemmin, niistä selviää paremmin, jos hyppääjä on ennakolta tehnyt itselleen selväksi toimintamallit eri tilanteisiin.

Kirjoittaja ei ”...voinut lainkaan ymmärtää *pehmeäkypärävillitystä*”, jonka vuoksi hän otti erityisesti huomionsa kohteeksi hyppykypärän. Näihin aikoihin monet olivat luopuneet kovasta kypärästä ja korvanneet sen ranskalaistyyppisellä nahkahuuvalla, tai luopuneet siitä kokonaan pyrkimyksensä hankkia hyppyväriä paljain päin. Kirjoittajan mielestä kypärää ”...*käytetään suojaamaan päätä vammoilta, joita voivat aiheuttaa rajut maahantulot, olkasoljet, huonot uloshypyt, törmäykset vaapaassa pudotuksessa ja lentokoneen pakkolaskut.*”

Artikkelin mukaan pakkolaskussa ei pehmeistä kypäristä ole mitään hyötyä. Kirjoittaja myös kiinnitti huomiotaan siihen, että monet ottavat pian lentoonlähdon jälkeen mukavuussyistä kypärän pois. Mahdollisessa äkkiä silmille tulevassa hätähyppytilanteessa matalalla kypärän puute ei ole eduksi. Wilkenin näkemykset pehmeistä hyppypäähineistä voi kiteyttää hänen lauseeseensa ”...*Pehmeillä kypärillä ei ole muuta tarkoitusta, kuin pitää hiukset järjestyksessä...*”

SAFETY:n artikkelin (myös tämän kirjoituksen aiemmassa osiossa esitetyn kupurelatiivin sääntöehdotuksen) laatija **Jim Hooper** otti myös kantaa suojapäähineisiin. Hän kertoi aluksi tarinan näkemästään hyppyonnettomuudesta, joka johtui törmäyksestä vapaassa pudotuksessa. Sen jälkeen hän käsitteli argumentteja, joita kovan kypärän käyttöpakkoa vastustavat usein esittävät.

”*Kypärät ovat vaarallisia, sillä ne rajoittavat huomattavasti näkökenttää...*” oli Hooperin mielestä heppoinen väite, koska hänen mielestään tavanomaisia kypäriä käytettäessä hyppääjä ei pysty näkemään kypärää lainkaan. ”*Kypärät ovat epämukavia...*” oli seuraava argumentti. Hooper oli sitä mieltä, että voihan se jossain määrin olla totta, jos kypärä on epäsopiva tai halpismalli. Hooperin mielestä pieni epämukavuus on puolustettavissa turvallisuuden vuoksi: ”...*Olen aivan varma, että yhtä hyvin olisi paljon mukavampaa hypätä ilman valjaita. Kerran*”.

Mahdollisesti sattumalta – ellei sitten silloinen *Laskuvarjourheilun* päätoimittaja ole antanut vinkkiä – oli samassa lehden numerossa yleisöosastokirjoitus samasta aiheesta. Laskuvarjourheilun väriläikkänä tunnettu **Jarmo ”Jarkki” Vuorio** (Kuvassa vasemmalla. Kuva: via *Laskuvarjourheilu*) oli lähettänyt julkaistavaksi vastakkaisen näkemyksen. Nimimerkillä ”*Jarkki EEC-40*” – josta kuitenkin lähes kaikki miehen tunteet hänet tunnistivat - Vuorio ilmoitti tahtovansa käyttää huuva, koska se on mukava. Ja vielä: ”...*olen sitä mieltä, että jokainen käyttäköön sellaista hattua, kuin haluaa, tai olkoon käyttämättä. Pää on*

jokaisen oma ja sen suojaaminen pitäisi olla hyppääjän itsensä päätettävissä ... .. tämä ei tietenkään koske oppilashyppääjiä ...”

Jarkki ilmeisesti oletti, että oppilashyppääjillä pää on heikompirakenteinen, joten he tarvitsevat parempaa suojausta. Jarkki oli jo jatkanut ja jatkoi tästä eteenkin päin, uskollisesti vuosikausia taistelua hyppypäähineeseen liittyvän yksilönvapauden puolesta. Hän teki useita aloitteita laskuvarjokeskus-toimikunnalle, sekä lehtikirjoituksia asian puolesta. Lopulta 1990 luvun puolella kävikin niin, että ilmailumääräys salli kokeneiden hyppääjien olla käyttämättä päässään yhtään mitään... Asiaan liittyi kuitenkin hauska yhteensattuma: samaan ”herohyppääjien” vapautumisen aikaan muotiin tulivat integraalikyypärät, joissa olivat maskit. Paljaspäisiä hyppääjiä ei sitten nähtykään Jarkin lisäksi montakaan...

Samassa ja seuraavassa *Laskuvarjourheilun* numerossa oli edellä kerrotun lisäksi runsaasti muitakin laskuvarjoturvallisuuteen liittyvää aineistoa. Kuten esimerkiksi laaja kirjoitus ”*Poppi on poikaa*” vuoden 1979 vaaratilanteista. Tätä kirjoitusta referoitiin jo vuoden 1979 historiakirjoituksessa, joten siitä ei tässä sen enempää.

Laskuvarjourheilu 1/1980

Laskuvarjourheilu 2/1980

Fédération Aéronautique Internationale, International Parachuting Committee: SAFETY 2/79, June 1979

Eero Kausalainen 1.12.2023

Para-Ski SM, Lappeenranta ja – ehkä Utissa...?

Vuoden 1980 Para-Ski kilpailut järjestettiin 22. - 24.2.1980 yhdistettynä kilpailuna, jossa olivat Pohjoismainen ja alppi-Para-Ski lajit. "...Osanottajia oli mahtava määrä. Kaikkiaan 14 huimapäätä ilmoitti uskaltautuvansa leikkiin mukaan ..." kuten asiasta kerrottiin *Laskuvarjourheilun* kisajutussa. Jutun yhteydessä olleista suksilajien tuloluettelosta löytyi kuitenkin 26 nimeä.

Lappeenrannassa säät takkusivat, jonka vuoksi tapahtuma latistui hiihto- ja pujottelukisaksi. Murto- maahiihdon voitti **Matti Heino** (IIK) tuloksellaan 31,31. Pujottelun voitti **Timo Rautiainen** (VLK), 33,98. Huhtiniemen hyppymäen alastulorinteen vieressä sijainnut pujottelurinne oli kovin vaatimaton, eikä varmaan täyttänyt vähäisessäkin määrin kansainvälisen hiihtoliiton FIS:n vaatimuksia. Koska hyppylajeja ei Lappeenrannassa voitu toteuttaa, ei myöskään mestaruuksia jaettu. Seuraavana viikonloppuna yritettiin uudelleen, mutta sekään yritys ei sään vuoksi tuottanut tulosta.

Laskuvarjourheilun numerossa 1/1980 värikäs kisajuttu, joka jäi kuitenkin vain hiihto- ja pujotteluosuuksien kuvailuun.

Hypyt saatiin kuitenkin lopulta suoritettua myöhemmin, luultavasti Utissa. Hyppypaikkaa tai aikaa ei voitu varmuudella todentaa, koska tätä kirjoitettaessa löytyi ainoastaan maininta LuKT:n pöytäkirjassa (LuKT 2/1980), että vaikka asialla ei ollut LuKT:n hyväksyntää, järjestäjäkerho aikoi toteuttaa hypyt Utissa. LuKT päätti hyväksyä asian. Tämän jälkeen ei hyppypaikasta löytynyt mitään kirjallista vahvistusta käytettävissä olevista lähteistä. Se tieto kuitenkin löytyi, että hypyt on hypätty ja mitalistit ovat seuraavat:

Pohjoismainen laji:

1. Rauno Härkönen , IIK,	13 pistettä
2. Matti Heino (IIK),	37 pistettä
3. Olavi Kilpinen , (ULK/LJK)	65 pistettä

Alppilaji:

1. Veikko Korhonen , (TamLK)	13 pistettä
2. Rauno Härkönen , (IIK),	20 pistettä
3. Markku Jääskeläinen (ULK)	25 pistettä

Pohjoismaisen lajin Para-Ski PM-joukkueeseen saattoi LuKT:n alkuperäisen päätöksen mukaan lähteä kolme joukkuetta Para-Ski SM-kisan perusteella. Koska SM-kisoissa ei kisa-ajan puitteissa saatu hypyjä suoritettua, päätöstä tarkennettiin myöhemmin siten, että joukkue valittiin pelkän hiihtotuloksen ja LuKT:n sihteerin suorittaman kyselyn perusteella. *Laskuvarjourheilun* mukaan murtomaahiihdon paremmuus oli tämän näköinen:

1. Matti Heino	IIK	31,31
2. Hannu Ilves	ULK	33,19
3. Rauno Härkönen	IIK	33,29
4. Jukka Ilves	ULK	33,50
5. Jouko Koivula	ULK	34,25
6. Esa Huusari	ULK	35,13
7. Risto Käyhkö	P-KLU	35,52
8. Raimo Hiltunen	KIY	35,57
9. Asko Karjunen	P-KLU	36,58
10. Olavi Kilpinen	ULK	37,03

Minkäänlaisia kirjallisia mainintoja siitä, ketkä PM-joukkueeseen lopulta lähtivät – jos lähti ketään – tai mitkä olivat kisa-aika ja -paikka, ei etsinnöistä huolimatta ole löytynyt. Ei SIL:n arkistosta, eikä myöskään kahdesta kotimaisesta ilmailualan lehdestä. Ehkä joku kävi jossain, ehkä ei... Ehkä joku mukana olleista vielä muistaa, ehkä ei...

Alppi-Para-Ski-kilpailun suurpujottelun – vai pitäisikö tässä Huhtiniemen kisarinteessä puhua pienpujottelusta - kakkoseksi selviytynyt Jari Mäkinen valmiina antamaan kaikkensa. Kuva: Eero Kausalainen.

Para-Ski Maailmancup-joukkue sentään saatiin selville. Nimeäminen ei kuitenkaan tapahtunut SM-kisan perusteella, vaan kilpailun ilmoittautumisaikataulun takia jo helmikuun alkupuoliskolla, ennen SM-kisaa.

Laskuvarjourheilu 1/80

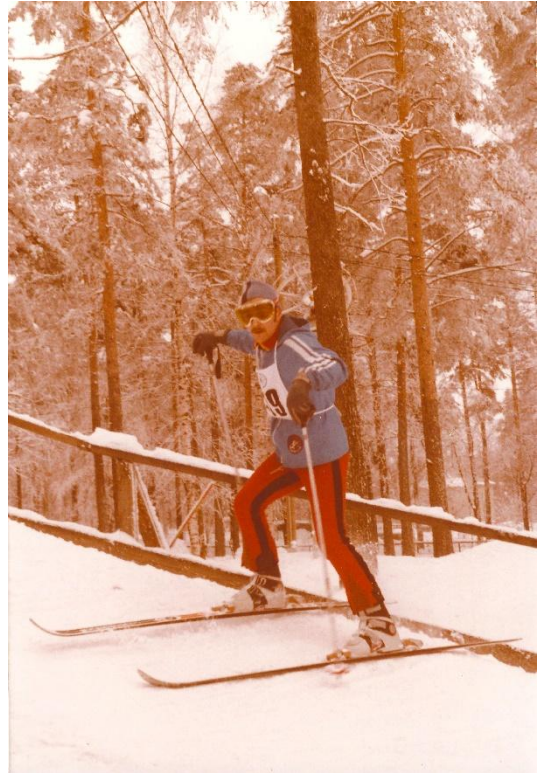
Suomen Ilmailuliitto ry.: Laskuvarjotiedote 2/80, 22.2.1980

Notes from the Nordic Coordination Meeting 1980, 1.3.1980

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 30.3.1980: LuKT:n kokous 2/1980, 29.3.1980

Suomen Ilmailuliitto ry.: Laskuvarjotiedote 28.5.1980

Virpi Talja/Raija Syyrakki 1995: Ensimmäiset 25 vuotta, Jyväskylän Laskuvarjokerho 1970–1995

Laskuvarjourheilu saavuttaa napapiirin

Syntymisestäään saakka 1960 luvulta alkaen suomalainen laskuvarjourheilu pyrki leviämään laveammalle, ympäri tasavaltaa. Leviäminen oli pikkuhiljaa jatkunut ensimmäisten vuosikymmenien ajan Helsingistä itään ja länteen ja hiljalleen myös pohjoiseen. Lopulta vuonna 1980 laskuvarjoaate saavutti napapiirin. Viimeinen loikka Oulusta Rovaniemelle oli enää kukonaskel. Jo 1970-luvulla oli tehty ensimmäinen kaino yritys kerhon perustamiseksi, mutta tähtien asento ei vielä silloin ollut otollinen, joten valmista ei syntynyt

Kerhon perustamiseen johtaneet toimet aloitettiin syksyllä 1979. **Jouko Halvarin** aloitteesta käynnistetyt valmistelut konkretisoituivat Rovaniemellä hotelli Polar Ounasvaaralla 23.2.1980 pidettyyn *Napapiirin Laskuvarjourheilijat ry:n* (NLU) perustavaan kokoukseen. Tilaisuuteen oli saapunut parikymmentä asiasta kiinnostunutta. Kokouksessa valittiin yhdistyksen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi ”monivammaillmailija” (laskuvarjojääkärikoulun kurssi 4 1965, A2 lentolupakirja, palvelus ilmailuvoimissa) **Timo Härmä**. **Mikko Hyppönen** kertoi kerhon perustamisesta haastattelussaan 21.11.2017:

*”Napapiirin Laskuvarjourheilijat ry:n perustava kokous pidettiin 23.2.1980. Muistelen, että meikäläisen [Mikko Hyppönen, myöhemmin kerhon ja LuKT:n puheenjohtaja] lisäksi paikalla olivat hyppytoimintaa kauemmin jatkaneista ainakin **Risto Heikinheimo, Timo Härmä, Kari Nivala ja Kimmo Toikkanen**.*

*Meillä oli aivan alussa primus motorina Rovaniemen teknisessä oppilaitoksessa opiskeleva **Raimo Laine** Oulun laskuvarjokerhosta (OLK). Hän auttoi meitä alkuun yhdessä muun OLK:n joukon kanssa ja hänet lähetimme pian hyppymestarikurssille. Alkuaikoina oululaisia hyppymestareita (Raimon lisäksi ainakin Aholan veljekset [**Raimo ”Raikku” ja Petri ”Pete” Ahola**], **Raimo Kempainen ja Mikko Närhi**) kävi useita kertoja Rovaniemellä hyppy- ja konekalustoineen.*

Kerhoa perustettaessa toteutui sama kaava, kuin etelän kerhoissa: alueella toiminut vakiintunut kerho avusti uutta kerhoa voimallisesti antamalla uuden kerhon käyttöön kalustoa ja kouluttajia. Tällaisia kerhoja olivat etelässä olleet erityisesti Suomen Laskuvarjokerho ja Utin Laskuvarjokerho, jotka ovat olleet merkittävässä osassa ”emokerhoina” - tukemassa uutta kerhoa sen ensi metreillä.

Kuten Hyppönen haastattelussa kertoi, OLK oli vahvasti myötävaikuttamassa uuden kerhon käynnistykseen. Ensimmäiset hyppyt suoritettiin OLK:n kalustolla Rovaniemellä jo muutaman viikon kuluttua perustavasta kokouksesta: 15.3.1980. NLU:lla ei vielä ollut omaa koulutuslupaa, joten hyppyt tapahtuivat oululaisten koulutuslupien puitteissa. Ensimmäisillä hypyillä olivat hyppymestareina OLK:n Mikko Närhi, Raimo Kemppainen ja Raimo Ahola. Ensimmäisen kurssin ensimmäisillä hypyillä katkaistiin myös ensimmäinen rovaniemeläisjalka.

Vuonna 1980 järjestettiin Rovaniemellä kaikkiaan kolme alkeiskurssia, joille osallistui yhteensä 36 henkilöä. Hyppyjä käytiin kiilaamassa OLK:n hyppyleireillä sekä Oulussa myös viikonloppuisin. Ensimmäinen Napapiirin Laskuvarjourheilijoiden oma lupakirjahyppääjä Riku Heikinheimo valmistui loppukesällä 1980. Hän oli käynyt kurssin keväällä.

Napapiirin Laskuvarjourheilijoita lähdössä hypylle perustamista seuraavana vuonna 1981 Antero Hannula (vas.), Risto Heikinheimo, pilotti Timo Härmä ja Mikko Hyppönen. Tässä vaiheessa kerho oli jo onnistunut hankkimaan oman hyppykoneen, joka oli harvinainen tyyppi Cessna 175A Skylark, OH-CHE. Kuva: via Mikko Hyppönen.

Ensimmäisen vuoden aikana kerhon hyppääjät suorittivat kaikkiaan 550 laskuvarjohyppyä, joista tosin ainoastaan 150 tehtiin Rovaniemellä. Ensimmäisen vuoden aikana saatiin myös ensimmäinen kerholainen hyppymestarikurssille. Vuoden lopulla jäseniä oli yli neljäkymmentä.

Laskuvarjourheilu 1/1981

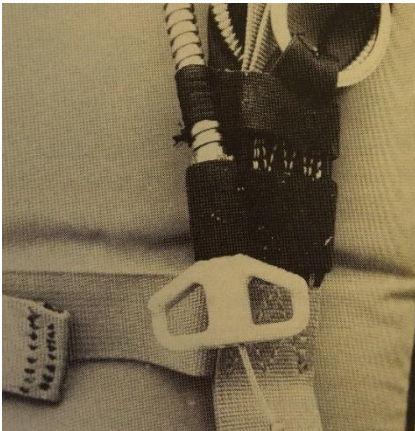
Eero Kausalainen 21.11.2017: Mikko Hyppönen, pohjoissuomalainen laskuvarjovaikuttaja

Blast-kahvat kieltoon - lopultakin

Laskuvarjourheilun numerossa 1/1979 kerrottiin Suomessa ensimmäisen kerran ongelmista tietynlaisten varavarjon laukaisukahvojen kanssa. Asia esiteltiin alkuaan ”Parachutist” lehden joulukuun 1978 numerossa julkaistussa käännösartikkelissa, jonka oli alun perin kirjoittanut USA:n laskuvarjoliiton USPA:n turvallisuuskomitean puheenjohtaja **J. Scott Hamilton**.

Tuomas Asumuksen suomentamassa artikkelissa kerrottiin ”lollipop” -kahvoista, jollaisia otettiin varavarjoissa käyttöön jo 1960-luvulla, jolloin alettiin käyttää ensimmäisiä kokonaan selkäpuolelle sijoitettavia laskuvarjokokonaisuuksia. Vuosien varrella sekä tässä alkuperäisessä että sitä

seuranneissa ”parannetuissa” versioissa esiintyi ongelmia. Varavarjon pienikokoista kahvaa ei aina löydetty tai se ei aina lauennut kahvasta vetämällä. Joskus kahvaa piti vetää tarkalleen tiettyyn suuntaan, että se suostuisi toimimaan.

JOS
SINULLA VIELÄ ON
BLAST-KAHVA
VALJAISSASI,
LUE LASKUVARJOURHEILU
1/79 JA HÄPEÄ!
(HENKESI EDESTÄ ...)

Vuoden 1978 aikana maailmalla oli tapahtunut kahvan käyttöön liittyneitä kuolemaan johtaneita onnettomuuksia, joiden vuoksi se oli joulukuun 1978 aikoihin kielletty jo muun muassa Englannissa, Kanadassa ja Uudessa Seelannissa. Suomessa asiasta kerrottiin ensimmäisen kerran *Laskuvarjourheilussa* vuoden 1979 alussa ja sen jälkeen lehden muutamassa myöhemmässä numerossa. Niissä ja SIL:n tiedotteissa varotettiin painokkaasti kahvatyypistä ja kehoitettiin luopumaan siitä välittömästi.

Myös Suomessa oli useilla hyppääjillä tämän tyyppisiä kahvoja, jotka aiheuttivat jonkin verran ongelmia, mutta ei onnettomuuksia.

Laskuvarjourheilussa ja SIL:n tiedotteissa oli jo aiemmin kehoitettu luopumaan vaarallisiksi osoittautuneista varavarjon kahvoista.

Laskuvarjokeskustoimikunta teki omalta osaltaan 8.10.1979 päätöksen esittää viranomaiselle kahvatyyppien kieltämisen viranomaismääräyksellä. LuKT olisi varmaan voinut toimia nopeamminkin, koska asia oli tiedossa jo vuoden 1979 alkupuolelta saakka. Ilmailuhallitus julkaisi 15.2.1980 asiaa koskevan muutosmääräyksen M 916/80, joka astui voimaan 1.3.1980. Määräyksessä oli pelkistetty piirros kahvasta ja lyhyt ytimekäs asiateksti:

”Mikäli laskuvarjo on varustettu nk. blast laukaisukahvalla, tulee se poistaa ja korvata muulla hyväksytyllä ko. varjoon sopivalla laukaisukahvalla...”

Pienenä nyanssina kerrottakoon, että 1970-luvun lopulla valmistuneessa **James Bond** -elokuvassa *Kuuraketti (Moonraker)* laskuvarjourheilun legenda **B. J. Worth** ja **Jake Lombard** tekevät ainakin laskuvarjopiireissä kuuluisan vapaapudotus-stuntin, jossa James Bondia esittävä Lombard kaappaa lentäjää näyttelevältä B. J. Worthilta laskuvarjon. Siinä stuntissa - kuten

oheisesta *Laskuvarjourheilusta* napatusta kuvakaappauksesta näkyy - suuri legendakin käytti Blast-kahvaa (päävarjossa) vielä vuonna 1978, jolloin stunttihyppy tehtiin. Elokuva valmistui 1979.

Ilmailuhallitus 15.2.1980: Muutosmääräys M 949/80; Laskuvarjon laukaisukahva. Blast laukaisukahva

Laskuvarjourheilu 1/1979

Laskuvarjourheilu 2/1979

Laskuvarjourheilu 3/1979

Laskuvarjourheilu 1/1980

[https://en.wikipedia.org/wiki/Moonraker_\(film\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Moonraker_(film))

Timo Nieminen 2015: Hyvällä tuulella, Vaasan Laskuvarjokerhon historia vuosilta 1969–2014

Eero Kausalainen 4.12.2023

Pohjoismaista laskuvarjoyhteistyötä uudellakin vuosikymmenellä

Pohjoismaiden laskuvarjo-organisaatioiden yhteistyö jatkui myös tällä vuosikymmenellä. Ensimmäinen yhteistyökokous pidettiin Tanskan laskuvarjoliiton DFU:n isännöimänä Kööpenhaminan lähellä Glostrupissa 1.3.1980. LuKT oli vuoden ensimmäisessä kokouksessaan nimennyt Suomen edustajiksi LuKT:n puheenjohtaja **Timo Niemisen**, LuKT:n jäsenen **Lars Bäckströmin** ja LuKT:n sihteerin **Eero Kausalaisen**. Norja oli lähettänyt kaksi edustajaa, Ruotsi kolme ja isäntämaa Tanska viisi. Islantia ei tässä kokouksessa – kuten ei yleensä muulloinkaan - nähty

Kokouksen alussa oli osio, jossa vaihdettiin informaatiota, kerrottiin kunkin maan hyppymäärät ja meneillään olevat muita pohjoismaita mahdollisesti kiinnostavat asiat. Tietojen vaihdossa kävi ilmi, että edellisen vuoden kokonaishyppymäärät pohjoismaissa olivat hyvinkin vertailukelpoisia. Ainoastaan Ruotsi oli hyppymäärässä selvästi muita edellä: Suomi 17 896, Ruotsi 30 000, Norja 19 000 ja Tanska 18 000. Ruotsissa ja Norjassa oli molemmissa tapahtunut yksi kuolemaan johtanut onnettomuus, muissa pohjoismaissa ei yhtään.

Kaikissa pohjoismaissa videolaitteiston hankinta oli ajankohtainen ja etenemässä jossakin vaiheessa. Ensi vaiheessa pidettiin tärkeänä, että liitoilla olisi oma laitteisto, joka olisi kansallisten kilpailujen kannalta tärkeä edistysaskel. Suomi oli liittotasolla vielä pahasti vaiheessa, ajatuksia oli, mutta ei vielä konkretiaa: LuKT:ssa oli painotettu kiikarien vuokraamista puolustusvoimilta – mutta kerhotasolla oli jo asia etenemässä. Norjalla oli jo maavideolaitteisto kunnollisella jalustalla. Ruotsi, Suomi ja Tanska olivat vielä videoprojekteissaan vielä alkuvaiheissaan.

Kokous keskittyi pääasiassa kilpailuihin ja niihin liittyviin asioihin sekä ennätyksiin. Kokouksessa sovittiin PM-kisojen aikatauluja ja keskusteltiin säännöistä. Keskusteltiin myös tuomarivaihdosta, jossa kukin maa voisi lähettää tuomareitaan harjoittelemaan ja lisäkokemusta saamaan naapurimaiden mestaruuskilpailuihin. Kaunis ajatus, joka ei johtanut mihinkään konkreettiseen, ei nyt eikä myöhemminkään.

Tässä kokouksessa käsiteltiin, harvinaista kyllä, myös hyppyturvallisuuden liittyvää aloitetta. Norjan ilmailuliiton NLF:n aloitteen taustalla oli idea vaaratilanneilmoitusten muotoilusta siten, että tietoja voitaisi käsitellä tietokoneen avulla. Tässä kohdassa muistutetaan vuoden 1970 jälkeen syntyneille lukijoille, että tietokoneita ei vielä henkilökohtaisessa käytössä ollut, niitä oli ainoastaan firmoilla ja laitoksilla. SIL sai ensimmäisen tietokoneensa vasta yhdeksän vuotta tämän kokouksen jälkeen. Norjan esityksen mukaan kukin pohjoismaa toimittaisi vaaratilanneilmoituksensa Norjaan, jossa tehtäisiin niiden pohjalta tietokoneajo puolivuositain. Kopio vaaratilanneyhteenvedosta toimitettaisiin myös CIP:n *SAFETY*-julkaisusta vastaavalla **Charlie Shea-Simondsille**.

Asiaan liittyi pieni käytännöllinen ongelma: kaikkien pohjoismaiden vaaratilanelomakkeet olivat olleet erilaisia ja oli kussakin maassa tehty omalla kielellä. Tämän ongelmanratkaisuksi norjalaiset olivat laatineet yhteisen lomakkeen, jota käytettäisiin kaikissa pohjoismaissa. Kieliongelma todettiin, mutta ainakin suomalaisten mielestä lomakkeiden käyttö ei laskuvarjokerhoissa onnistuisi, vaan asia pitäisi hoitaa ehkä niin, että lomakkeet täytettäisiin Ilmailuliitossa tai ilmailuhallituksessa, jotka toimittaisivat ne edelleen Norjaan. Muut pohjoismaat voisivat käyttää omaa äidinkieltään, koska tanskalainen ymmärtää riittävän hyvin myös norjalaisen täyttämän lomakkeen tekstin. Suomi poikkesi joukosta täysin, koska se kuului aivan toiseen kieliperheeseen.

Asia kuitenkin käynnistyi ja Norjasta saatiin toukokuun 1980 lopulla tanskalaisen mallin pohjalta kehitetty lomake nähtäväksi ja arvioitavaksi. Vaikka ehdotus ei koskaan johtanutkaan oikeasti toimivaan pohjoismaiseen järjestelmään, Suomessa adoptoitiin lomake jokseenkin sellaisenaan. Sen pohjalta tehtiin suomalainen vaaratilanneilmoitusten ilmoituslomake, joka mahdollisti tietojen

käsittelyn norjalaisen idean pohjalta kansallisella tasolla. Ilmailuhallituksen ja LuKT:n yhteistyöllä jatkokehityksessä lomakkeessa oli valmiina sekä suomalainen, että englanninkielinen teksti. Lomake oli suunniteltu niin, että se täyttämisen jälkeen taitettiin kahtia, nidottiin tai teipattiin kiinni, ja lähetettiin valmiina vastauslähetyksenä lähettäjälle maksuttomasti vastaanottajalle, Suomessa Ilmailuhallitukselle.

FUGT DENNE LIMFLADE (og sammenfold arket)

DANSK FALDSKÆRMS UNION

HÆNDELSES-RAPPORT

UDFYLDES ALTID

Springerens klub	Hændelsessted	Dato
Springerens navn	Cert. nr.	
Type spring ☐ Automat ☐ Manuel ☐ Øvelse ☐ Konkurrence ☐ Qvisting	Pakker nr.	
Hovedskærm	Antal spring	
	På kalot typen ☐ 0-10 ☐ 11-50 ☐ 51	

UDFYLDES VED FEJLFUNKTION

Udledning (Håndtag) ☐ Ikke fundet ☐ Tøst ☐ Kunne ikke trække	Åbnings forløb ☐ Ujævn ☐ Ufuldstændig ☐ Ufrivillig ☐ Lav	KALOT ☐ Delt ☐ Vendt ☐ Flangt ☐ Blæst ind	LINER ☐ Snoede ☐ Filtrøde ☐ Strængt ☐ Rundt om krop	Anden fejl/funktion ☐ Pilotkærm ☐ Slider/Ræfing ☐ Skyreliner ☐ 1/2 Brems
---	--	---	---	--

Andet

Type sæløj ☐ Håndtag ☐ Pull out ☐ Throw away	Erfarenhed på typen ☐ 0-10 ☐ 11-50 ☐ 51-spring
Type åbningsystem ☐ Håndtag ☐ Pull out ☐ Throw away	Placering

UDFYLDES VED BRUG AF RESERVEKÆRM

Reservekærm	Fabr. år/dato
Pakker/kontrol - nr.	Pakkedato

UDFYLDES VED PERSONSKADE

Vejrforhold	Jordvind (middel)	m/s	max.	m/s
Faktorer som kan være årsag/bidraget til skaden				
☐ Dårlig landingsteknik		☐ Pendling		☐ Alternativ landingsplads
☐ Støt/ikke bremses kalot		☐ Hård mark		☐ Andet (understødt)

Hopmesterens kommentar:

Navn _____ Telt.nr. _____

I-inst. kommentar:

Navn _____ I.nr. _____ Telt.nr. _____

Skadde undersøgt
 Nej Ja hvem _____ Type skade _____

Material undersøgt
 Nej Ja hvem _____

Sted, dato _____

SKRIV IKKE HERI SKRIV IKKE HERI

Afsender

Postbesørges ufranket (Modtageren betaler portoen)

33

DANSK FALDSKÆRMS UNION
Idrættens Hus
Brøndby Stadion 20
2600 Glostrup

Reserveret postvæsenet

Ehdotus pohjoismaiseksi vaaratilanteiden ilmoituslomakkeen malliksi.

Tämä ilmoituslomake oli ensimmäinen konkreettinen hyppyturvallisuuteen liittyvä esitys tähän saakka lähes täysin kilpailuihin tai ennätyksiin keskittyneessä pohjoismaisessa yhteistyöelimessä.

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 22.2.1980: LuKT:n kokous 1/80, 9.2.1980:

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 30.3.1980: LuKT:n kokous 2/80, 29.3.1980

Dansk Faldskærms Union, pöytäkirja: Notes from the Nordic Coordination Meeting 1980, 1.3.1980

Norsk Aro Klubb, kirje 28. May 1980: Nordic Standard Incident Report – Sport Parachuting

Eero Kausalainen 4.12.2023

Para-Ski World Cup

Suomi oli ensimmäisen kerran osallistunut alppilajien Para-Ski World Cup kilpailuun vuonna 1975. Sen jälkeen kilpailu kuului kiinteästi SIL:n laskuvarjourheilun vuotuisen kilpailukalenteriin. Vuoden 1980 maailmancup – järjestysluvultaan kahdeksas (järjestetty 1973 alkaen) – järjestettiin Sveitsin Arosassa 16.-19.3.1980. Kisapaikka oli Alpeilla 1800 metriä merenpinnan yläpuolelle sijaitseva pieni kesä- ja talviurheilukeskus.

Yleensä SIL:n edustusjoukkueet valittiin SM-kilpailujen ja joskus myös niiden lisäksi nimettyjen muiden kilpailujen menestyksen perusteella. Alppilajien Para-Ski muodosti tästä usein poikkeuksen siksi, että ilmoittautumisen määräaika oli usein jo ennen kotimaisia kilpailuja tai ainakin niin aikaisin,

että niiden perusteella valittavat joukkueet eivät pystyisi kunnolla valmistelemaan kisamatkaa. Niin kävi myös vuonna 1980. LuKT nimesi joukkueen kokoonpanon kokouksessaan helmikuun alkupuolella, pari viikkoa ennen alppilajien SM-kilpailujen alkua. Joukkueeseen nimettiin kilpailijoiksi **Timo "Tiksa" Rautiainen** Varkaudesta, **Veikko "Vexi" Korhonen** Tampereelta, **Raimo Laine** Oulusta ja joukkueenjohtajaksi **Pia Harmainen** Tampereelta. Kilpailussa oli kaikkiaan 51 osanottajaa kymmenestä maasta.

Yhdistetyn kilpailun lajeina olivat kansainvälisen lajiiton FIS:n sääntöjen mukainen suurpujottelu (karsintalasku ja sen lisäksi kaksi kilpailulaskua) sekä kuusi tarkkuushyppyä, joista kolme hypätään tasamaalle ("laaksohyppy" ja kolme rinteessä olevalle maalialueelle ("vuorihyppy") FAI:n sääntöjen mukaisesti. Suomen joukkue oli kilpailusta kertoneen *Laskuvarjourheilun* jutun mukaan "...melko tyrmistynyt nähtyään vuorihypyn maalialueen. Sähköpläkä roikkui rinteessä, jonka kulma oli n. 45 astetta. Kukaan muu kuin me ei tuntunut olevan huolissaan rinteiden jyrkkyydestä. Järjestäjät vastasivat lohduttavasti kyselyämme maalipaikan vaaroista, että ainahan kilpailuihin liittyy omat vaaransa ja riskinsä..." Hyppykoneena oli helikopteri.

Suomi pärjasi kilpailuissa pohjoismaalaisittain hyvin, mutta muutoin joukkue ei vielä mitalisijoista taistellut. Henkilökohtaisen kokonaiskilpailun voitti Ranskan **Yout Gilles** yhteistuloksellaan 18,51 pistettä. Suomalaisista oli paras sijaluvulla 28 Veikko Korhonen. Hän oli myös hyppyissä paras suomalainen (21.) tuloksellaan 7,19 m. Tulos oli kuuden hypyn (kolme rinteeseen ja kolme laaksohyppyä) yhteistulos. Suomalaisista paras laskija oli **Timo Rautiainen** (19.) tuloksella 12,25.

TARKKUUSHYPPY – HENK.KOHT.

Nr.	Nat.	Name	Rinnehyppy			Laaksohyppy			Total
			1.	2.	3.	1.	2.	3.	
1	USA	Barber Hank	0.00	0.00	.04	.06	0.00	0.00	.10
2	BRD	Stuebler Christ	.06	.01	.01	.01	.02	.04	.15
3	FRA	Yout Gilles	.13	0.00	0.00	0.00	.01	.02	.16
4	FRA	Yout Joel	.02	0.00	0.00	0.00	.21	.01	.24
5	ITA	Marin Enrigo	.14	0.00	.01	0.00	.14	.01	.30
21	FIN	Korhonen Veikko	.14	.04	.93	.47	0.00	0.00	1.58
38	FIN	Rautiainen Timo	2.40	1.54	1.02	.34	1.89	0.00	7.19
82	FIN	Laine Raimo	4.08	2.43	1.73	1.44	2.64	4.95	17.27

HENKILÖKOHTAINEN LASKU

Nr.	Nat.	Name	1 Lauf	2. Lauf	Total
1	FRA	Yout Gilles	.19	0.00	.19
2	FRA	Yout Joel	.87	.48	1.35
3	FRA	Grangeon Gerard	1.68	2.86	4.54
4	FRA	Burdet Robert	2.88	1.89	4.77
5	AUT	Mennel Peter	2.37	2.46	4.83
19	FIN	Rautiainen Timo	6.74	5.51	12.25
41	FIN	Korhonen Veikko	12.58	29.44	42.02
				max	
82	FIN	Laine Raimo	26.79	20.48	47.27

HENKILÖKOHTAINEN KOKONAISKILPAILU

Nr.	Nat.	Name	F'sch	Ski	Total
1	FRA	Yout Gilles	16	2.51	18.51
2	FRA	Yout Joel	24	17.81	41.81
3	FRA	Grangeon Gerard	42	59.88	101.88
4	BRD	Hild Wolfgang	63	75.58	138.58
5	AUT	Flatz Reinhard	88	78.74	166.74
28	FIN	Korhonen Veikko	158	554.24	712.24
36	FIN	Rautiainen Timo	719	161.58	880.58
47	FIN	Laine Raimo	1727	623.49	2350.49

Senior Skydivers ry:n verkkosivuilta löytyy *Laskuvarjourheilun* numero 2/1980, jossa on joukkueenjohtaja Pia Harmaisen laaja kisatarina valokuvineen.

Vieressä *Laskuvarjourheilussa* julkaistuja tuloksia.

Laskuvarjourheilu 2/1980

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 22.2.1980: LuKT:n kokous 1/1980, 9.2.1980

Tarkastushyppymestarit – luettelon päivitys

LuKT arvioi kokouksessaan 29.3.1980 hyppymestarikoulutuksen tilaa. Paljon pohdittiin, mutta suuria muutoksia ei lopulta pidetty tarpeellisena. Kokouksessa päivitettiin tarkastushyppymestari luettelo. Vaikka kerhoissa joskus toisin väitettiin, tehtävänimike liittyi ainoastaan hyppymestari kurssilta saapuneiden ja sen jälkeen kerhoissa harjoittelevien hyppymestarioppilaiden loppukokeen vastaanottamista kullekin oppilaalle määrättyjen harjoitusasuoritusten päätteeksi. Kyseessä ei siis ollut arvo- tai kunnianimi, vaan se liittyi ainoastaan yhteen tehtävään.

Tarkastushyppymestareiksi nimettiin kokeneita hyppymestareita sen verran, että mestarikursseilta valmistuvat voisivat suorittaa loppukokeen mahdollisimman lähellä, ilman pitkiä matkoja muihin kerhoihin. Paikkakuntajako ei kuitenkaan käytännössä aina onnistunut, jona vuoksi järjestelmää joskus kritisoitiin. Luettelo päivitettiin vuosittain sen mukaan, mistä kerhoista viimeisimpien kurssien oppilaat olivat. Myöhemmin listalle pyrittiin saamaan henkilöitä, jotka olivat itse toimineet kouluttajina hyppymestari kurseilla, jolloin heillä olisi viimeisimmät ideat, joita kurseilla on sovellettu. Tämän ajatuksen tarkoituksena oli varmistaa, että arvostelukriteerit ja painopisteet olisivat sopusoinnussa kurssilla jaettujen oppien kanssa.

Vuoden 1980 tarkastushyppymestari luettelo ei vielä kaikilta osiltaan edellä kerrottuja kriteerejä täyttänyt. Kaikki listalla olevat olivat toki kokeneita mestareita, muista heistä ainoastaan yksi oli toiminut mestarikurssin kouluttajina. Vuoden 1980 tarkastushyppymestareita olivat 3.4.1980 päivätyn listan mukaan: **Rauno Härkönen** (Imatra), **Veikko Korhonen** (Viiala), **Hannu Laitinen** (Kouvola), **Veikko Rissanen** (Helsinki), **Risto Salonen** (Kuopio) ja **Tapio Satamo** (Oulu).

Suomen Ilmailuliitto ry, LuKT 3.4.1980: Tarkastushyppymestarit

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 30.3.1980: LuKT:n kokous 2/1980, 29.3.1980

Eero Kausalainen 5.12.2023

Imatran Ilmailukerholle Kotkanpoika - taas

Suomen Ilmailuliitto piti vuoden 1980 kevätiliittokokouksensa Helsingissä 12.4. Kokous oli tavanomainen rutiinikokous, josta ei jäänyt kovin paljoa jälkipolville kerrottavaa. Yksi yksityiskohta on kuitenkin nostettava esille: Imatran Ilmailukerho palkittiin *Kotkanpoika* palkinnolla. Palkintosääntöjen mukaan ”... *Kiertopalkinto luovutetaan liiton vuosikokouksessa sille ilmailukerholle, jonka toiminta on edellisen toimintavuoden aikana ollut erityisen tuloksellista...*”

Ilmailu-lehden päätoimittaja **Jyri Raivio** hehkutti palkitsemista lehtensä 4/1980 pääkirjoituksessa:

”IIK eli Imatran Ilmailukerho sai SIL:n kevätkokouksessa vastaanottaa tuloksellisimmasta toiminnasta liiton jäsenkerholle vuosittain myönnettävän Kotkanpoika-kiertopalkinnon. Se oli kerholle jo viides kerta 1970-luvun aikana.

IIK:n menestyksen salaisuuksia on varmasti moniakin. On monipuolisuus, Imatralla ei ole eriydytty moottori-, laskuvarjo-, purjelento- ja lennökkikerhoihin, vaan pysytty yhdessä porukassa. On vahva ja kokenut johto, joka on pystynyt pitämään monisäikeisen homman käsisään...”

Ja kuten Raivio artikkelissaan totesi, monilajinen kerho saa tämän palkinnon jakoon tarvittavia pisteitä helpoimmin. On toisaalta todettava, että vain yhteen lajiin keskittynyt *Suomen Laskuvarjokerho* sai saman palkinnon poikkeuksellisen laajan toiminnan ansiosta jo vuonna 1968. Muutoin laskuvarjokerhoille ei tällaisia palkintoja juuri kerääntynyt.

Imatran Ilmailukerho oli Suomessa harvinainen monilajinen ilmailukerho, jossa vuonna 1968 perustettu laskuvarjojaosto jatkoi kerhossa parikymmentä vuotta, jonka jälkeen sitä alkuun kutsuttiin Saimaan Laskuvarjokerhoksi, mutta virallisesti se erosi ilmailukerhosta vasta vuonna 1999, jolloin perustettiin kokonaan uusi kerho: *Skydive Karjala*.

1960-luvulla perustettiin toistakymmentä laskuvarjo-organisaatiota, joista ainoastaan Suomen Laskuvarjokerho ja Vaasan Laskuvarjokerho aloittivat suoraan laskuvarjokerhona. Samoihin aikoihin toki oli perustettu Helsinkiin myös LVU – Laskuvarjourheilijat, joka oli myös puhdas laskuvarjokerho, mutta joka kuihtui pois parissa vuodessa. Muut kerhot aloittivat ilmailukerhojen jaostoina – jopa toiseksi vanhoihin kerhoistamme *Utin Laskuvarjokerho* ehti olla häipyvän hetken verran Inkeröisten Ilmailukerhon alajaostona.

*Aero Oy:n Suomen Ilmailuliitolle vuonna 1959 – liiton 40-vuotisjuhlavuonna – lahjoittama Kotkanpoika -patsas. Patsaan on veistänyt kuvanveistäjä **Essi Renvall**. Kuva: Suomen Ilmailuliitto ry.*

Myös Suomen Ilmailuliitto on maailmanmitassa erikoisuus: laskuvarjourheilijat ja -kerhot ovat suoraan kansallisen Ilmailuliiton SIL:n jäseniä, eikä erillistä laskuvarjoliittoa ole. Yleensä laskuvarjoharrastajilla muissa maissa on oma itsenäinen liitto, jonka kuitenkin on käytännössä pakko kuulua kansalliseen ilmailuliittoon, koska kullakin FAI:n jäsenmaalla voi

olla vain yksi FAI:n hyväksymä liitto, joka sen valtuuttamana myöntää kansalliset FAI-todistukset ja jolla oli oikeus osallistua FAI:n yleiskokouksiin. Laskuvarjoliitot ovat olleet liittona kansallisen FAI:n jäsenliittonsa jäseniä, jota kautta laskuvarjoliitot voivat osallistua FAI:n alaiseen laskuvarjotoimintaan.

Ilmailu 3/1980

Ilmailu 4/1980

Ilmailu 5/1980

<https://www.skydivekarjala.fi/index.php?p=2&n=4>

Imatran Ilmailukerho 40-v. 1947–1987

Eero Kausalainen 5.12.2023

Laskuvarjohyppääjän lupakirja

LASKUVARJOHYPPÄÄJÄN
LUPAKIRJA
FALLSKÄRMSHOPPARERTIKKAT
PARACHUTIST LICENCE
No. 27

Tämän lupakirjan haltija
Certifikatets innehavare
The holder of this licence
KAUSALAINEN

Suomen Ilmailuliiton
Svenskflygförbundet
Suomalainen
EERO TAPANI

Etunimet
Förnamnen
Christen namn
Helsinki, March 26, 1947

Syntymäpaikka ja -aika
Födelseort och -datum
Place and date of birth
on oikeutettu suorittamaan laskuvarjohyppyjä ilmailuhallituksen antamien määräysten mukaisesti
är berättigad att utföra fallskärms hopp i enlighet med bestämmelserna utfärdade av luftfartstillsynen
is entitled to perform parachute jumps in accordance with the provisions given by the National Board of Aviation

Vantaa, 19 26.3.1980
Ilmailuhallitus
Luftfartstillsynen
National Board of Aviation
Eero Kausalainen

Eero Kausalainen
Hältijän nimikirjoitus
Innehavarens namnteckning
Signature of holder
PUOTILANTIE 9D 91
Osoite
Adress
Address
00910 HELSINKI 91

NATIONAL BOARD OF AVIATION
FINLAND
NATIONAL BOARD OF AVIATION
FINLAND

Ilmailuhallitus otti vuosien 1971 ja 1972 aikana käyttöön laskuvarjohyppääjien lupakirjajärjestelmän, jolla oli korvattu Ilmailuliiton laskuvarjohyppääjien suoritusluokkiin perustuva järjestelmä. Järjestelmää on tarkemmin kuvattu tämän kirjoituksen 1970-luvun osioissa. Järjestelmän näkyvä tuote oli alla olevan näköinen, maaliskuussa 1980 myönnetty (uudistettu) laskuvarjohyppääjän lupakirja. Siitä ilmenivät hyppääjän henkilökohtaisten tietojen lisäksi lupakirjan ja siihen

liittyvän lääketieteellisen kelpoisuuden voimassaoloajat ja mahdollinen hyppymestarikelpuus ja sen voimassaoloaika.

Vuosien 1981 ja 1982 aikana Ilmailuhallitus siirtyi tietokonepohjaiseen lupakirjaan, joka oli moniosainen, matriisitulostimella (laseria ja mustesuihkuja ei vielä ollut käytettävissä) ketju-lomakkeelle printattu lomake. Siihen merkittiin kaikki mahdolliset tiedot ja kelpuutukset. Samaa lomaketta käytettiin kaikkiin lupakirjoihin, alkaen liikennelentäjistä ja päättyen laskuvarjohyppääjiin. Alla on näytteenä pieni

osa moneen osaan taitetusta lupakirjalomakkeesta. Uudessa lupakirjassa ei ollut kuvaa, lupakirjan haltijalla piti olla mukanaan lupakirjan antamia oikeuksia harjoittaessaan virallinen henkilötodistus. Siihen aikaan sellaiseksi kelpasivat esimerkiksi ajokortti ja passi.

Sukunimi	Släktnamn	Surname	Lupakirjat Certificat Licences	voimassa saakka giltighet till valid until	Mekaanikon tyyppikelpuudet Mekanikers typbehörighet Mechanic type ratings
Etnimet	Semliga förnamn	Christian names	Lennonjohtaja Trafikkedare Air traffic controller		
Henkilötunnus	Personbeteckning	Identification no	Huoltomekaanikko Flygmekaniker Aircraft maintenance mechanic		
Syntymapaikka	Födelseort	Place of birth	Lentomekaanikko Flygmaskinist Flight engineer		
Kansallisuus	Nationalitet	Nationality	Laskuvarjohyppääjä Fallskärms hoppare Parachutist		
Laakarintarkastukset	Lakarundersökningar	Medical examinations	Kelpuutukset Behörighetstabelle Ratings		
Haltijan nimenkirjoitus	Innehavarens namnteckning	Signature of the holder	Hyppymestarin kelpuus Hoppmästarbehörighet Parachuting instructor rating		
			Tietopuolisen opetuksen kelpuudet Behörighet för meddelande av teoretisk undervisning Ground instructor ratings		
					Moottorihyppikelpuudet Underhållsbehörighet för motorflyger Power plant maintenance ratings

Erityisesti muille, kuin hyppääjille – lentäjille, lennonjohtajille, jne. - muutos oli mullistava, koska heillä oli ennen ollut ihan kirjaimellinen lupakirja: pieni vahakantinen, passin kokoinen ja näköinen vihkonen, johon oli merkitty kaikki lupakirjanhaltijan lupakirjat, kelpuutukset ja kelpoisuudet.

Yllä olevilla pärjättiin 1980-luvun jälkipuoliskolle, jolloin laskuvarjohyppääjien osalta luovuttiin viranomaisen myöntämästä lupakirjasta ja palattiin takaisin muutamien välivaiheiden kautta SIL:n luokkajärjestelmään perustuvaan Ilmailuliiton myöntämään kelpoisuustodistukseen.

Eero Kausalainen 5.12.2023
Ilmailu 1/1982

Hyppyhenkilöiden tiirauslaitteita

1980-luvun alkuun saakka hyppääjien suorituksia vapaassa pudotuksessa oli arvioitu paljaiden silmien lisäksi ainoastaan kiikareiden avulla. Ne olivat ensi alkuun tavallisia käsikiikareita, mutta 1970-luvulta alkaen oli mahdollista saada käyttöön myös puolustusvoimien jalustallisia kiikareita. Niillä hyppyhenkilöiden tiirailu oli jo merkittävästi tehokkaampaa, koska jalustan ansiosta kuva oli merkittävästi vakaampi, kuin huojuvaa käsikiikaria käytettäessä. Käsikiikareissa suurennus olisi riittänyt, mutta käden vakavuus ei. Puolustusvoimien kiikareissa rajoituksena oli kuitenkin saatavuus. Niitä oli 1970-luvulla mahdollista saada vain muutamia kappaleita lähinnä SM-kisoihin. Myöhemmin

onnistuttiin tekemään pitempiä sopimuksia, jolloin kiikareita voitiin jakaa edelleen kerhoille, sillä ehdolla, että ne saataisiin myös yleisempään käyttöön ainakin SM-kilpailuihin ja mahdollisesti muihin merkittävämpiin hyppytahtumiin.

Vuonna 1980 LuKT jo ensimmäisessä kokouksessaan edellytti, että SIL (lue: laskuvarjotoiminnanohjaaja) hankkii riittävästi kiikareita laskuvarjokerhojen käyttöön. Toiminnanohjaaja laittoikin tuulemaan ja niin saatettiin toukuussa kertoa, että kiikareita on saatu vuokralle viisi kappaletta. Ne jaettaisiin edellä esitetyin ehdoin käyttöön Helsingin, Utin, Imatran, Turun ja Oulun kerhoille. Kisa-aikojen välillä kerhot käyttivät kiikareita koulutushyppejen arviointiin, mutta myös vapaapudotuslajien harjoittelua ja valmennusta tukevinä apuvälineinä. Vuokra-aika oli elokuun 1980 loppuun.

Edellä kerrotun lisäksi on tietenkin mainittava, että uttilaisilla tietenkin oli ollut käytössään lähes aina LjK:n kiikarit, koska ainahan siellä oli LjK:n henkilökuntaa hyppäämässä...

Tässä yhdet puolustusvoimilta vuokratuista Zeiss -kiikareista tositoimessa Oulun kansainvälisessä taito- ja tarkkuuskilpailussa kesäkuussa 1978. Kuvassa kilpailun ylituomari, norjalainen Kjell T. Olsen. Kuva: Eero Kausalainen.

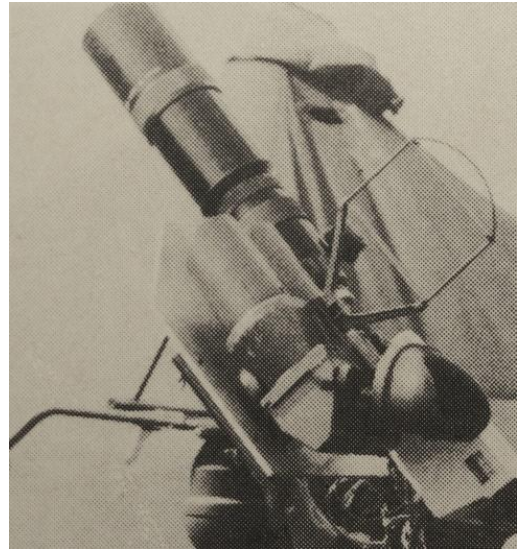
Vuoden 1980 alkaessa Suomessa ei ollut käytävissä minkäänlaisia kilpailu- tai valmennustoimintaa tukevia vapaapudotuskuvausvälineitä – tämän ajan videot eivät olleet käyttökelpoisia kokonsa puolesta. Myöskään maasta-ilmaan videolaitteistoja ei vielä ollut. Hienoja sellaisia, upeita katselujärjestelmiä kameroineen ja katseluvaunuineen oli toki nähty MM-kisoissa jo vuosien ajan. Ne olivat kuitenkin niin kalliita, että eihän meillä täällä - Suomessa...

Vai eikö? Tarvetta ja kiinnostusta oli. Erityisesti kilpailussa yhden ainoan reaaliaikaisen vapaapudotussuorituksen arvontaan liittyi liikaa virhemahdollisuuksia. Siksi niin Suomessa kuin ulkomailla-kin alettiin kehittää videolaitteistoja. Niiden avulla voitaisiin arvostella hyppyjä ja toistaa tallenteita, vaikka loputtomasti...

Saksalainen taito- ja tarkkuusvalmentaja **Helmut Schlecht** oli Utissa vieraillessaan näyttänyt konkreettisesti, mitä hyvällä videolaitteistolla ja riittävän pitkällä objektiivilla voisi saada aikaan. Koska ilmailuliiton panos tässä vaiheessa näytti jäävän puolustusvoimilta – silloin kun muistettiin – lainattaviin kiikareihin, ryhtyivät kerhot itse toimeen. Toimeen tarttumista helpotti videokameroiden yleistyminen ja sitä kautta hintojen muuttuminen käyttäjäystävällisemmiksi.

Ensimmäinen toimeen tarttuja oli Utin Laskuvarjokerho. Kerho oli käynnistänyt projektin jo kesällä 1979. Ensimmäinen vaihe oli rahan keräys. Kerho hankki kesän ja syksyn aikana rahaa monin eri tavoin: oli videolotto, kukkamullan myyntiä omakotiasukkaille, jne. Keräys tuotti tuloa. Vuoden 1980 keväällä päästiin jo hankintavaiheeseen. Kevään aikana useassa LuKT:n kokouksessa ehdittiin mainita, että utilaisilla on jo kamera, mutta jalusta on vielä vaiheessa...

Utin Laskuvarjokerhon vuonna 1980 hankittu maavideolaitteisto. Kameran päällä käytettiin, samoin kuin aiemmin jalustallisissa kiikareissa, kiikarin lisäksi aputähtäintä, jonka avulla voitiin helpommin "pyydystää" kohde kameran näkökenttään. Kuva: Utin Laskuvarjokerho via Laskuvarjourheilu.

Tulihan se jalustakin lopulta. Utin Laskuvarjokerhon ensimmäiseen videopakettiin kuului muun muassa:

- Sanyo ("olkalaukkustudio")
- nauhuri + verkkolaite
- 15" monitori
- venäläinen 1000 mm:n objektiivi (kamera-asiantuntija **Jorma Österin** mukaan "hyvälaatuinen")
- teleplus MC-6 lisälaitte, jolla putkesta tuli 2000 millinen.

Vastaavan tyyppisiä laitteita hankittiin myöhemmin muihinkin kerhoihin. Ilmailuliittokin heräsi lopulta ja hankki oman laitteiston, joka oli tarkoitettu ensisijaisesti kilpailujen tuomaristojen käyttöön.

Utin videolaitteistoa käytettiin kilpailutoiminnassa ensimmäisen kerran Utissa 28.6.1980 alkaneissa RW-SM-kilpailuissa, joissa käytettiin videoarvostelua. Seuraavan kerran laitteisto oli käytössä Joensuussa 13.7.1980 alkaneessa taito- ja tarkkuuslajien SM-kilpailuissa. Taitohyppy arvosteltiin ensisijaisesti vanhaan tapaan puolustusvoimien kiikareiden avulla. Videota käytettiin yleiseen tarkastukseen – LuKT:n pöytäkirjan mukaan: "...tarkoituksena estää ilmiselvien virheiden läpimeno..." – tai jos joku tuomareista pyysi ylimääräisen katselun videolta. Tässä kilpailussa videon käyttö ei vielä mennyt putkeen, eikä myöskään tapahtunut SM-kisojen sääntöpohjana olleen FAI:n sääntökokoelman *Sporting Coden* mukaan.

Vaikka Suomen ensimmäinen maavideokalusto kuului Utin Laskuvarjokerholle, oli se käytettävissä kisoissa, alkuvaiheessa maan ainoana maavideoa, mutta myöhemmin SIL:n ja muiden kerhojen videolaitteistojen rinnalla. Puolustusvoimilta saatuja "höyrykäyttöisiä tiiraimia" käytettiin vielä tänä vuonna ja seuraavanakin, mutta videolaitteistojen yleistyttyä kiikarit menettivät merkitystään. Vielä 1980 kesällä ne tulivat kerhoissa tarpeeseen. Osa kerhoista ei kuitenkaan osannut arvostaa kalliita lainakiikareitaan, koska myöhemmin syksyllä SIL joutui antamaan ankarasti sapiskaa joillekin kiikareita käyttäneille, koska niiden palautusajat eivät pitäneet, ne olivat osin surkeassa kunnossa ja kolhittuja ja niistä puuttui osia. Yhdet kiikareista olivat märät ja ruosteessa.

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 22.2.1980: LuKT:n kokous 1/1980, 9.2.1980
 Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 30.3.1980: LuKT:n kokous 2/1980, 29.3.1980
 Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 19.5.1980: LuKT:n kokous 3/1980, 17.5.1980
 Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 8.9.1980: LuKT:n kokous 4.9.1980
 Laskuvarjourheilu 1/1980
 Laskuvarjourheilu 2/1980
 Laskuvarjourheilu 3/1980
 Suomen Ilmailuliitto ry: Laskuvarjotiedote 28.5.1980
 Suomen Ilmailuliitto ry, 1.10.1980: Laskuvarjotiedote 6/80

Mestarikokelaat koulussa – järjestelmää arvioidaan

Vuoden 1980 ensimmäinen hyppymestarikurssi järjestettiin Ilmailuliiton omassa koulutuspaikassa Räyskälässä 6.-13.4.1980. Tämän kurssin sisällössä ei ollut oleellisia muutoksia verrattuna edellisen vuosikymmenen viimeisiin. Kurssi alkoi tavalliseen tapaan alkukokeella, jonka tarkoituksena oli selvittää kurssilaisten tietotaso ilmailumääräyksistä. Ensimmäisiä koulutusaiheita oli oppilaan hyppysuorituksen arviointi. Tarkoitusta varten oli kuvattu Super8 kaitafilmille oikeiden oppilaiden oikeita uloshyppyjä. Vaikka kurssilaiset olivat jo hyppyranssa tässä vaiheessa nähneet paljon uloshyppyjä, oli tilanne nyt toinen, kun tarkoitus oli katsoa ja analysoida suorituksia hyppymestarin silmin: mikä oli hyvää, mikä ei mennyt hyvin ja miksi?

Kurssin pari ensimmäistä päivää kului erilaisten teorioiden ja ilmailumääräysten opiskelussa. Kun ne oli hoidettu pois alta, siirryttiin käytännön hyppytoimintaan. Kukin kurssin oppilaista toimi vuorollaan hyppymestarina siten, että suoritukseen kuului hyppykuorman valmistelu, oppilaiden varusteiden tarkastukset, viimeiset ohjeet hyppääjille ja lentäjälle sekä hyppymestarin tehtävät koneessa lennolla. Hyppymestarioppilas pudotti oppilaaksi tekeytyneitä, tavanomaisella oppilas-hyppykalustolla hyppääviä kurssitovereitaan ja viimeisenä ”oppilaana” suoritusta valvovan kurssin kouluttajan. Oppilaat pudotettuaan hyppymestarioppilas hyppäsi itse, kokosi konekuorman yhteen ja arvioi hyppysuoritukset. Viimeisenä konekuorma arvioi yhdessä mukana olleen kouluttajan kanssa hyppymestarioppilaan suorituskokonaisuutta.

Oppilasvarjoina käytettiin sisäpussiin pakattuja alkeisvarjoja – useimmille kurssilaiselle täysin uusi kokemus - ja pakkolaukaisukäyttöön ”alennettuja” Para-Commandereita. Monilla oppilailla saattoi jo olla melko pitkä aika siitä, kun he olivat viimeksi hypänneet pallokuvuilla. Tätä kommentoitiin **Kristian Enkvistin** tästä kurssista kertovassa *Laskuvarjourheilun* jutussa: ”...*Patjamiehet vaan PC:n varaan ja illalla olikin liitetty iloiseen joukkoomme kaksi uutta ilmiötä: Nilkku-Nipa ja Rampa-Reiska*”. Monille oli uusi asia myös ”kouluttaja korvassa” eli oppilaan käyttämä radiovastaanotin. Muutamissa kerhoissa sellaisia oli kehitetty, mutta ne tultiin määräämään pakolliseksi tietyillä hypyillä vasta vuosikymmenen jälkipuoliskolla.

Hyppytoiminnan ohella toinen suuri aihekokonaisuus oli koulutustaito. Se käsitti ennalta suunniteltuja oppitunteja ja käytännön harjoituksia.

*Hyppymestarikurssi 1/1980. Kuvassa vasemmalta oppilas **Ari Rantalainen** (IIK), kouluttaja **Hannu Leskinen** (SLK), oppilaat **Raimo Hiltunen** (KIY), **Markku Anttolainen** (JLK), **Jorma Myntti** (SLU), **Esa Määttä** (KaiLK), **Jari Ikonen** (KaiLK), kurssinjohtaja **Eero Kausalainen** (SIL), oppilaat **Matti Malo** (SLU) ja **Kristian Enkvist** (TLU). Kuva: via Laskuvarjourheilu.*

Tämän kurssin kanssa samoihin aikoihin toisaalla: LuKT pohdiskeli hyppymestarikoulutuksen kehittämistä. Toukokuussa 1980 keskustoimikunnan pöytäkirjaan laadittiin ”...*luettelo epäkohdista*

tai puutteista joko hyppymestarikoulutuksesta tai hyppymestarin koulutustehtävän toteuttamiseen liittyen koulutusohjeissa tai -ohjelmissa...”

Tässä luettelossa esitettiin korjauksia oppilaiden koulutusohjelmiin. Esimerkiksi jatkokoulutusohjelmassa mainittuja ensimmäisiä vapaapudotuksen hyppysuorituksia voisi yhdistää niin, että 2-3 sekunnin vapaapudotus (ohjelmassa hyppyharjoitus 2) ja 3-5 sekunnin vapaapudotus (hyppyharjoitus 3) voitaisiin yhdistää. Perusteena oli, että alle 3 sekunnin vapaapudotuksiin voi liittyä enemmän vaaratilanteita, kuin hieman pitempiin. Toisena lisäyksenä jatkokoulutusohjelmaan ja sitä kautta myös lupakirjan suoritusvaatimuksiin voisi luettelon mukaan olla relatiivihyppy kouluttajan kanssa. Nämä ehdotukset toteutuivatkin myöhemmin. Hyppymestarikurssin osalta se merkitsi relatiivihyppyjen liittämistä kurssin koulutusohjelmaan. Painopiste hyppymestariharjoituksissa säilyi edelleen pakkolaukaisuhypyissä ja lyhyissä vapaapudotushypyissä, mutta sään ja aikataulun sallissa oli viimeisinä kurssihyppyinä myöhemmillä kursseilla myös hyppääjän koulutuksen loppuvaiheeseen kuuluvia relatiivihyppyjä.

LuKT myös totesi, että hyppymestari vastaa tehtäviensä suorittamisesta ja siihen liittyvistä oikeaoppisista toimenpiteistä. LuKT ei löytänyt tähän osa-alueeseen liittyviä epäkohtia.

Käytännön hyppytoiminnassa esiintyvää vaaratilannealittiutta lisäsi LuKT:n mielestä kiire: *”...Vilkkaana toimintapäivänä ei suuressa kerhossa ole aikaa riittävän tunnollisesti paneutua paperien tarkastuksiin tai koulutukseen ennen ja jälkeen hypyn (”Kone ei saa seistä maassa”). Vilkkaan toiminnan aiheuttamia tilanteita voi helpottaa mm. jakamalla tehtäviä useammalle henkilölle. Kyseeseen voisi tulla vaikkapa hyppyjen johtaja ja/tai hyppykouluttaja...”*

LuKT pohdiskeli myös tarkastushyppymestarien käyttöä laajemmin, kuin pelkkänä hyppymestari-kelaan loppukokeen vastaanottajana: tarkastushyppymestarien tulisi olla mukana valitsemassa oppilaita hyppymestarikurssille sekä osallistua ainakin jossain määrin hyppymestarikoulutukseen. Ajateltiin myös, että tarkastushyppymestarin olisi olla mukana suorittamassa mestarikurssilaisten arvostelua kurssin päättyessä.

Hyppymestarinäytteeseen ja siihen liittyviin oppilaspudotuksiin LuKT oli yleisesti tyytyväinen, mutta toivoi koekäytännön yhdenmukaistamista.

LuKT arveli myös, että tarkastushyppymestarin tehtäviin pitäisi liittää oikeus valvoa muita hyppymestareita ja oikeus puuttua piittaamattomuuksiin koulutuksessa. Pöytäkirjasta löytyi myös totuudenmukainen maininta, että tarkastushyppymestarien koulutus oli heikkoa. Tavallaan totta, paitsi että tarkastushyppymestareita ei ollut koulutettu mitenkään. Vasta, kun oli käytettävissä enemmän hyppymestarikursseilla kouluttajina toimineita henkilöitä tai edes mestarikurssin itse suorittaneita, saatiin koulutustasoa nostettua ja samalla yhdenmukaistettua toimintaa. Vuoden 1980 tarkastushyppymestari luettelossa oli kuudesta henkilöstä ainoastaan yksi käynyt hyppymestarikurssin muutamaa vuotta aikaisemmin. Kaikki muut luettelossa mainitut, myös hyppymestarikursseja vetävä laskuvarjotoiminnanohjaaja, olivat saaneet hyppymestarin kelpoisuutensa ”vanhoina hyvinä aikoina”, ilman hyppymestarikursseja, koska sellaisia ei heidän aikanaan vielä järjestetty.

Kritiikkiä esitettiin myös siitä, että *”...koulutusjärjestelmä nykyisellään on kankea ja kallis...”* ja *”...jatkokoulutus kerhoissa ei aina toimi...”*

Edellä esitetyn lisäksi pohdittiin myös, että voisiko olla kahdenlaisia mestareita: ”pudotusmestari” ja ”hyppymestari”. Tämän ehdotuksen takana olivat mallit ulkomailla: Ruotsissa oli suomalaista hyppymestaria/hyppykouluttajaa vastaava jako ”instruktör” ja ”hoppmästare”. USA:ssa oli vastaavasti ”instructor” ja ”jump master”.

Hyppymestarien taitojen ylläpidossa todettiin olevan ongelmia, koska ei ollut olemassa minkäänlaista toimivaa jatkokoulutusjärjestelmää. Vanhojen mestarien tiedot saattavat vanhentua ja ajatusten vaihto hyppymestarien kesken todettiin puutteelliseksi.

LuKT nimesi toukokuun kokouksessaan työryhmän **Timo Nieminen** ja **Eero Kausalainen** laatimaan hyppymestari-toimintasuunnitelman mukaisen selvityksen LuKT:n syyskuun kokoukseen mennessä.

Tarkastushyppymestarin tehtävä oli alkuaan laadittu vain yhtä tehtävää varten: mestarikokelaan loppukokeen vastaanottoa varten. Sellaisena se tuli lopulta säilymään. Kerhoista tosin saatiin kuulla jupinaa tällaisista ”superhero” titteleistä.

Hyppymestari kurssit ja koulutusjärjestelmä tulivat säilymään koko 1980-luvun *kankeana ja kalliina*, sillä parempia vaihtoehtoja ei ollut kenelläkään esittää ja hyppymestari koulutuksen lopputuote lienee vuosien saatossa saadun palautteen perusteella ollut kelvollinen, joskaan Historiaheppu ei syvällä asian sisällä olleena toimijana voi asiaa itse arvioida. ”Hyppymestari” ja ”pudotusmestari” tehtävänimikkeitä ei vielä 1980-luulla nähty.

Suomen Ilmailuliitto 3.4.1980: Tarkastushyppymestarit vuonna 1980

Suomen Ilmailuliitto ry, kirje Ilmailuhallitukselle 18.4.1980

Suomen Ilmailuliitto, laskuvarjotoiminnan koulutuspäiväkirja 1978–1989

Suomen Ilmailuliitto ry 1.10.1980: Laskuvarjotiedote 6/80

Laskuvarjourheilu 2/1980

Eero Kausalainen 13.12.2023

”Turklaissi taas vanhoitte tansseis...”

TÄSSÄ ”Konkari-avajalsten” taitavin mies: Arno Ylhä Turun Laskuvarjourheilijoista. Hän oli tällä kerralla ainoa, joka neljästä hyppäjästä selvisi kovassa ja puuskaisessa tuulessa tarkalleen maallialueelle eli Huvilinnun katolle. Arno on ollut kaikkiaan neljästi mukana Huvilinnun avajalsten hyppynäytöksissä. Kolme viimeistä kertaa hän on osunut ”nappiin”, ja sillä eka kerralla hän olikin tanssilavan katolla merkkimiehenä, kun kaverit hyppäsivät. Taidokkaasti liitelivät varjohneen ilmassa myös Matti Malo, Jussi Kakko ja Mauno Räsänen. Heidän hyppynsä oikukas tuuli kuitenkin painoi väen väkisin hie-man syrjään maallialueelta.

RS 13.5.80

KOHTAUSPAIKKA RAISIO

HUVILINTU TÄNÄN LAUANTAINA 10. 5. KLO 20-01

KONKARITANSSEIEN AVAJAISET

Vanhat Toverit saapuvat Kullervo Linnan johdolla

HUMPPA-VEIKOT & PENTTI TUOMINEN

”Kultainen Nuoruus” ”Yö Altailla” ”Puusoppa” ”Inari” ym.

Toisena orkestarina **REVONTULI & TAUNO PELTONEN**

N. klo 21 perinteisesti neljä ”huvilintua” i. laskuvarjomiestä laskeutuu Huvilinnun katolle (mikäli ilma sallii).

HYVÄT PARKKIPAIKAT • TV BAARISSA • TILAVA PUFFETTI • ONNENPYÖRÄ

Linja-autot Turun linja-autoaseman tav.aukiolta klo 20 ja 21. Paluu yöllä.

MEILLÄ PYÖRII • PYÖRIKÄÄ MEILLÄ • MEILLÄ PYÖRII • PYÖRIKÄÄ MEILLÄ • MEILLÄ

Nuorilla turkulaishyppääjillä oli edelleen myös 1980-luvulla kovaa vetoa aikuistentsseihin. Siitä kirjoitettiin paikallislehden artikkelissa 13.5.1980. Artikkelin kertoi myös, että oli siellä oltu ennenkin. Lehtijutun juju ei kuitenkaan ollut siinä, että nuorukaisia kiinnostivat aikuisten jutut, vaan että Turun Laskuvarjourheilijat olivat onnistuneet myymään näytöshypyn paikalliselle tanssilavalle. Hypyt olivat sujuneet hyvin, jonka vuoksi nyt oltiin paikalla jo neljättä kertaa.

Tällä kerralla olivat hyppäämässä **Matti Malo**, **Mauno Räsänen**, **Jussi Kakko** ja paikallislehdessä tämän hypyn sankariksi nostama **Arno Ylhä**. Vaikka muut hyppääjät mainittiinkin taidokkaiksi, oikukas tuuli painoi heidät ulos maallialueelta. Arno sen sijaan ainoana osui ”nappiin”.

RS 14.5.1980 via Turun Laskuvarjourheilijat ry:n leikekirja, osa 1980–1983

Helmutin leiri Immolassa

Saksan Liittotasavallan puolustusvoimien Bundeswehriin kapteeni (Hauptmann) **Helmut Schlecht** oli tullut jo edellisellä vuosikymmenillä tutuksi suomalaisille taito- ja tarkkuushyppääjille. Hän oli käynyt jo useamman kerran Suomessa jakamassa viisauksiaan taito- ja tarkkuushypyissä. Hän oli ollut aiemmin Saksan Liittotasavallan maajoukkueessa, mutta oli kilpailutoiminnan lopetettuaan ryhtynyt valmentajaksi sekä kansainväliseksi laskuvarjotuomariksi.

Leirin pitopaikaksi oli tällä kerralla sovittu Immola, aiemmat leirit olivat aina olleet Utissa. Leirin ajan-kohta oli 20.-26.5.1980. Imatran Ilmailukerho pani parastaan leirin järjestelyissä. Helmutin saapumassa Helsinki-Vantaan lentoasemalle video- ja kiikarilaatikoineen, oli liiton laskuvarjotoiminnanohjaaja vastaanottamassa ja ohjasi Helmutin jatkoyhteyteen. Ilmailukerho kuljetti näinä aikoina paikallisen paperitehtaan johtoporrasta 2-moottorisella Cessna 402:lla. Se oli parhaillaan saapumassa arvolastinsa kanssa Keski-Euroopasta ja aikataulu kävi yksiin Helmutin saapumisen kanssa. Cessna teki välilaskun Helsinki-Vantaalla ja poimi Helmutin kyytiin. Loppumatka Immolaan tehtiin komeasti kerhon liikentokoneella hienossa herraseurassa.

Helmutilla oli oma videolaitteisto mukanaan, joka oli oiva apu, koska Suomeen vastaava kalusto oli vasta tulemaisillaan. Leirille osallistui alkuvaiheessa noin 20 ja viikonlopun lähestyessä noin 30 osanottajaa. Määrä oli pienoinen pettymys järjestäjille, koska tarjolla oli huippuvalmentaja ja kustannukset rajoittuivat pelkkiin hyppymaksuihin. Leirillä oli hyppääjiä viidestä kerhosta (Imatra, Utti, Joensuu, Helsinki ja Tampere) sekä Laskuvarjojääkärikoulusta. Hyppäjä leirin aikana kertyi lähes 500.

Tarkkuushyppyjen aikana Schlecht nauhoitti hyppäjä koskevat kommenttinsa myöhempää hyppääjän kanssa käytävää jälkiarviointia varten. Taitohyppyt hän kuvasi videotallenteeksi, jonka avulla hän yhdessä hyppääjän kanssa kävi läpi suorituksen ja siinä olleet mahdolliset virheet tai kehityskohteet.

Laskuvarjourheilu 2/80

Laskuvarjourheilu 4/1980

Ilmailu 5/1980

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 19.5.1980: LuKT:n kokous 3/1980, 17.5.1980

Eero Kausalainen 14.12.2023

Suomen Laskuvarjokerho ry järjesti vuonna 1979, ensimmäistä kertaa Suomessa, suuren kansainvälisen hyppytapahtuman Fokker Friendship Boogien, jolla kerho myös juhlisti 20 vuotissyntymäpäiväänsä. Tapahtuma onnistui loistavasti: sää oli hyvä, hyppykoneeksi SLK:n oman Porterin rinnalle Norjasta vuokrattu 44 hyppääjää kerrallaan vetävä Fokker F-27 oli loistava, hyppääjämäärä oli sopiva ja järjestelyt erinomaiset. Suomalaiset olivat piipahdelleet vastaavissa tapahtumissa ulkomailla, mutta nyt oli ensimmäistä kertaa mahdollisuus kokea ison koneen ympärille järjestetty hyppytapahtuma kotinurkilla – jos sattui olemaan kotoisin pääkaupunkiseudulta.

Hienojen kokemusten rohkaisemana SLK päätti kokeilla samalla reseptillä vastaavaa tapahtumaa uudelleen seuraavana vuonna. Tapahtuma järjestettiin Helsinki-Malmin lentoasemalla 21.-

25.5.1980, sitä edelsi neljän päivän mittainen harjoitus- ja valmennusleiri. Tilaisuudet järjestettiin puhtaasti SLK:n voimin, mutta Ilmailuliitolta saatiin hieman taustatukea. SIL hankki paikalle kiikarit ja osallistui kahden paikalle kutsutun hyppyvalmentajan kustannuksiin hankkimalla heille lentoliput (Ilmailuhallituksen ja Finnairin kautta) sekä varaamalla pienen rahasumman valmennuskäyttöön.

Fokkerin oviaukko oli ahdas ja koneen lentonopeus suuri. Ne lisäsivät vaikeusastetta. Kuten kuvasta näkyy, uloshypyssä syntyi helposti pitkät raot hyppääjien välille. Kuva: Jorma Öster via Laskuvarjourheilu.

Hitaasta uloshypystä huolimatta saatiin useimmiten monta hyppääjää yhteen, vaikka suurimman kuvion ennätyksiä ei saatuakaan aikaan. Oheinen kuva saattaa olla Boogieta edeltävältä harjoitusleiriltä. Kuva: Jorma Öster via Laskuvarjourheilu.

Leirille oli kutsuttu USA:ssa ilmestyvän *Skydiving* -lehden päätoimittaja ja omistaja **Mike Truffer** sekä norjalainen, jo edellisen vuoden boogeihin osallistunut **Bent Laursen**. Alustavien kaavailujen mukaan valmentajaksi olisi haluttu myös laskuvarjourheilun ja relatiivihyppäämisen suuri legenda **Jerry Bird**, mutta siinä ei onnistuttu.

Valmentajat antoivat oivia ohjeita suomalaisille relatiivihyppääjille. Molemmat maailmaa nähneet hyppyveikot arvostivat boogien järjestelyt huippuluokkaan. Myös suomalaisten hyppääjien korkea taso oli Suomessa ensi kertaa hypänneelle Trufferille yllätys.

Bent Laursen Malmilla vuoden 1979 boogeissa. Kuva: Eero Kausalainen.

Hyppyleiri alkoi 17.5.1980. Hyppyleirin aikana käytettiin hyppykoneina SLK:n omaa "höyry-Porteria" (OH-POA) ja Oulusta vuokrattua Turbo Porteria (OH-POB, jonka SLK hankki samana vuonna uudeksi hyppykoneekseen). Sää suosi leiriä. Taivaalla nähtiin useampia 10-hyppääjän tähtiä ja myös joitakin 16-hyppääjän yrityksiä.

Fokkerin saapuessa Norjasta sää oli tihkusateinen ja keho. Kolme päivää meni säätä odotellessa. Kun lopulta päästiin taivaalle, nähtiin useita 8–16 hyppääjän kuvioita. Suurimmaksi kuvioksi jäi 20 hyppääjän muodostelma, jossa oli mukana viisi edustajaa kustakin pohjoismaasta. Boogieen osallistui hyppääjiä Norjasta, Ruotsista, Tanskasta, Hollannista, USA:sta ja Ranskasta. Suomesta oli mukana hyppääjiä hieman enemmän, kuin edellisenä vuonna. Tapahtumasta artikkelin *Laskuvarjourheiluun* (2/1980) kirjoittanut **Pekka Palotie** kuitenkin moitiskeli yhteensattumaa, joka hänen mielestään saattoi jonkin verran verottaa suomalaisten osanottajien määrää: edellä esitelty "Helmutin tempulleiri" Utissa sijoittui jokseenkin tarkoin samoille päivämäärille Fokker Boogien kanssa. Vaikka helsinkiläisten harrastus taito- ja tarkkuuslajeihin oli vähäistä – Helmutin leirin ajankohta ei heitä pääsääntöisesti haitannut - maakunnassa hypättiin monipuolisemmin. Useimmat taito- ja tarkkuushyppääjät harrastivat myös relatiivihyppäjä, vaikka pienemmissä kerhoissa pienet hyppykoneet rajoittivat lajin harrastusta.

SLK:n koko organisaatio pani parastaan, hyvällä tuloksella. Järjestelyjen taustahenkilöinä on syytä mainita SLK:n **Into Taskinen** ja norjalainen, Suomessa töissä muutaman vuoden oleillut hyppyveteraani **Kjell T. Olsen**.

Valmennusleiristä ja boogiesta löytyy lisäaineistoa *Laskuvarjourheilusta*, jossa on Pekka Palotien artikkeli ja **Para-Pakarisen** (alias **Sari-Anna Pakarinen**) valmentajahaastattelu. Ja tietenkin **Jorma Österin** hienoja kuvia.

Laskuvarjourheilu 1/1980

Laskuvarjourheilu 2/1980

Ilmailu 5/1980

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 30.3.1980: LuKT:n kokous 2/1980, 29.3.1980

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 19.5.1980: LuKT:n kokous 3/1989, 29.3.1980

Suomen Ilmailuliitto ry – Finlands Flygförbund rf: Toimintakertomus vuodelta 1980

SIL, toimintakertomus vuodelta 1980

Eero Kausalainen 18.12.2023

Tampereen sataysivitonon lopulliseen lunastukseen

Tampereen Laskuvarjokerhon hyppyjuhta, Cessna 195 OH-CSC tuhoutui lunastuskuntoon Pirkkalan lentokentän avajaislennonäytöksessä 1.6.1980. Ongelma oli Tampereen Laskuvarjokerhon toimintakertomuksen mukaan ”sataysivitosten” vanha vainooja: sivutuulilasku. Koneessa oli kapea ja korkea laskuteline, joka sivutuulella haastoi kovemmankin kuskin. Onneksi ei henkilövahinkoja sattunut. Aamulehden mukaan vahinko olisi kuitenkin tapahtunut koneen rullausvaiheessa: ”...Laskuvarjohyppääjien kuljetuskoneen, Cessna laskutelineen särkyminen (kuva) oli näytöksen ainoa haaveri – sekin sattui onnellisesti koneen rullatessa esityksen jälkeen pois kentältä...” Olipa siinä onnea kerakseen. Kerho katsoi, että konetta ei voi enää korjata.

Kerholaiset eivät tapahtuneen vuoksi vaipuneet epäuskoon, epätoivoon eikä muihinkaan suuriin synteihin. Kerhon historiategoksessa on kuva mahallaan löhöävästä Cessnasta ja kuvateksti: ”Kerhon lähes viisi vuotta palvelnut OH-CSC sai erikoiset hautajaiset, kun kaikkia saattajia vain nauratti.

Historiakirja kertoi myös, että ”...Kerholle tarjottiin kolmatta samanlaista, mutta onneksi tämä harvinaisuus jätettiin museokoneeksi...” Näyttillä kävi OH-CSD, joka oli tasavallan viimeinen hengissä oleva ”sataysivitonon”. Osa johtokunnan jäsenistä olisi halunnut jatkaa vanhalla mallilla. Koneen hinta olisi ollut melko edullinen ja konetyyppikin oli tuttu.

Myös Tampereella ilmestynyt Aamulehti uutisoi hyppykoneen tuhon. Kuva: Aamulehti via Laskuvarjourheilu.

Kerhon puheenjohtaja **Martti Mellin** oli toimen mies, joka ei siekaillut kaupanteossa. Mellin oli uuden koneen ja konetyypin kannalta. Se oli Lapissa vesilentotaksina käytetty Cessna 185, OH-CBA. Kerhon historiategoksen mukaan Mellin ei juuri kuunnellut muita kauppaa tehdessään vaan ostaa päräytti koneen, jonka kotipaikka oli siinä vaiheessa Helsinki. Kaupan takasivat Mellinin nopea toiminta, kaupungin takaus ja Osuuspankin laina. Kerhon historiategoksen mukaan: ”...Ostosta nousi pikku häly. Puhuttiin ylihinnasta, suorastaan haukuttiin valtuuksien ylittämisestä...”

Koneen vaihto oli ennennäkemättömän nopea. Ensimmäiset hypyt uudesta viisi hyppääjää kerrallaan kuljettavasta – 20 minuutissa 3 000 metriin - koneesta hypättiin jo 16.7.1980, vain noin puoli-toista kuukautta ”Charlie Sierran” kukistumisen jälkeen. Ostos oli onnistunut. Uudesta koneesta tuli kerholle pitkäaikainen palvelija. Mellinin osalta ilo uudesta, hyväksi osoittautuneesta hankinnasta jäi lyhytaikaiseksi, koska hän menehtyi äkillisesti sairauskohtaukseen jo seuraavana vuonna.

Sataysivitosia oli Suomessa ollut useampia. Niitä oli nähty hyppykäytössä ensin Helsingissä, sitten Tampereella ja Porissa. Kone oli omana aikanaan tehokas hyppyrassi, mutta lentäjälle vaativa. Koneita oli rikottu vuosien varrella useita, yleensä sivutuulilaskuissa. Helsingiläisiltä hajosi kone 20.6.1972 pakkolaskussa siirtolennolla Utti – Malmi, jonka jälkeen kone poistettiin kerhon kalustosta,

Tampereella vaurioita sattui 1975 ja 1980. Sataysivitokset hävisivät kokonaan Suomen hyppytaivaalta laskuvarjohistorian hämärään 1980-luvun alussa.

Uusi kone oli hyvä ja tuli palvelemaan kerhoa erinomaisena hyppyjuhtana koko seuraavan vuosikymmenen ja vielä sen jälkeenkin.

"Bravo Alfa": Tampereen uusi hyppykone Cessna 185 OH-CBA kuvattuna Jämin päärakennuksen edellä, luultavasti kesällä 1980. Kuva: Eero Kausalainen.

Tampereen Laskuvarjokerho ry 1993: Tampereen Laskuvarjokerho 25 vuotta (SIVUT 36-38,)
Seppo Uola, Apali Oy 2004: Härmälä – Tampereen lentokenttä
Aamulehti 2.6.1980
Laskuvarjourheilu 4/1980

Nordkalotträffen, Umeå, Sverige

Uumajan laskuvarjokerho – Umeå FSK – järjesti perinteisen pohjoiskalottikilpailun Uumajassa kesäkuussa 1980. Kisoja oli järjestetty jo vuodesta 1972 alkaen, joskin suomalaiset osallistuivat ensimmäistä kertaa vasta seuraavana vuonna 1973. Ruotsalaiset kutsuivat Suomesta kisoihin ensi alkuun vain Vaasan Laskuvarjokerhon, mutta myöhemmin kutsu koski laveammin kaikkia kalottialueen kerhoja. Vuoden 1980 kisoihin osallistui Suomesta kilpailijoita Oulusta, Helsingistä ja Imatralta. Vakio-osallistujalla Vaasan Laskuvarjokerholla oli tällä kerralla ilmeisesti välivuosi, koska sieltä ei tullut osanottajia. Muista pohjoismaista olivat pohjoiskalotti-idean mukaisesti edustettuina vain Ruotsi ja Norja.

Kilpailulajeina olivat henkilökohtainen ja joukkuetarkkuus kolmen hyppääjän joukkuein. Viimeksi mainitussa hypättiin kolme kierrosta. Käytettävissä olevaan arkistoaineistoon ei ole taltioitunut tietoa, montako kierrosta henkilökohtaisessa tarkkuudessa hypättiin.

Umeå FSK hoiti kilpailut vanhalla rutiinilla. Järjestelyt toimivat ja sääkin osui kohdalleen. Henkilökohtaisessa tarkkuudessa Suomen menestys oli vaatimaton. Joukkuetarkkuudessa saatiin sentään hopeamitali.

Henkilökohtaisen tarkkuuden tuloksia

1.	Benny Söderman	SVE	0,15 m
2.	Peter Degerfelt	SVE	0,20
3.	Göran Törnblom	SVE	0,25
4.	Svein Johansen	NOR	0,27
5.	Ermo Ervasti	FIN	0,32
6.	Harald Vindvik	NOR	0,93
7.	Einar Lundlie	NOR	2,29
8.	Pekka Ora	FIN	2,60
9.	Åke Rosenholm	SVE	2,63
10.	Gunnar Nyberg	SVE	2,91
11.	Gunnar Degerstedt	SVE	4,54
12.	Matti Heino	FIN	6,00
13.	Anders Fjällberg	SVE	6,67
14.	Karl Normann	NOR	9,18
15.	Sten Rastberg	SVE	10,99
16.	Raimo Rohkimainen	FIN	11,29
17.	Kalevi Kontio	FIN	11,64
18.	Martin Andersson	SVE	14,17
19.	Claes Ericsson	SVE	14,66
20.	Kjell Vinsvik	NOR	15,14

Joukkuetarkkuuden tuloksia

1.	Umeå FSK I			
	Gunnar Degerstedt	2,24	1,52	0,74
	Peter Degerfelt	0,02	0,02	0,01
	Benny Söderman	0,09	0,02	0,00
	Yhteistulos			4,68
2.	OULU sekajoukkue I			
	Matti Heino	0,04	2,21	0,26
	Pekka Ora	1,53	0,49	0,06
	Ermo Ervasti	0,03	0,20	0,00
	Yhteistulos			4,82
3.	SU FSK II			
	Göran Törnblom	0,22	0,02	0,03
	Åke Rosenholm	0,30	0,19	0,08
	Gunnar Nyberg	0,99	0,19	0,96
	Yhteistulos			12,79
4.	OULU sekajoukkue II			
	Kalevi Kontio	3,01	0,16	0,09
	Raimo Rohkimainen	0,80	0,00	1,66
	Lena Furberg	0,80	2,94	4,49
	Yhteistulos			23,15
5.	Sollefteå FSK			
	Assar Sehlkdahl	6,95	-	-
	Martin Andersson	0,37	-	1,60
	Hans Carlsson	2,12	6,54	2,19
	Yhteistulos			49,77

Laskuvarjourheilu 3/1980 via Fritt Fall

Timo Nieminen 2015: Hyvällä tuulella, Vaasan Laskuvarjokerhon historia vuosilta 1969–2014

Laskuvarjo-onnettomuus Kajaanissa

Kajaanin lentoasemalla sattui 18.6.1980 laskuvarjo-onnettomuus, jossa sai surmansa Kainuun Laskuvarjokerhon jäsen, 26-vuotias nainen, jolle tämä oli toinen hyppy. Hyppyykorkeus oli 700 metriä, hyppykoneena Cessna 172. Päävarjona oli hidastussukkaan pakattu, pakkolaukaisuhihnalla varustettu USA:n armeijan ylijäämävarastosta ostettu ohjattava C-9 kupu (Telsan-Hustler modifikaatio). Varavarjo oli tavanomainen rintapakkaus. Päävarjon reppu ja valjaat sekä varavarjon reppu olivat USA:n armeijan ylijäämävarastoon valmistettuja malleja – kuten pääosa 1980-luvun alkupuolen oppilasvarusteista. Päävarjon nelisokkainen reppu oli suljettu kiinnittämällä siihen pakkolaukaisuhihna murtosidoksin. Tämä järjestelmä on tarkemmin esitelty tämän historiakoosteen aikaisemmissa osioissa.

Tutkimuskertomuksesta on pääteltävissä oppilaan uloshypyn tapahtuneen siten, että hän komennon saatuaan asettautui istumaan koneen oviaukolle jalat laskutelineen päälle. Hyppymestarin annettua komennon ”*strevalle*” oppilas tarttui käsillään koneen siipitukeen ja kiipesi laskutelineen päälle siten, että hän piti kahdella kädellä siipituesta, molemmat jalat oviaukon kohdalla olevan laskutelineen päällä. Näihin aikoihin käytetyn menettelyn mukaan oppilas – saatuaan ”*mene*”-komennon, ponnisti irti koneesta taaksepäin irrottamalla jalat laskutelineestä ja työntämällä itsensä irti siipituesta. Tässä vaiheessa oppilaan oli määrä ottaa voimakkaasti taakse taivutettu X-asento. Oikein toteutettuna uloshyppytapa oli melko vakaa, mutta se oli osoittautunut melko vaikeaksi oppilashyppääjille. Useimmiten epäonnistumisesta ei seurannut mitään vakavampaa, mutta joskus seurasi. Tähän aikaan ei kerhoilla ollut sellaisia uloshyppyharjoituslaitteita, joissa olisi voinut ponnistaa oikeaoppisesti. Uloshyppyjä toki harjoiteltiin, mutta useimmiten oikean hyppykoneen oviaukolla maassa, jolloin ei ollut mahdollista itseään loukkaamatta ottaa oikeanlaista, taakse taivutettua uloshyppyasentoa.

Ensimmäisellä hypyllään oppilas ei ponnistanut kunnolla, vaan ainoastaan irrotti käsiotteen siipituesta, jonka seurauksena, eteenpäin suuntautuneen taivutuksen myötävaikuttamana hän kaatui ilmapinnan työntämänä selälleen. Päävarjo kuitenkin avautui normaalisti.

Toisella hypyllään hyppääjä jälleen kaatui uloshypystä suoraan selälleen. Tällä kerralla pakkolaukaisuhinnan murtosidokset katkesivat hinnan kiristyttyä riittävästi, päävarjon reppu aukesi ja päävarjo jäi hänen selkäpuolelleen. Hidastussukka ei oiennut eikä päävarjon apuvarjo pystynyt vetämään sitä suoraksi hyppääjän epäedullisen asennon ja ilmapinnan yhteisvaikutuksesta. Syntyi niin sanottu hevosenkenkä vajaatoiminta. Hyppääjä putosi selällään pää jalkoja hieman alempana melko jyrkässä selkäliu'ussa. Vaikka apuvarjo ei ”saanut ilmaa”, osin purkautuneiden kantopunosten vastus veti pienen osan kuvun helmaa ulos hidastussukasta, mutta sillä ei ollut oleellista vaikutusta putoamisnopeuteen.

Tutkimuksessa ei voitu varmuudella todeta, olisiko päävarjon apuvarjo ollut ainoastaan turbulenssissa vai oliko se mahdollisesti tarttunut johonkin varusteiden osaan, kuten punoksiin, päävarjon olkalukkoihin tai repun läppien aukaisemista tehostamaan käytettyjen sandumien kiinnityskoukkuihin. Päävarjossa tai sen pakkauksessa ei todettu sellaisia teknisiä seikkoja, jotka olisivat edesauttaneet tilanteen syntymistä.

Hyppääjä ei käyttänyt varavarjoa. Varavarjossa ei todettu mitään sellaista teknistä vikaa tai puutetta, joka olisi vaikuttanut varavarjon laukaisuun. Tutkimuksissa todettiin, että varavarjon laukaisuun tarvittava voima oli noin 5 kp. Suurin sallittu laukaisuvoima olisi ollut 9,9 kp.

Tätä lukeville nuorempien vuosikertojen hyppääjille saattaa olla vieras ajatus, että painelaukaisimia ei olisi, tai uloshyppyharjoituslaitteita ei olisi. Ei ollut myöskään *Fööniä* eikä Pyhtään *Aeronautica Arena*...

Tutkijalautakunta teki merkittäviä ehdotuksia, jotka kutakuinkin sellaisinaan tulivat toteutumaan – jos ei ihan heti – viimeistään 1980-luvun jälkimmäisellä puoliskolla. Sisäpussin osalta muutos oli jo käynnissä, mutta ei vielä ehtinyt Kajaaniin saakka.

Myöhempien aikojen hyppääjille tiedoksi tutkijalautakunnan esityksiä:

”Laskuvarjojääkärikoulussa käytetään pakkolaukaisuhypyillä ns. sisäpussijärjestelmää. Samantapaista järjestelmää on käytetty myös muutamissa laskuvarjokerhoissa vuoden 1980 aikana. Olennaisena erona hidastussukalla varustettuun järjestelmään on, että hidastinsukan korvaava sisäpussi on pysyvästi kiinnitetty pakkolaukaisuhihnan päähän. Pakkolaukaisuhihnan ja kuvun välinen huippusidos katkeaa vasta, kun kupu punoksineen on oiennut. Tämä estää virheellisestä uloshypystä johtuvien vajeatoimintojen syntyminen pakkolaukaisuhypyillä.

Tutkijalautakunta esittää, että ensimmäiset oppilashypyt tulisi suorittaa sisäpussipakkolaukaisuvarjoa käyttäen.”

Toinen ehdotus liittyy varolaukaisimiin, jollaisia ei näillä pakkolaukaisuhypyillä käytetty:

”Kansainvälisten tilastojen mukaan kuolemaan johtaneilla hypyillä on monissa tapauksissa jätetty laukaisematta varavarjo. Useissa tapauksissa näistä olisi varavarjoon asennettu ”pelastuspainelaukaisin” ilmeisesti pelastanut hyppääjän. Tällainen painelaukaisin toimii siten, että hyppääjän vajotessa tiettyä rajanopeutta nopeammin asetetussa laukaisukorkeudessa, se laukaisee varavarjon.

Tutkijalautakunta ehdottaa tutkittavaksi edellisen kaltaisten painelaukaisimien pakollistamista oppilashypyillä.”

Kolmas ehdotus liittyy koulutukseen ja koulutuslaitteisiin:

”Tutkijalautakunta ehdottaa, että annettaessa laskuvarjohyppykoulutusta tulisi jokaisella koulutusta antavalla kerholla olla kerhon käyttämää hyppykonetta jäljittelevä uloshyppyharjoitusteline, josta voi suorittaa mahdollisimman oikeatyyllisen ponnituksen putoamatta esimerkiksi laskutelineen päälle. Kuopion lentoasemalla 4.4.1976 tapahtuneen laskuvarjohyppyonnettomuuden tutkijalautakunta on jo ehdottanut mm., että ilmailuhallitus myöntäessään laskuvarjohyppykoulutuslupia kiinnittäisi koulutusohjelman osalta erityistä huomiota uloshyppykoulutuksen tehostamiseen.

Neljäs ehdotus koski laskuvarjourheilun vaaratilanteiden tilastointijärjestelmää. Tutkijalautakunta esitti, että Ilmailuhallituksen tulisi ryhtyä tilastoimaan pohjoismaissa tapahtuneiden laskuvarjo-onnettomuuksien ja vaaratilanteiden tapahtumatietoja hyppyturvallisuutta vaarantavien menetelmien ja välineiden selvittämiseksi.

Tutkimuskertomuksessa otettiin myös sellaisia tutkinnan yhteydessä kerhossa havaittuja rikkomuksia, puutteita tai laiminlyöntejä, joilla ei kuitenkaan ollut vaikutusta onnettomuuteen. Näiden havaintojen mukaan:

- onnettomuushypyn oppilaalle ei ollut laskuvarjo-oppilaan lupakorttia
- kerhon koulutuskirjanpito oli kyseessä olleen kurssin osalta lähes kokonaan laiminlyöty
- oppilaalle ei ollut jaettu määräysten edellyttämää kirjallista aineistoa (esimerkiksi lupakirja- ja varomääräykset, ilmailulaki ja -asetus)
- oppilaan ensimmäisellä hypyllä hyppymestarin tehtävää hoitaneella henkilöllä ei ollut voimassa olevaa hyppymestarin kelpoisuutta tai voimassa olevaa laskuvarjohyppääjän lupakirjaa.

Tutkijalautakunnan puheenjohtaja oli helsinkiläinen **Esa ”Mini” Mikkonen**, kokenut hyppääjä ja hypymestari Suomen Laskuvarjokerhosta. Lautakunnan poliisijäsenenä oli ylikonstaapeli **Jukka Kallio** keskusrikospoliisista. Kuolemaan johtaneissa onnettomuuksissa tehtiin samalla kuolemansyyn tutkinta, jota varten poliisijäsen on välttämätön. Kallio osallistui useiden harrasteilmailun onnettomuuksien tutkimukseen, joten hän oli muutaman tutkimuksen jälkeen jo hyvin perehtynyt tähän, rikostutkinnasta poikkeavaan alaan.

Hidastussukat olivat jo 1980-luvun alussa katoavaa kansanperinnettä. Esimerkiksi Tampereen Laskuvarjokerhossa luovuttiin vuonna 1980 hidastussukista ja alettiin käyttää pakkolaukaisuhypyillä ai-noastaan sisäpussijärjestelmää. Tämä ja aikaisemmat onnettomuudet epäilemättä vauhdittivat muutosta. Käynnistynyt muutos sai uuden muodon 1980-luvun puolivälissä, kun laskuvarjokoulutus ja koulukalusto menivät uusiksi tavalla, jota ei vielä onnettomuutta tutkittaessa osattu ennakoida.

Hidastussukkaan pakatun pakkolaukaisuvarjon ja epäonnistuneen uloshypyn yhdistelmää esiteltiin jo vuoden 1979 ensimmäisessä laskuvarjourheilun numerossa olleessa paljon puhuvassa, **Jorma Österin** ottamassa kuvasarjassa. Kuvasarjan tapaus päättyi onnellisesti, koska hyppääjä laukaisi varavarjonsa 350 metrin korkeudessa. Kuvasarjan hyppääjällä oli menossa seitsemäs hyppy.

Tutkijalautakunnan esittämä uloshyppyharjoituslaite toteutui viiveellä 1980-luvun puolivälistä alkaen ja sen jälkeen. Pohjoismainen vaaratilanteiden tilastointijärjestelmä ei sellaisenaan toteutunut, mutta laskuvarjo-onnettomuuksista pohjoismaat jakoivat toisilleen viivyttämättä ja riittävästi informaatiota, kuten aiemmista tarinoista ilmenee. Pohjoismainen vaaratilanneilmoituslomake otettiin Suomessa käyttöön lähes sellaisenaan. Se oli hyödyllinen Suomessa analysoitaessa ja tilastoitaessa vaaratilanteita, mutta pohjoismainen tiedonvaihto lomakkeiden avulla ei toteutunut.

Ilmailuhallitus: Tutkimuskertomus Pirjo Marjut Tiitinen 18.6.1980

Laskuvarjourheilu 1/1979

Laskuvarjourheilu 2/1980

Tampereen Laskuvarjokerho ry 1993: Tampereen Laskuvarjokerho 25 vuotta

Eero Kausalainen 20.12.2023

”Hyppyleiri henkii ykseyttä...”

”Yhteishenki on kovin lievä sana kuvaamaan tunnelmaa Turun Laskuvarjourheilijoiden perinteisellä kesäleirillä Oripäässä. Saman harrastuksen riemut, mutta myös kauhut kokeneiden, samaa ”parakieltä” (tulee englanninkielisestä sanasta parachute = laskuvarjo) puhuvien, innostuneiden ja älykkäiden nuorten piirissä ykseys on lähes konkreettista, kouriintuntuvaa...”

Näin runollisesti ja komealla otsikolla aloitti turkulainen **Paavo A. Wittaniemi** TLU:n 20.-29.6.1980 järjestetystä hyppyleiristä kertovan artikkelinsa (luultavasti) Turun Sanomissa. Wittaniemellä itsellään oli hämähä menneisyys laskuvarjoilun parissa, sillä hän itsekin hypymestari **Martti Vierun** mukaan harrasti laskuvarjourheilua 1970-luvun puolella muutaman hypyn verran. Toimittaja suitsutti tarinassaan, kuinka huikeaa joukkoa laskuvarjoväki on, tyttöystävineen, vaimoineen lapsineen ja mukaan tuotuine kotieläimineen. Tarinassa myös nostettiin esille, että leirin maskotin tittelistä kilpailivat melko tasaväkisesti **Volle**, 8 viikon ikäinen dobermanni ja variksenpoika **Osku**. Kilvan voittajaa ei mainittu, mutta kerrottiin, että Oskulta jouduttiin peruuttaman lentolupakirja sen nautittua liikaa olueen kastettuja pullanpaloja. Ja leiriläiset puhuvat sitä parakieltä, myös Osku: ”Kraa...”

Hyppäämisestäkin artikkelissa kerrottiin. Tunnelmaa ei haitannut edes pari viikkoa aikaisemmin Kaajanissa sattunut laskuvarjo-onnettomuus: *”...Laskuvarjohyppääjä on toki laskutaitoinen ja tajuaa turman epätodennäköisyyden. Eihän hyppytoiminnassa ole Suomessa vuosikausiin sattunut yhtään*

kuolemaan johtanutta turmaa – ja esimerkiksi viime vuonna meillä hypättiin yli 17 000 laskuvarjohyppyä...”

Seuraavassa kappaleessa tosin kerrottiin hypyllä vaikeasti vammautuneesta hepusta, joka kuitenkin on kuukausien sairaalakeikan jälkeen tullut takaisin riviin ja osallistui leiriin hyppääjänä. Artikkelissa kerrottiin myös hyppykuvaajasta, joka oli kertonut itsellään olevan jo yli 300 hyppyä, eikä vielä yhtään varavarjokeikkaa. Ja niinhän siinä kävi, että tämän lausahduksen jälkeen seuraavalla hypyllä hänen päävarjossaan oli vajaatoiminta, joka edellytti kuvun irroitusta ja varavarjon käyttöä.

Artikkelia täydensivät TLU: hyppääjän **Arto Mattilan** komeat hyppykuvat, vapaassa pudotuksessa ja maassa. Artikkelin oli upea laskuvarjourheilun kokosivun mainos.

Toimittaja Paavo A. Wittaniemi Turussa 1970-luvun jälkipuoliskolla. Kuva: Martti Vieru.

Leirillä oli hyppykoneina kerhon oman Cessna 182:n lisäksi Cherokee Six. Koneiden avulla päästiin kokeilemaan peräti yhdeksän hyppääjän relatiivia. Vara-

varjokeikkoja oli kaksi, toinen edellä kuvattu ja toinen oppilashyppääjä, jolla oli päävarjossaan (TU) jakautunut kupu. Tällä hypyllä varavarjotoimenpiteet eivät menneet aivan putkeen, koska varavarjo purkautui repusta ja sen jälkeen sekaantui päävarjon punoksiin. Varavarjokeikoista ei kuitenkaan seurannut henkilövahinkoja.

Laaja lehtiartikkeli leiristä perustui paitsi toimittajan hersyvän hauskaan, mutta silti asiasisällöltään kattavaan tekstiin, sekä Arto Mattilan kuviin, joista ohessa pari näytettä: uloshyppy ja Cherokee Sixin (OH-PCF) pohja sekä laskuvarjohyppääjä Arno Ylhä (oikea kuva). Kuvat: Arto Mattila.

Turun Sanomat (?): 28.6.1980 via Turun Laskuvarjourheilijat ry:n leikekirja, osa 1980–1983

Laskuvarjourheilu 2/1980

Arto Mattilan valokuva-arkisto

Ilmailu 5/1980

Martti Vieru, puhelinkeskustelu 21.12.2023

”Taidetta taivaan sinessä”

Näin runollisesti oli otsikoitu *Laskuvarjourheilussa* (2/1980) julkaistu relatiivihyppyjen SM-kilpailuista kertonut laaja artikkeli. Kisat järjestettiin Utissa 5.-12.7.1980. Ennen varsinaista kilpailua järjestettiin harjoitusleiri (29.6.-6.7.1980).

8-way muodostelma yrittää syntyä. Uloshyppy kahdesta muodostelmassa lentäneestä hyppykoneesta lisäsi vaikeusasetta. Kuva: Pekka Palotie.

Kilpailulajit olivat 4- ja 8-hyppääjän sekvenssi. Keväällä oli käyty keskusteluja, voitaisiinko 8-hyppääjän laji hypätä 7-hyppääjän lajina. Ongelmana oli konekaluston puuttuminen. Maaliskuun kokouksessaan LuKT kuitenkin tyrmäsi tämän esityksen. Konekalustoksi oli hankittu Imatran Cessna 206 (OH-CSU) ja Utin oma Cessna 182 (OH-CCA). Toiveissa oli myös Suomen Laskuvarjokerhon uusi Turbo Porter (OH-POB), jonka arveltiin olevan käytettävissä jo kilpailun aikana. Porterin osalta suunnitelma meni kuitenkin mönkään, koska se saatiin Helsingissä ensimmäisen kerran hyppykäyttöön vasta 11.7.1980.

Hyvään uttilaiseen tapaan pyöritettyä kilpailua johti Utin Laskuvarjokerhon puheenjohtaja **Erkki Kaja**. LuKT:n nimeämänä ylituomarina toimi kokenut tuomarikonkari **Ralf ”Affe” Norra** Suomen Laskuvarjokerhosta. LuKT oli valtuuttanut ylituomarin hyväksymään muut tuomarit, joita olivat **Markku Paakkanen** ja **Ilkka Stauffer** Utin kerhosta, SIL:n virkailija **Eero Kausalainen** ja **Kari Tusa** Helsingistä.

Tässä kilpailussa käytettiin ensimmäistä kertaa Suomessa pelkästään videoarvostelua. ULK oli hankkinut videolaitteiston noin vuoden aikana toteutetun varainhankinnan tuotoilla. Videoprojektin edistymistä oli seurattu LuKT:ssa talven ja kevään aikana herkeämättä. Nyt ne oli saatu käyttökuntoon. Videoita oli jo alkukesän aikana käytetty harjoitus- ja koulutushyppyjen kuvaamiseen. Nyt oli laitteiston varsinainen tulikaste kilpailukäytössä. SM-kisoista laajan artikkelin kirjoittanut **Antti Kausalainen** ylisti laitteiston erinomaisuutta *Laskuvarjourheiluun* laatimassaan kirjoituksessa. Hän lueteli innoissaan videoarvostelun hyviä puolia, erityisesti verrattuna aikaisempaan kiikariarvosteluun:

- tuomaristo pystyi välittömästi tarkistamaan mahdolliset epäselvyydet hyppysuorituksessa
- kilpailijat näkivät välittömästi hypyn jälkeen suorituksensa ja mahdolliset virheet
- nauhoja voitaisiin käyttää myöhemmin vaikkapa tuomarikoulutuksessa
- yleisö ja muut kilpailijat voivat seurata suorituksia toisesta, heitä varten asennetusta monitorista

Kilpailuun oli alkuaan ilmoittautunut yksitoista neljän hyppääjän joukkuetta ja kolme kahdeksan hyppääjän joukkuetta. Pieni osanottajakato kävi kuitenkin jo ennen kilpailujen alkua. Tampereelta odotettiin joukkuetta, mutta se ei saapunut. Myös LjK:n joukkue oli ennakkoilmoittautunut 4-way lajiin, mutta perui osallistumisensa. Olisi ollut mielenkiintoista nähdä taito- ja tarkkuushypyissä suverenien sotilashyppääjien taiteilua taivaan sinessä myös relatiivilajeissa. Se jäi näkemättä nyt, kuten jäi myös kaikissa 1980-luvun RW-kisoissa. Paikalle saapui lopulta kolme joukkuetta kahdeksan hyppääjän lajiin ja yhdeksän neljän hyppääjän kisaan.

Uttilaisten videolaitteisto kesällä 1980. Kuva: Matti Härmäläinen.

Kilpailu ei heti avajaisseremonioiden jälkeen päässyt räjähtämään täyteen käyntiin, koska matalalla roikkuvat pilvet estivät hyppytoiminnan. Harjoitushypyt päästiin lopulta aloittamaan illansuussa. Sen jälkeen sää suosi ja hyppytoiminta alkoi pyöriä joutuisaan tahtiin. Pilvien takia jouduttiin koko kilpailussa hyp-

päämään muutama uusintahyppy, muita säähäiriöitä ei alkuvaiheen jälkeen ollut neljän sekvenssin osalta.

Kilpailun ehdoton ennakkosuosikki olisi epäilemättä ollut edellisen vuoden mestari ”*Shy and Pleasant*”, mutta heillä oli vielä edellisen vuoden palkintojenjaon riemupyylitelyn seurauksena kakkua (= kilpailukielto) vielä jäljellä, joten eivät voineet osallistua.

Neljän hyppääjän laji oli lopulta erinomaisen jännittävä ja tasainen. Mitalisijoilla joukkueilla oli vain yhden pisteen erot seuraavaan. Neljäs sija oli jaettu kahden joukkueen kesken. Heidän pistemääränsä oli vain neljä pistettä huonompi, kuin voittajajoukkueella.

Kahdeksan sekvenssi ei mennyt yhtä hyvin. Koska SLK:n Turbo Pilatusta ei toiveista huolimatta ollut saatu kisakoneeksi, laji jouduttiin hyppäämään kahdesta koneesta. Kun hyppykorkeus oli 3 500 metriä ja hyppy tapahtui kahden koneen muodostelmasta, oli vaikeusastetta riittämiin. Kisan aikana valinneissa pilviolosuhteissa olisi ehkä onnistuttu paremmin, jos käytettävissä olisi ollut yksi nopeasti nouseva kone. Se olisi ollut ketterämmin ohjattavissa hyppylinjalle myös pilviolosuhteissa. Kahdella muodostelmassa lentävällä, hitaammin nousevalla koneella ei onnistunut riittävän hyvin.

Kahdeksan hyppääjän sekvenssissä hypättiin harjoitushyppyjen lisäksi vain yksi kilpailukierros, mikä ei riittänyt Suomenmestaruuden määrittämiseen. Täysi määrä kierroksia olisi ollut kuusi, minimi SM-arvoa varten kolme kierrosta. Oulun ja Helsingin kerhoista oli kahdeksan hyppääjän kerhojoukkueet, kolmas joukkue koostui Utin ja Imatran kerhojen hyppääjistä.

LuKT:n työryhmä oli pohdiskellut heinäkuussa 1980 kisajoukkueiden nimiä. Niitä oli pidetty ongelmallisina laskuvarjourheilun julkisuuskuvan kannalta. LuKT olisi toivonut pidättyväisyyttä ja suosinut

Kuva: Pekka Palotie.

mieluummin kerhojen nimiä, mutta se ei johtanut muutokseen, ei nyt, eikä myöhemmin. Kivojahan ne nimet olivatkin, esimerkiksi: *Sikakiilarit*, *Buskuri Boys*, *Lotmi Down* sekä sokerina pohjalla *Kukkakepit ja marsipaani*porsas.

Neljän sekvenssin voittajajoukkue *Sikakiilarit* Imatran Ilmailukerhon Cessna 206:n (OH-CSU) edessä.

Kilpailusta löytyy laaja artikkeli *Laskuvarjourheilun* numerossa 2/1980. Lehti, kuten muutkin julkaistut *Laskuvarjourheilun* numerot, löytyvät Senior Skydivers ry:n verkkosivuilta. Sieltä löytyvät myös täydelliset tulokset.

Ohessa tiivistelmä 4-way kilpailutuloksista (8 kierrosta):

1. <i>Sikakiilarit, SLK</i>	21 pistettä
Hannu Havia, Jari Holopainen, Henri Pohjolainen, Jouko Hoviniemi, Jarmo Karjalainen	
2. <i>Buskuri Boys, ULK</i>	20 ”
Olli Parviainen, Markku Laksio, Jari Mäkinen, Pekka Tuominen, Markku Angerias	
3. <i>Tervaporvarit, OLK</i>	19 ”
Petri Ahola, Raimo Ahola, Mikko Närhi, Raimo Kemppainen, Ermo Ervasti	
4. <i>IIK</i>	17 ”
Ari Rantalainen, Lauri Karhu, Heikki Salla, Matti Heino, Rauno Härkönen	
4. <i>Freefall Kiwet, SLK</i>	17 ”
Kari Niemi, Jukka Heikkinen, Kari Tikkinen, Hannu Leskinen, Jarmo Vuorio	
6. <i>IIK/Lpr</i>	8 ”
7. <i>Z, TLU</i>	7 ”
8. <i>Anteeksipojat, OLK</i>	4 ”
8. <i>Lotmi Down, ULK</i>	4 ”

Laskuvarjourheilu 2/1980

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 30.3.1980: LuKT:n kokous 2/1980, 29.3.1980
Ilmailu 5/1980

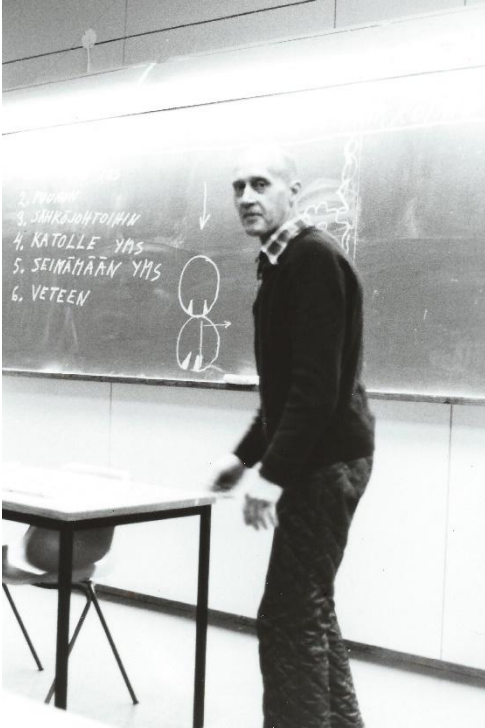
Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 19.5.1980: LuKT:n kokous 3/1980, 17.5.1980

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 8.7.1980: LuKT työryhmän kokous 5.7.1980

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 11.8.1980: LuKT työryhmän kokous 18.7.1980

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 8.9.1980: LuKT:n kokous 4/1980, 6.9.1980

Vanhus hyppää laskuvarjolla

Tätä kirjoitettaessa (joulukuussa 2023) kerhoissa pyörii jo siinä määrin 70 vuotta täyttäneitä, että ...”ei tehreä niistä ny numeroo...” 1980-luvulla melkein kaikki – myös tämä – oli toisin. Suomen Laskuvarjokerhossa oli aktiivihyppääjä **Pekka Ora**, joka sai 29.6.1980 täyteen 1 500 hyppyä. Kelpo määrä tuohon aikaan. Ja tuohon aikaan siitä *tehtiin numeroo*, koska kysymyksessä oli vanhus. *Laskuvarjourheilun* vuoden 1980 kakkosnumerossa oli pikku-uutinen, jossa kerrottiin kuvien kanssa, että Helsingissä on 56-vuotias ikinuori saanut tuon hyppymäärän täyteen. Pekan ensimmäinen tuhat hyppyä oli mennyt rikki keväällä 1978. *Laskuvarjourheilun* jutussa arveltiin, että jos tahti samanlaisena jatkuu, voidaan Pekan 60-vuotisjuhlaa ja 2 500 hypyn saavuttamista juhlia samaan aikaan.

Pekka Ora pitämässä harjoitusoppituntia hyppymestarikurssilla syyskuussa 1979. Tunnin aiheena on tulo erilaisiin paikkoihin. Kuva: Eero Kausalainen.

Pekka oli sodan käynyt mies, joka oli kiinnostunut laskuvarjohypyistä nähtyään niitä sota-ajan uutisfilmeissä. Hän oli omana aikanaan (1970-luvulta alkaen) hyppynuorison keskellä jonkinlainen kummajainen - aikana, jolloin tytöt ei soita kitaraa, eikä vanhukset hyppää laskuvarjolla. Pekasta tuli omassa kerhossaan (SLK) jonkinlainen maskotti ja sai myöhemmin kerhossaan vanhusalennusta hyppymaksuista. Alennuksen ehdot oli räätälöity siten, että ainoastaan Pekka saattoi siitä hyötyä.

Edellisen vuoden syyskuussa 1979 Pekka oli juhlistanut nousujohteista hyppyuraansa osallistumalla hyppymestarikurssille Räyskälässä. Kurssiin liittyvänä historiallisena erikoisuutena mainittakoon, että samalla mestarikurssilla olivat Suomen vanhin ja nuorin hyppymestarioppilas: sotaveteraani Pekka Ora (56) ja hädin tuskin täysi-ikäinen **Markku Puro** (18).

Laskuvarjourheilu 4/1979

Laskuvarjourheilu 2/1980

Hesalaiset suihkukauteen

Suomen Laskuvarjokerho oli vuonna 1973 hankkinut entisen ”Sierra Echon” (Cessna 195, OH-CSE) tilalle tehokkaamman, seitsemän hyppääjää kerrallaan kuljettavan Pilatus Porterin. Sen seitsemän vuoden käytön aikana kerhon jäsenmäärä kaksinkertaistui ja vuotuiset hyppymäärät nousivat huomasti, vuoden 1973 vajaasta kahdesta tuhannesta vuoden 1979 lähes viiteen tuhanteen. 1970-luvun lopulla oli vahvistunut käsitys, että pitäisi saada suurempi hyppyalusta.

Vaihtoehtoisena konetyyppinä pidettiin turbiinimoottorilla varustettua Pilatus Porteria, jollaisia oli maassa tasan yksi kappale. Tilauslento Oy:lla oli Turbo Porter OH-POB, jota se oli käyttänyt pääasiassa malminetsintälentoihin. Kun keväällä 1980 alkoi Malmin kulmilla kiertää huhu mahdollisesta Turbo Porterin ostosta, epäilijöitä riitti, kuten hyppypilotti **Esa Kuitusen** Ilmailu-lehteen (8/1983) myöhemmin kirjoittamassa artikkelissa kerrottiin: ”...*Ei kerhopohjalla pysty hankkimaan ja/tai ylläpitämään niin kallista konetta...*” tai ”...*Turbo Porter ei kestäisi laskuvarjokerhon käytössä kahtakaan viikkoa...*”

Kauppaneuvottelujen tuloksena kokeneet hyppypilotit **Jaakko ”Japi” Grönlund** ja **Pentti Salminen** noutivat koneen sijoituspaikastaan Oulusta 11.7.1980. Kauppaan sisältyi tyypikoulutus kerhon piloteille. Vaikka kone muistuttikin edeltäjänsä, oli siinä myös paljon lentäjän kannalta oleellisia eroja, jotka kuitenkin pääosin liittyivät tehokkaan turbiinimoottorin ominaisuuksiin ja oikean käytön oppimiseen. Lento-ominaisuuksiltaan uusi kone oli Esa Kuitusen mielestä helpohko: *”...Itse laskussa Turbo Porter on sieltä helpommasta päästä kannuspyöräkoneita...”*

Koneeseen voitiin lastata kerrallaan kymmenen hyppääjää ja pilotti. Kone nousi nopeasti hyppykorkeuteen ja mikä parasta, tuli vielä nopeammin alas. Normaaliksi hyppykorkeudeksi - koulutus ja muut harjoitus- tai erikoishyppy olivat tietysti asia erikseen - vakiintui 4 000 metriä. Neljän kilometrin hyppykeikan lentoaika oli keskimäärin 20 minuuttia. Koneessa oli leveä liukuovi ja 1,6 metrin levyinen oviaukko, mikä mahdollisti kymmenen hyppääjän uloshypyn jopa vajaassa sekunnissa. Relatiivihyppyjä varten kone oli ihanteellinen.

Suomen Laskuvarjokerhon uusi ja vanha Malmin kentällä kesällä 1980: vasemmalla uusi Turbo Porter OH-POB ja oikealla pian Norjaan matkaava, SLK:ssa täysin palvellut ”Höyry-Porter” OH-POA. Kuva: via Lauri Oksanen.

Konetta pidettiin tosi mahtavana. Sen suorituskykyä kuvanneessa Esa Kuitusen artikkelissa kerrottiin koneen aikaisempaan verrattuna aivan huikean nopeasta alustulosta näin: *”... Mahtavasta vajoamiskyvystä johtuen on POB:n normaali laskukierros hieman tavanomaisesta poikkeava. Neljästä tonnista tultaessa liitytään myötätuuliosalle n. 8 000 ft:n korkeudessa. Perusosalla saa korkeutta olla vielä jopa 3 000 ft ja finaalihaarossa 1 500–2 000 ft. Viimeistään finaalilla on kuitenkin lisättävä tehoa, ettei lasku jää vajaaksi ...”*

Vanha Porter löysi pian, pienten vaikeuksien jälkeen hyvän kodin Norjasta. Pari vuotta myöhemmin PM-kilpailuihin osallistuneet helsinkiläishyppääjät, Historiaheppu muiden mukana, pääsivät vielä kerran hyppäämään vanhasta tutusta ”Höyry-Porterista”, mutta siihen palataan myöhemmin näissä tarinoissa...

Laskuvarjourheilu 2/1980

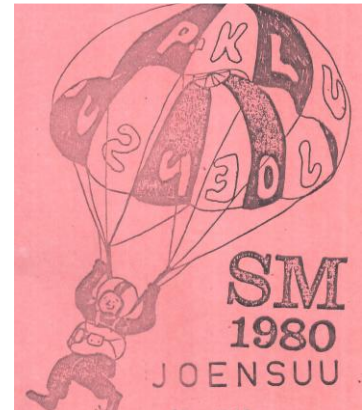
Suomen Laskuvarjokerho ry 1985: ”25”, Suomen Laskuvarjokerho ry, The Parachuting Club of Finland

Ilmailu 8/1983

Eero Kausalainen 2.1.2023

”Wanhojen lajien” SM-80 Joensuussa

Vuoden 1980 SM-kilpailujen järjestelyoikeus oli myönnetty Pohjois-Karjalan Laskuvarjoureilijoille. Kilpailut järjestettiin Onttolassa, Joensuun lentokentällä 13.-20.7.1980. Kilpailua edelsi 5.-12.7.1980 järjestetty harjoitusleiri kisapaikalla. P-KLU:n apuna kisajärjestelyissä oli vankka ja kokenut Utin Laskuvarjokerhon kaarti. Kilpailun johtaja oli **Erkki ”Era” Kajala** ULK:sta – hän tosin oli Pohjois-Karjalan kerhon perustajajäsen, joka oli vetänyt kerhoa ja toiminut hyppymestarina vuosina 1972–1974. Melkein paikkakuntalainen siis. Myös muutama muu avainposti oli miehitetty utililaisin voimin: **Markku Laksio** toimi starttimestarina ja kuuluttajana, **”Gitta” Kajala** kisatoimiston pyörittäjänä.

Kisajärjestäjä oli tehnyt kilpailuja varten ilmaisjakelulehden: ”Laskuvarjo SM-80 Joensuu.” Sen päätoimittajana oli **Jouko Vornanen**. Koskaan aikaisemmin ei – ainakaan P-KLU:n historiikin mukaan – hyppykisoissa Suomessa ole ollut niin paljon katsojia kuin silloin. Yleisöä todella olikin paljon – ainakin Historiahepun hatarien muistikuvien mukaan. Lehdellä varmaan oli merkittävä vaikutus asiaan.

Tuomaristolla oli käytettävissään ensimmäistä kertaa Suomessa konventionaalisten lajien SM-kisoissa videolaitteisto, RW-lajeissa se oli jo osoittautunut korvaamattomaksi. Kun vielä tarkkuushyppyissä oli sähköistetty pläkä, voitiin tuomaroinnissa todeta siirrytyn elektroniseen aikakauteen. Tuomareina olivat LuKT:n nimeämänä ylituomari **Eero Kausalainen** ja ylituomarin hyväksyminä tuomareina **Hannu Laitinen**, **Kari Tusa** ja **Ilkka Stauffer**.

Tarkkuuslajeissa käytettiin jo totuttuun tapaan sähköpläkkää, joka antoi tuloksen 15 senttiin saakka. Sitä kauemmaksi osuneet maahantulot mitattiin viiteen metriin saakka. Kilpailusäännöt sallivat kilpailijalle enintään kuusi hyppyä päivässä, poikkeuksena uusintahypyistä tai tasatuloksen ratkaisuun käytettävä uloslyöntikisa, joissa hyppymäärää ei rajoitettu.

LuKT oli aiemmin ottanut kantaa joukkueiden nimiin. Erityisesti relatiivikisoissa nimet olivat joskus erinomaisen värikkäitä, kuten edellä on Utin RW-SM-tarinassa kerrottu. Joensuussa oli joitakin nimitytelmiä, kuten esimerkiksi utililainen *Ballo Boys*. Tulosluettelossa nimi oli LuKT:n toivomuksen mukaisesti kuivattu muotoon ULK III.

Sää suosi kilpailua. Ensimmäisenä lajina oli taitohyppy, jota oli väitetty kuolevaksi lajiksi jo edellisen vuosikymmenen puolivälistä – ensimmäisestä RW-SM-kilpailusta alkaen. Ei voitu vielä puhua kuolonkouristuksista, koska osanottajia oli molemmissa sarjoissa (konkareiden A- ja noviisien B-sarjat) yhteensä 39. Vuonna 1975 ”tempussa” oli osanottajia ollut vain 14. Lajiin kuuluvat neljä kilpailukierrosta hypättiin ensimmäisenä lajina ja saatiin loppuun ensimmäisenä kisapäivänä. Kun laji oli päätöksessä, voitiin todeta, että kaikki A-sarjan mitalit menivät Uttiin: 1) **Olavi ”Enska” Kilpinen** (LJK): 2) **Ansi Horppu** (ULK): 3) **Tatu Soini** (LJK). B-sarjassa jakautuma oli tasaisempi: kultamitali Imatralle (**Pekka Kivinen**, IJK), hopea Uttiin (**Pekka Rutanen**, ULK) ja pronssi jäi kotikerhoon Joensuuhun (**Ossi Tukio**, P-KLU).

Taitohyppysä oli ennakolta arveltu, että videon käyttö helpottaisi tuomaritoimintaa. Ehkä olisikin, jos olisi toimittu sääntöjen (Sporting Code, Section 5) mukaan. Ylituomarina toiminut Historiaheppu ja muut tuomarit olivat kuitenkin kokemattomuuttaan tietävinään paremmin. Sääntöjen mukaan tuomarointi olisi pitänyt tapahtua kiikarein ja videota olisi käytetty ainoastaan tuloksen tarkistamiseen tuomarin esittäessä arvostelulomakkeessaan pyynnön ”TV”. Siis ei vielä kokonaan videotuomarointina. Näitä pyyntöjä tuli jo hämärtyneen muistitiedon mukaan paljon. Tuomarit eivät tahtoneet päästä

keskenään yksimielisyyteen – sääntöjen vastaisista hidastuksista ja lukemattomista uusintakatseluista huolimatta - jonka vuoksi videoita sitten veivattiin illan suussa päättyneen lajin jälkeen koko yö.

Aamulla kilpailujen johtaja oli – tietämättömänä tuomarien koko yön kestäneestä urakasta – aloittamassa seuraavan lajin heti aamutuimaan. Tuomarien toivomuksesta kilpailun johtaja heltyi myöntämään tuomareille muutaman tunnin lepotaunon ennen seuraavan lajin aloittamista. Tuomarit ottivat nopeat torkut ja olivat sen jälkeen valmiit uuteen taistoon uuden lajin kanssa. Kilpailijoille tämä kisaorganisaation ja tuomariston koordinaation puute aiheutti muutaman tunnin turhan notkumisen kentällä loistavan hyppysään riehuessa ympärillä. Olivat tyytymättömiä. Olivat myös tyytymättömiä tuomareiden julkaisemiin tuloksiin: kun hyppääjillä oli tilaisuus itse nähdä omat ja toistensa suoritukset videolta, huomattiin heti, kuinka sokeita tuomarit olivat taas olleet. ”...*Tuotakaan kallistusta ei ollut huomattu ja tuo käännös ei kyllä ollut vajaa, vaikka tuomarit...*”

Kilpailu antoi arvokasta oppia ja kokemusta videoiden käytöstä. Seuraavilla kerroilla tehtiin jo sääntöjen mukaan. Tulokset saatiin jo joutuisammin, mutta eivät kilpailijat tulleet yhtään tyytyväisemmiksi...

Neljän kilpailukierroksen joukkuetarkkuuteen osallistui 11 joukkuetta. Kilpailun kaksi parasta erottuivat heti ensimmäisestä kierroksesta alkaen muista. LjK I johti kilpailua ensimmäisen kierroksen jälkeen, mutta yhden hyppääjän epäonnistuttua toisella kierroksen, Imatran joukkue pääsi kiilaamaan ykköseksi. Kolmannella ja neljännellä kierroksella ”*vääpelijuntaksi*” nimitetty joukkue ei enää erehtynyt. Näiden kahden kierroksen yhteistulos neljällä hyppääjällä oli vain kolme senttiä. Vääpelijunttaan kuului vain vääpelin arvoisia sotilaita: **Kalle Savolahti**, Olavi ”Enska” Kilpinen, **Jarmo ”Jami” Laamanen** ja Tatu Soini. Joukkueen yhteistulos kuudellatoista hypyllä oli 0,89 metriä. Toiseksi tulleen Imatran Ilmailukerhon joukkueen (**Rauno Härkönen**, **Olli ”Ohto” Halonen**, **Matti Heino**, **Pekka ”Peska” Kivinen** ja **Ari ”Mari” Rantalainen**) lopputulos oli 2,76 metriä. Kolmanneksi tuli sekajoukkue, joka ehkä monien yllätykseksi pystyi lyömään LjK:n kakkosjoukkueen. Seka I joukkueessa hypäsivät **Pekka Ora** (SLK), **Tapio Hyvönen** (SLK), **Raimo Rohkimainen** (OLK) ja **Juha Lampela** (FLU). Heidän tuloksensa oli 5,57 metriä.

Kymmenen kilpailukierroksen mittainen henkilökohtainen tarkkuus sujui järjestelyiltään hyvin. Kaikki hyppykierrokset saatiin täyteen – sitten lopulta ja tulostaso oli kohtuullinen. Myös tässä lajissa kaikki mitalit menivät Uttiin A-sarjassa, mutta ei yhtään B-sarjassa. A-sarjan parhaat olivat 1) Kalle Savolahti (LjK, yhteistulos 0,04 m); 2) Anssi Horppu (ULK, 0,05 m); 3) Olavi Kilpinen (LjK, 0,30 m). B-sarjan mitalistit olivat: 1) Raimo Rohkimainen (SLK, 4,03 m), 2) **Asko Karjunen** (P-KLU, 6,19), 3) Ossi Tukio (P-KLU, 8,64 m).

Kilpailussa oli edellä kerrotun lisäksi vielä yksi ”laji”, joka ei oikeastaan ollut varsinainen laji, koska siinä paremmuus määräytyi kahden lajin yhteistuloksista: yleismestaruus. Kilpailija sai sekä taito-, että tarkkuushypyistä sijalukujen mukaisesti siten, että lajissa saavutettu sijaluku korotettiin toiseen potenssiin eli kerrottiin itsellään (1 x 1 = 1 pistettä; 2 x 2 = 4; jne.). Myös yleismestaruudessa kaikki A-sarjan mitalit menivät Uttiin: 1) Anssi Horppu (ULK, 4 pistettä tarkkuudesta + 4 taitohypystä = 8 pistettä); 2) Olavi Kilpinen (LjK, 9 + 1 = 10); 3) Kalle Savolahti (LjK, 1 + 26 = 37).

B-sarjan mitalistit olivat: 1) Ossi Tukio (P-KLU, 9 + 4 = 13); 1.) Pekka Rutanen (ULK, 4 + 9 = 13); 3.) Pekka Kivinen (IHK, 1 + 25 = 26).

Kaikkia tuloksia laskettaessa B-sarjan kilpailija osallistui ja näkyi tulostaan vastaavalla paikalla myös ”yleisessä” eli A-sarjassa, mutta ei päinvastoin. Joukkuetarkkuushypyissä ei sarjajakoa ollut. MM-säännöistä ja FAI:n yleissäännöistä (Sporting Code Osa 5) poiketen naisille ei SM-tasolla ollut omaa

sarjaa. Tässä kilpailussa heitä oli mukana kaksi, joista molemmat joutuivat keskeyttämään kilpailunsa lievien loukkaantumisien vuoksi.

'Pohjois-karjalaiset' selvisivät järjestelyvastuustaan **Antti Kausalaisen** *Laskuvarjourheiluun* kirjoittaman jutun mukaan hienosti ja ansaitsivat kovasti kiitoksia. Pienenä miinuksena tosin mainittiin "Kimmelin kierros": kisat oli saatu keskiviikkoiltaan mennessä hyvään malliin, vain yksi kierros henkilökohtaista tarkkuutta puuttui. Päivässä olisi vielä ollut valoisia tunteja kierrosta varten, mutta järjestäjä oli huomaavaisesti varannut paikallisesta hotellista saunan kisaväelle ja järjestänyt muutakin ohjelmaa. Päivän viimeisen kierroksen hyppääminen olisi merkinnyt useimmille saunamahdollisuuden menetystä. Koska kisa-aikaa oli vielä sunnuntaihin, järjestäjä asetti etusijalle saunomisen ja viihteen. Mutta olihan siellä mukavaa, sikäli kun Historiaheppu vielä muistaa...

No, tymä siitä tuli seuraavaksi päiväksi. Puuttuva kierros nostatti paineita siellä täällä jo saunaillassa, puhumattakaan loputtomasta norkoilusta sateisella ja tuulisella Joensuun kentällä perjantaina. Onneksi lauantaina oli hyvä sää ja kilpailut saatiin onnekaasti päätökseen.

Kilpailusta löytyy laajempi kertomus valokuvineen Senior Skydivers ry:n sivuilla olevasta *Laskuvarjourheilun* numerosta 3/1980. Kisaan liittyvät alkuperäiset valokuvat ovat onnistuneesti kiertäneet kaikki Senior Skydivers ry:n haavit, joten sellaisia ei ole voitu liittää tähän tarinaan.

Tuloksia:

VIRALLINEN YLEISMESTARUUS			A - SARJA		
Sija	Nimi	Kerho	Tarkk.hypyn pisteet	Taitohypyn pisteet	Yhteensä
1.	A.Horppu	ULK	4	4	8
2.	O.Kilpinen	LjK	9	1	10
3.	K.Savolahti	LjK	1	36	37
4.	T.Soini	LjK	49	9	58
5.	J.Laamanen	LjK	16	49	65
6.	T.Rekola	LjK	64	25	89
7.	R.Aittomäki	LjK	25	81	106
8.	V.Korhonen	TamLK	196	16	212
9.	M.Kokkonen	LjK	169	64	233
10.	R.Härkönen	IIK	100	144	244

VIRALLINEN YLEISMESTARUUS		B - SARJA			
Sija		Kerho	Taitohypyn pisteet	Tarkk.hypyn pisteet	Yhteensä
1.	O.Tukio	P-KLU	9	4	13
	P.Rutanen	ULK	4	9	13
3.	P.Kivinen	IIK	1	25	26
4.	K.Töyhönen	KIY	49	16	65
5.	J.Lahti	ULK	25	49	74
6.	P.Väänänen	KIY	16	64	80
7.	A.Karjunen	P-KLU	81	1	82
8.	J.Vornanen	P-KLU	64	36	100
9.	J.Autti	ULK	36	121	157
10.	M.Hamunen	TamLk	144	100	244

HENKILOKOHTAISEN TARKKUUSHYPYN VIRALLISET TULOKSET

A-sarja			1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Yht.
1.	K.Savolahti	LJK A	0.01	00.00	00.00	00.00	0.03	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00	0.04
2.	A.Horppu	ULK A	00.00	00.00	00.00	0.01	0.04	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00	0.05
3.	O.Kilpinen	LJK A	00.00	00.00	0.02	00.00	00.00	0.02	00.00	00.00	0.26	00.00	0.30
4.	J.Laamanen	LJK A	00.00	0.01	0.17	0.01	00.00	00.00	0.09	00.00	0.04	00.00	0.32
5.	R.Aittomäki	LJK A	00.00	0.14	0.07	0.03	00.00	00.00	00.00	00.00	0.14	0.12	0.50
6.	M.Palmu	ULK A	00.00	00.00	0.14	00.00	0.06	00.00	0.05	0.02	0.04	0.23	0.54
7.	T.Soini	LJK A	00.00	0.09	00.00	0.02	00.00	00.00	00.00	00.00	0.48	0.01	0.60
8.	T.Rekola	LJK A	00.00	00.00	0.51	00.00	0.15	00.00	00.00	00.00	0.05	00.00	0.71
9.	E.Hirvonen	P-KLU A	00.00	0.14	00.00	0.26	00.00	00.00	0.04	0.14	0.06	0.14	0.78
10.	R.Härkönen	IIK A	00.00	00.00	0.02	0.68	00.00	0.04	0.07	00.00	00.00	00.00	0.81

HENKILOKOHTAISEN TARKKUUSHYPYN VIRALLISET TULOKSET

B-sarja			1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Yht.
1.	R.Rohkimainen	OLK	1.97	0.01	00.00	0.09	0.05	0.09	0.89	00.00	0.84	0.09	4.03
2.	A.Karjunen	P-KLU	0.37	2.93	1.54	0.02	0.09	00.00	0.31	00.00	0.86	0.07	6.19
3.	O.Tukio	P-KLU	00.00	0.08	0.44	0.65	0.10	0.64	1.25	0.26	5.00	0.22	8.64
4.	T.Hyvönen	SLK	1.07	0.72	1.10	00.00	0.13	2.35	4.35	0.07	1.72	0.08	11.59
5.	P.Rutanan	ULK	4.52	0.12	0.11	0.47	3.48	0.33	1.28	0.04	2.99	1.55	14.89
6.	K.Töhhönen	KIY	2.79	1.35	0.45	0.41	2.29	0.35	0.54	0.16	2.05	5.00	15.39
7.	P.Kivinen	IIK	5.00	0.68	1.77	0.42	0.36	0.14	2.92	0.18	1.76	2.68	15.91
8.	M.Anttolainen	JLK	0.89	2.73	3.32	1.25	2.40	0.77	1.11	5.00	1.61	5.00	24.08
9.	J.Vornanen	P-KLU	3.67	0.12	2.52	1.59	0.10	5.00	0.72	2.84	3.42	5.00	24.98
10.	J.Lahti	ULK	2.88	1.28	4.33	5.00	5.00	2.49	0.43	3.07	1.39	0.59	26.46

TAJTOHYPYN VIRALLISET TULOKSET

A-sarja				K I E R R O S N : 0				Yht.
Sija	Nimi	Kerho	Sarja	1.	2.	3.	4.	Yht.
1.	Kilpinen O	LJK	A	7.37	7.12	7.22	7.30	29.01
2.	Horppu A	ULK	A	8.02	8.97	8.37	8.57	33.93
3.	Soini T	LJK	A	8.85	9.37	8.87	8.30	35.39
4.	Korhonen V	TamJK	A	9.27	9.30	9.45	9.05	37.07
5.	Rekola T	LJK	A	9.60	9.85	10.37	9.55	39.37
6.	Savolahti K	LJK	A	10.27	9.87	9.82	10.32	40.28
7.	Laamanen J	LJK	A	9.57	10.02	9.95	11.30	40.84
8.	Yokkonen M	LJK	A	10.32	11.00	10.45	10.27	42.04
9.	Aittomäki R	LJK	A	10.17	10.87	10.10	11.40	42.54
10.	Korpinen R	KIY	A	10.45	11.10	10.87	10.65	43.07

B-sarja

B-sarja				K I E R R O S N : 0				Yht.
Sija	Nimi	Kerho	Sarja	1.	2.	3.	4.	Yht.
1.	Kivinen P	IIK	B	11.25	12.52	12.02	10.92	46.71
2.	Rutanan P	ULK	B	10.52	11.50	11.92	16.00	49.94
3.	Tukio O	P-KLU	B	12.87	13.22	12.80	11.97	50.86
4.	Väänänen P	KIY	B	12.27	12.57	13.87	13.67	52.38
5.	Lahti J	ULK	B	12.27	16.00	11.77	14.42	54.46
6.	Antti J	ULK	B	13.00	14.72	13.73	13.92	55.37
7.	Töhhönen P	KIY	B	13.85	14.92	13.40	16.00	58.17
8.	Vornanen J	P-KLU	B	13.90	14.67	14.30	15.65	58.52
9.	Karjunen A	P-KLU	B	14.50	16.00	14.02	16.00	60.52
10.	Fekko J	ULK	B	16.00	14.95	14.77	15.10	60.82

JOUKKUETARKKUUSHYPYN VIRALLISET TULOKSET

	1.	2.	3.	4.	Yht.	Lopputulokset
1. LJK I						
K. Savolahti	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00	
O. Kilpinen	00.04	00.00	00.00	00.00	00.04	
J. Laamanen	00.04	00.78	00.00	00.03	00.85	
T. Soini	00.00	00.00	00.00	00.00	00.00	00.89
2. IIK						
R. Härkönen	00.00	00.00	00.05	00.00	00.05	
O. Halonen	00.14	00.17	00.31	01.44	02.06	
M. Heino	00.05	00.00	00.00	00.44	00.49	
P. Kivinen	-	-	-	-	-	
A. Rantalainen	00.08	00.02	00.00	00.06	00.16	02.76
3. Seka I						
P. Ora	00.06	00.47	00.04	00.00	00.57	
T. Hyvönen	00.00	00.00	00.18	00.32	00.50	
R. Røhkimäinen	01.31	00.05	00.03	01.91	03.30	
J. Lampela	00.14	00.67	00.21	00.18	01.20	05.57
4. LJK II						
T. Rekola	00.00	00.62	00.00	00.18	00.80	
R. Aittomäki	00.24	00.11	00.07	01.96	02.38	
J. Koivula	01.43	00.22	00.00	00.58	02.23	
M. Kokkonen	00.09	00.13	00.27	00.06	00.55	
H. Lind	-	-	-	-	-	05.96
5. ULK I						
E. Huusari	01.14	01.54	02.23	00.05	04.96	
M. Palmu	00.00	00.00	05.00	00.00	05.00	
A. Horppu	00.00	00.00	00.02	00.18	00.20	
P. Huusari	00.32	00.10	00.59	02.67	03.68	13.84

SM-kilpailu oli samalla karsintakilpailu Bulgariassa elokuussa 1980 järjestettävään taito- ja tarkkuuslajien MM-kilpailuun.

Laskuvarjourheilu 2/1980

Ilmailu 5/1980

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 22.2.1980: LuKT:n kokous 1/1980, 9.2.1980

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 30.3.1980: LuKT:n kokous 2/1980, 29.3.1980

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 19.5.1980: LuKT:n kokous 3/1980, 17.5.1980

Pohjois-Karjalan Laskuvarjourheilijat, 17.7.1980: SM 1980 Joensuu, viralliset tulokset

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 11.8.1980: LuKT työryhmän kokous 18.7.1980

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 8.9.1980: LuKT:n kokous 4/1980

Laskuvarjourheilu 3/80

Suomen Ilmailuliitto ry, tiedote 1.10.1980: Laskuvarjotiedote

Mauno Sorsa 10.9.1992: Pohjois-Karjalan Laskuvarjourheilijat, historiikki

Trollveggen – ensimmäiset hyppy peikkovuorelta

Joukko suomalaisia laskuvarjourheilijoita halusi, ilmeisesti **Jorma Österin El Capitan** –hyppyjen innostamina, kokeilla vuorihyppyä Norjassa. Vankkana tukihenkilönä oli norjalainen, pitkään suomesakin asunut hyppyveteraani **Kjell Olsen**, joka avusti tiedonhankinnassa etsittäessä mahdollisia vuorihyppykohteita Norjassa.

Hyppyretkeä varten oli varattu kolme viikkoa, koska mahdolliset paikat oli selvitetty ennakoita ainoastaan lähdeaineiston perusteella, eikä paikkojen hyppykelpoisuutta ollut käyty paikan päällä katsomassa. Vasta toinen paikka, *Trollveggen – Peikonseinä*, osoittautui mahdolliseksi. Sopiva hyppy-paikka löytyi paikallisen oppaan avustuksella. Ensimmäiset hypyt täältä tapahtuivat 23.7.1980. Hypypääjät olivat hyppyjärjestyksessä **Jorma Öster**, **Pentti Pukkila**, **Jukka Heikkinen** ja **Timo Liukkonen**.

Hypyt uutisoitiin näyttävästi lehdissä. Hienolle lajille haluttiin saada julkisuutta, mikä myös tapahtui. Paikalla oli amerikkalainen TV-yhtiö ABC, joka Iltasanomien uutisen mukaan kuvasi hypyn kahdeksalla kameralla. Myös Öster oli valmistellut hypyn huolellisesti myös sen julkistamisen näkökulmasta. Hypyt kuvattiin useilla kameroilla maasta ja vapaassa pudotuksessa. Laskuvarjourheilu-lehdessä 3/1980 oli 16-sivuinen artikkeli hyppytapahtumasta. Sivuihin kahdeksan olivat kokovärikuvasivuja. Paikalla oli myös maineikas hyppykuvaaja **Carl Boenish** vaimonsa **Jeanin** kanssa. Osia Österin *Trollveggen* filmeistä tultiin näkemään myöhemmin Boenishin elämäkertaelokuvassa ”*Sunshine Superman*”.

Iltasanomien artikkelin mukaan Öster kertoi hyppyjen suunnittelusta ja turvallisuudesta näin:

”... Mitään riskejä ei otettu, vaikka hyppy tuolta korkeudelta kuulostaakin hirveältä.

Trollveggen vuori on yli 1000 metriä korkea, mutta sen rinne, joka monenlaisten jyrkkyys- ja tuulimittausten perusteella valittiin hypypaikaksi, oli 800 metriä korkea.

Hyppääminen sieltä ei ollut sen vaarallisempaa, kuin koneestakaan...”

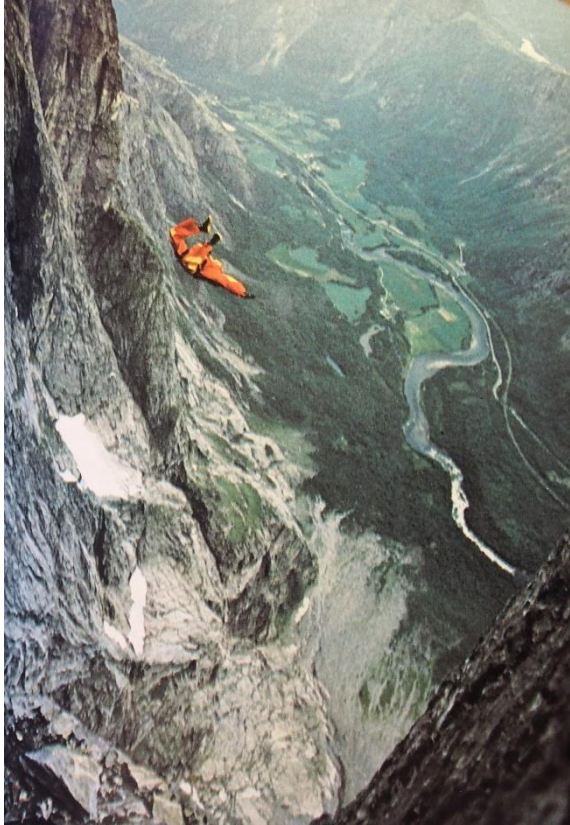
Myös Laskuvarjourheilun ja Ilmailu-lehtien artikkeleissa kerrotaan vuorihypyjen olevan turvallisia. Hypyn jälkeen olikin – ainakin aluksi - yleisenä käsityksenä, että vuorihypyt ovat upea, ekologinen

hyppykokemus, jossa riskit olisi mahdollista minimoida hyvällä suunnittelulla, paikan valinnalla ja hyppykurilla. Tämä käsitys osoittautui kuitenkin melko pian vääräksi.

Jorma Öster lähdessä historian ensimmäiselle laskuvarjohypylle Norjan Trollveggenillä 23.7.1980. Kuva: Jorma Öster.

SIL:n laskuvarjotoiminnan ohjaaja oli juuri kirjoittanut *Ilmailuun* myönteisessä sävyssä ekologisesta vuorihyppyharrastuksesta, kun käsikirjoituksen jo valmistuttua saatiin Norjan ilmailuliitolta NLF:ltä vetoamuskirje, jossa kehoitettiin pysymään pois *Trollveggeniltä*. Hypyillä oli ensimmäisen vuoden 1980 aikana sattunut useita vakavia vaaratilanteita ja onnettomuuksia. Norjan ilmavoimien helikopterilentäjät olivat joutuneet suorittamaan useita heille itselleenkin vaarallisia pelastustehtäviä aivan vuoren kupeessa. Norjan ilmavoimien ja sikäläisen ilmailuliiton suhteet olivat tilanteen vuoksi kiristyneet siten, että laskuvarjourheilijoilla oli uhkana joutua poistumaan nykyisiltä hypypaikoiltaan, jotka kaikki olivat ilmavoimien kenttiä. Norjalaisten vetoamus ehti mukaan saman *Ilmailun* (1/1981) artikkelin yhteyteen.

BASE-hyppääjä Jorma Öster matkalla maineeseen. Tästä ja seuraavista hypyistä tuli paljon mainetta ja kuuluisuutta. Kuva: Jorma Öster.

Seuraavina vuosina *Laskuvarjourheilu* julkaisi lukemattomia, yleensä **Österin** kirjoittamia ja kuvittamia BASE-juttuja, joissa muistettiin vakuuttaa, että *”...vuorihyppääminen on oikein suoritettuna turvallinen ja antoisa lisä hyppäämisen arkeen ...”*

Hyppytoiminta jatkui vetoomuksista huolimatta ja useita onnettomuuksia tapahtui. Myös suomalaisverta tultiin vuoren kyljessä näkemään. Vakavien onnettomuuksien ja niihin liittyneiden vaarallisten pelastustehtävien vuoksi vuorihyppy Trollveggeniltä kiellettiin lailla vuonna 1986. Suomessa toiminta muutaman vuoden jahkailun jälkeen kiellettiin ilmailumääräyksessä, Ilmailuliiton toivomuksesta, aloitteentekijänä LuKT.

Laskuvarjourheilun numerossa 3/1980 julkaistiin oheinen taulukko vakuuttamaan, että käytettävissä olevan vapaapudotuksen aikana olisi mahdollista liukua – nykymuotoisia liitopukuja ei 1980-luvulla ollut käytettävissä – turvallisen etäisyyden päähän vuoren seinämästä. Taulukko: Laskuvarjourheilu.

Tämän taulukon on laatinut eräs norjalainen Trollveggeniltä hypännyt tietokoneellaan.

Vapaan pudotuksen aika (s)	Etäisyys vuoresta (m)	Pudottu matka (m)	Vaakanopeus (m/s)	Putoamisnopeus (m/s)
0	0	0	2	0
1	2	5	2	9,9
2	4	20	2,2	19,5
3	6	44	2,6	28,3
4	9	76	3,4	36,2
5	13	116	4,7	42,9
6	19	161	6,3	48,5
7	26	212	8,1	53,0
8	35	267	10,1	56,5
9	46	325	12,2	59,1
10	60	385	14,3	61,0
11	75	447	16,2	62,3
12	92	509	18,1	63,1
13	111	573	19,8	63,5
14	131	636	21,3	63,7
15	153	700	22,7	63,7

BASE-hyppäämistä harrastaneet kritisoivat Ilmailuliittoa ja ilmailuviranomaista. Erityinen kritiikin kohde tuntui olevan tätä kirjoittava Historiaheppu liiton laskuvarjotoiminnanohjaaja, joka oli *”...kaikkien BASE-hyppääjien antagonistiksi...”*, joka myöhemmin 1991 siirtyi ilmailuviranomaisen palvelukseen. Jatkaen siellä – siis BASE-harrastajien mielestä – säälimätöntä taisteluaan BASE-hyppäjä vastaan. Edellä oleva siteeraus BASE-hyppääjä ja taikuri **Iiro Seppäsen** kirjasta noin kolmekymmentä vuotta myöhemmin. Taikurin kertomus BASE-hyppäämisen tiimoilta tapahtuneesta kohtaamisesta Historiaheppun kanssa vastaa totuutta vain siltä osin, että kohdattiin

ja että silloinen ilmailuviranomaisen edustaja pitäytyi Ilmailuliiton esityksestä syntyneessä ja ilmailuviranomaisen määräykseen kirjaamassa rajoituksessa, jolla tehtiin hyppääminen muusta, kuin ilmailuksesta laittomaksi.

Kertomus nyrkin hakkaamisesta työpöytään tai lause *”...niin kauan, kuin hän istuu asiasta päättävällä tuolilla, BASE-hyppääminen tulee olemaan laitonta Suomessa...”*, ei ollut totta. Keskustelutilaisuus oli asiallinen ja argumentoiva. Historiaheppun silloin kertoma käsitys oli silloin ja nyt sama: jos

BASE-hypyissä voidaan saavuttaa edes likimäärin vastaava turvallisuustaso, kuin laskuvarjourheilussa, BASE-hypyt ovat OK. 2000-luvulla Ilmailuliitto ja ilmailuviranomainen tulivat lopulta päätyämään ratkaisuun – Ilmailuliiton toivomuksesta – poistaa ilmailumääräyksestä kokonaan BASE-hyppyihin liittyvä maininta.

Tilanne BASE-hyppäjien laittomuuden osalta tuli kuitenkin säilymään runsaat kaksikymmentä vuotta. Sinä aikana tuli olemaan monenlaista tapahtumaa, onnettomuuksia sekä viranomaisen ja Ilmailuliiton sanktioita.

Hyppypaikan läheisellä E136 tien levähdysalueella on englanninkielinen infotaulu, jossa vapaasti suomennettuna kerrotaan seuraavaa:

”Vuonna 1980 laskuvarjourheilijat saapuivat Trollveggenille, kun Jorma Öster hyppäsi ensimmäisenä Trollveggeniltä. Tämän jälkeen paikalle saapui paljon laskuvarjohyppääjiä kaikkialta maailmasta. Vuonna 1980 ja 1981 noin 150 laskuvarjohyppääjää hyppäsi Trollveggeniltä. Vakavien onnettomuuksien ja vaarallisten pelastustehtävien vuoksi laskuvarjohypyt Trollveggeniltä kiellettiin lailla vuonna 1986.”

Laskuvarjourheilu 3/1980

Ilta- ja aamunotat 1.8.1980

Ilmailu 1/1981

Laskuvarjourheilu 1/1981

Laskuvarjourheilu 2/1981

Tampereen Laskuvarjokerho ry 1993: Tampereen Laskuvarjokerho 25 vuotta

Universal 2014: Sunshine Superman, A True Story

Lentovarikon Kilta ry 2019: Suomen Ilmailuhistorian muistomerkit, 2. täydennetty painos

Iiro Seppänen, Kustannusosakeyhtiö Siltala 2019: Kolme elämää

Eero Kausalainen 3.1.2024

Kastunutta ruutia Ruótsissa

Vuoden 1980 relatiivihyppäjien PM-kilpailuista kertovan *Laskuvarjourheilun* (3/1980) artikkelin otsikko viittasi kastuneeseen ruutiin. Tapahtumassa ei tulitteita käytetty, vaan vertauskuva lienee viitannut Suomen joukkueen kovin vaatimattomaan menestykseen. Suorituskyky näytti tulosten valossa romahtaneen Utin SM-kisoihin verrattuna.

PM-kilpailut järjestettiin Ruotsin Jällivaarassa 27.7.-2.8.1980. Kilpailuun osallistumista oli Suomessa pohdittu kriittisesti, koska osanottomaksu koettiin liian kalliiksi. Osanottomaksu oli LuKT:n kisatyöryhmän mielestä kalliimpi, kuin Bulgarian MM-kilpailussa. Suomessa oli selvitetty sekä Utin että Helsingin kerhoilta, suostuisivatko he järjestämään kilpailut, jos ne voitaisiin toteuttaa halvemmin hinnoin ja jos muut pohjoismaat suostuisivat kilpailujen siirtämiseen Suomeen. Uttilaiset olivat heinäkuun alussa valmiit kisaisännyyteen, mutta SLK ei ollut halukas.

Kilpailujen mahdollisesta siirtämisestä Uttiin oli tiedusteltu alustavasti Norjasta ja Tanskasta. Alustavan vastauksen mukaan molemmat maat olivat valmiita vakavasti harkitsemaan Suomen ehdotusta kilpailupaikan muuttamisesta, ellei Ruotsi suostu tarkistamaan merkittävästi hintojaan.

Ruotsi suostui lopulta painostuksen alla alentamaan osanottomaksuja. Kävi kuitenkin niin, että 4-kilpailijan joukkueen hinta ei laskenutkaan. Tämä tieto saatiin vain noin viikkoa ennen kilpailujen alkua, jossa ajassa ULK ei katsonut voivansa kilpailuja enää järjestää.

Myös edustusjoukkueen valintaan liittyi vaikeuksia. LuKT:n päätöksen mukaan kilpailuun lähetettäisiin vain yksi nelihenkinen – vuonna 1980 tosin vielä sanottiin nelimiehinen – joukkue. SM-voittajajoukkue, SLK:n *Sikakiilarit* ilmoitti, että he eivät voi osallistua liian suuren omakustannusosuuden vuoksi. Myös SM-kakkosjoukkue *Buskuri Boys* kieltäytyi kunnianhimoisesti. Kerhoilta päätettiin pyytää

avustuksia, 200 markkaa per kerho tai isommat kerhot (yli 1 000 hyppyä vuodessa) 300 markkaa. Keräystoimet käynnistettiin taito- ja tarkkuus-SM-kilpailun päätyttyä. LuKT:n puheenjohtaja **Timo Nieminen** toimi keräyksen yhteysmiehenä.

Suomen joukkueen kilpailijoita: Henri Pohjolainen (vas.), Jarmo Karjalainen, Jouko Hoviniemi ja Jari Holopainen. Kuvasta puuttuva Hannu Havia lienee ollut kuvan ottaja. Kuva: Sikakiilarit.

Käytettävissä olleisiin aikakirjoihin ei ole jäänyt tarkempia merkintöjä, kuinka hyvin rahankeräys lopulta onnistui. Kilpailuista myöhemmin raportoinut **Into Taskinen** kertoi, että rahaa oli saatu kerhoilta ja liitolta. Niinpä *Sikakiilarit* lopulta

kuitenkin matkustivat Ruotsiin ja kilpailivat. Asiaan saattoi myös vaikuttaa myös se, että matkustus tapahtui herraskaisesti lentokoneella kisapaikalle ja takaisin. Tämä tietenkin pienensi osanottoaluja. Koneessa matkustivat Suomen kilpailujoukkue, kaksi pilottia ja joukkueenjohtajan tehtäviä hoitanut – vaikka häntä ei tehtävään kukaan nimittänytäkään - **Into Taskinen**. Matkustusväline oli kisa-hyppjä varten paikalle lennätetty SLK:n uusi hyppykone Pilatus Turbo Porter. Joukkueeseen kuuluivat kilpailijoina **Hannu Havia**, **Jouko Hoviniemi**, **Jari Holopainen**, **Jarmo Karjalainen** ja **Henri Pohjolainen**.

Kilpailulajeina olivat 8- ja 4-hyppääjän sekvenssihyppy, siis relativia 1980-luvun termein. Jos kilpailut olisi pidetty Suomessa, olisi siihen voinut osallistua myös kotimainen 8-henkilön joukkue. Mutta kun ei järjestetty, tyydyttiin osallistumaan vain 4-sekvenssiin.

Kilpailuhyppyjen hyppykoneena oli SLK:n tuore hyppyrassi, Pilatus Turbo Porter. Lentäjätkin olivat Suomesta: **Pentti ”Pena” Salminen** ja **Jarmo ”Japi” Grönlund**. Koska kyseessä oli kilpailussa käytetty ja sitä varten paikalle lennätetty hyppykone, ruotsalainen kisaisäntä luonnollisesti maksoi siirtolentokulut. Kilpailussa Suomen joukkueenjohtajan tehtäviä hoitanut **Into Taskinen** kertoi haastattelussa paljon myöhemmin, että kun kisaisännille selvisi, että Suomen joukkue oli matkustanut paikalle heidän tilaamallaan hyppykoneella, he vaativat, että koneessa matkustaneiden olisi pitänyt maksaa lentomatkastaan. Ruotsalaisten logiikka petti siinä, että suomalaiset matkustajat eivät aiheuttaneet mitään lisäkustannuksia kisajärjestäjälle. Kone olisi pitänyt saada joka tapauksessa paikalle tilaajan kustannuksella. Siirtolennoilla kydyssä olleet eivät suostuneet maksamaan matkojaan. Siihen oli ruotsalaisten tyytyminen.

Lentolaite oli saatu SLK:oon vasta runsaat kaksi viikkoa aikaisemmin, joten sen suorituskyky ei ennen kilpailua ollut täysin selvillä. Ja tulihan se pian selväksi. Hyppykone osoittautui loistavaksi. Se oli nopea ja kuljetuskykyinen. *Laskuvarjourheilun* artikkelin mukaan pilotit **Salminen** ja **Grönlund** ”...*lensivät itsensä todella kilpailijakansan sydämiin erinomaisilla suorituksillaan...*”

Kilpailut sujuivat järjestelyjen ja sään osalta erinomaisesti. Kilpailussa saatiin suoritettua harjoitus-hyppyjen lisäksi täydet 10 kilpailukierrosta sekä vielä kahden joukkueen osalta ylimääräinen kierros tasatuloksen ratkaisemiseksi. Paikalla oli kuusi nelimiehistä ja kaksi kahdeksanmiehistä joukkuetta.

Neljän hyppääjän joukkueista kaksi, Ruotsin ja Tanskan kakkosjoukkueet, kilpailivat sääntöjen mukaan epävirallisesti ja kilpailun ulkopuolella.

SLK:n uusi hyppyjuhta näytti tehonsa ja suorituskykynsä: Ei huono, kuten eräs balettiheppu olisi asian ilmaissut 2020-luvulla. Kuva: Sikakiilarit.

Hienosti sujuneen kilpailun pimeä hetki oli palkintojenjako.

NORDIC CHAMPIONSHIPS 1980, GÄLLIVARE, SWEDEN

RW-Sequential

4-man		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Total
GOLD	SVERIGE I Peter Anderson Eric Bäckström Jan-Erik Nilsson Sonny Olausson Anders Simonsson	3	5	5	3	6	7	4	9	6	7	55 (60) (+5)
SILVER	NORGE Karl Arneberg Trond Augestad Pål Hansen Bent Laursen Trond Pinslie	4	6	6	4	5	6	4	8	6	6	55 (57) (+2)
BRONZE	DANMARK I Niels Sørensen Brusgård Kårsten Mori Hansen Mads Larsen Bjarne Olsen Billi Vestergård	5	4	6	4	5	3	7	7	7	7	52
4.	FINLAND Hannu Havia Jouko Hoviniemi Jari Holopainen Jarmo Karjalainen Henri Pohjolainen	0	0	0	2	2	0	1	2	3	2	12
UNOFFICIAL TEAMS:												
	SVERIGE II Benny Birkelund Arne Jansson Tomas Rehn Göran Videnby	5	5	8	5	5	8	5	7	6	7	61
	DANMARK II Palle Gammelmark Sten Gravesen Kurt Christensen Tom Kristensen Flemming Nøddegård	3	1	5	2	4	5	3	6	5	4	38

Ruotsalaiset julistivat neljän sekvenssinvoittajaksi muiden osanottajien käsityksen mukaan kilpailun ulkopuolella epävirallisesti hypänneen Ruotsin kakkosjoukkueen, toiseksi Ruotsin ykkösjoukkueen ja kolmanneksi Norjan joukkueen. Tanskan joukkuetta ei edes kutsuttu palkintopallille. Suomen, Tanskan ja Norjan joukkueet protestoivat voimallisesti ja asia saatiin lopulta korjattua ja palkinnot jaetua alla olevien tulosten mukaisesti.

Kilpailujen päätyttyä yritettiin uutta pohjoismaista suurimman muodostelman ennätystä. Yritykseen kelpuutettiin mukaan Suomesta Into Taskinen ja kisaturistina paikalla ollut **Markku Heilimo**. Hyppykoneina ennätysyrityksessä olivat paikallinen Twin Otter ja suomalaisten Turbo Porter. Ennätysyritys onnistui. Muodostelmassa olivat mukana kaikki 29 hyppääjää, kuvio oli tuomarien mukaan hyväksyttävä ja se kesti koossa 6,7 sekuntia.

Ohessa *Laskuvarjourheilussa* julkaistut 4-hyppääjän tulokset. 8-hyppääjän kilpailun (10 kierrosta) voitti Norja tuloksella 23 pistettä. Toisena oli Tanska 19 pisteellä.

Suomen joukkueesta on todettava merkittävä erikoisuus: kilpailijoilla oli vähemmän hyppyjä, kuin millään MM-joukkueelle sitten 1960-luvun – jos silloinkaan - jolloin kenelläkään ei vielä ollut paljoa hyppyjä. **Antti Kausalaisen** RW-SM-kilpailun aikoihin, pari viikkoa ennen

PM-kisaa tekemässä haastattelussa kävi ilmi, että joukkueen kokeneimmalla hyppääjällä (Hannu Havia) oli haastatteluhetkellä hyppyjä 294, kokemattomimmalla (Henri Pohjolainen) 144. *Sikakiilarien* jäsenten hyppymäärän keskiarvo oli ainoastaan 222 hyppyä. Tällaisilla hyppymäärillä ei ole tämän jälkeen koskaan voitettu Suomenmestaruuksia sai saatu maan edustusjoukkuepaikkaa. LuKT:n kokouksessa kilpailumatkasta kertonut Into Taskinen arveli joukkueen huonoksi jääneen menestyksen johtuneen jokseenkin täydellisestä kisakokemuksen puutteesta.

Erikoinen oli myös joukkueen jäsenten ikärakenne: vanhin (Jari Holopainen) oli ehtinyt kypsään 25 vuoden ikään, mutta joukkueen kuopus (Jouko Hoviniemi) oli vain 17 v. Keski-ikä oli 22 vuotta, mikä sekä jäi ilmeisesti ainoalaatuiseksi laskuvarjourheilumme historiassa. Saattoivat olla varhaiskypsiä veitikoita!

Suomen Ilmailuliitto ry: Laskuvarjotiedote 28.5.1980

Laskuvarjourheilu 3/1980

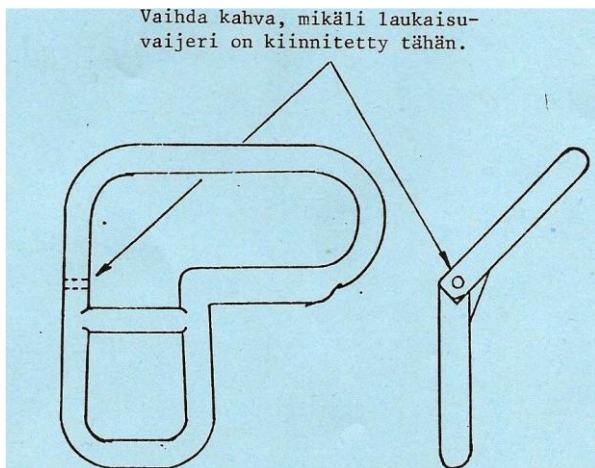
Svenska Fallskärmsförbundet 2.8.1980: Nordiska Mästerskapen i Formationshoppning 1980 i Gällivare

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 6.9.1980: LuKT:n kokous 4/1980, 6.9.1980

Puhelinkeskustelu Eero Kausalainen - Into Taskinen 3.1.2024

Muovisia laukaisukahvoja kieltoon

Edellä on jo kerrottu Blast-kahvojen kieltämisestä. Ongelmat kahvojen kanssa tulivat jatkumaan. Erityinen ongelma olivat erilaisista muoviseoksista valmistetut kahvat, jotka saattoivat hajota käytettäessä – pahimmassa tapauksessa estäen varavarjon laukaisun.

Toinen kielletty kahva oli yhdysvaltalaisen *Strong Enterprises'in* valmistama muovinen kahva, Ilmailuhallitus kielsi 1.8.1980 alkaen (määräyksen päiväys 3.7.1980) päivätyllä muutosmääräyksellään Strong Enterprisesin valmistaman muovisen laukaisukahvan (osanumero 1034): se oli ennen seuraava hyppyä vaihdettava Strong Enterprisesin valmistamaan metalliseen kahvaan (osanumero 1025). Hylättäviä kahvoja oli ainakin Strongin valmistamissa *"Pop-Top"* varavarjoissa, mutta muutosmääräyksen mukaan kahvoja saattoi olla myös muunmerkkisissä ja -tyyppisissä varjoissa.

Nyt ja myöhemmin esille tulleet kahvaongelmat olivat vakavia. Maailmalla oli hyppääjiä kuollut niiden seurauksena. Onneksi Suomessa tapahtunut vastaavaa. Meillä tieto kulki hyvin: Ilmailuhallituksen tarkastaja oli Ilmailuliiton LuKT:n jäsen, liiton laskuvarjovirkailija oli LuKT:n sihteeri. Viranomaisen sai tietoja valmistajilta ja Ilmailuliitto alan lehdistä, muiden maiden laskuvarjo-organisaatioilta sekä myös FAI:n laskuvarokomitea CIP:ltä. Tieto kulki ketterästi kumpaankin suuntaan sekä virkailijoiden että luottamushenkilöiden välillä. Mainio asia oli myös viidettä vuottaan ilmestyvä *Laskuvarjourheilu*, joka tavoitti käytännössä kaikki kerhot ja hyppääjät. Lehti luovutti auliisti tilaa tällaisille viranomaisen, Ilmailuliiton tai sen luottamusmiesorganisaation LuKT:n käyttöön.

Ilmailuhallitus 3.7.1980: Muutosmääräys M 949/80: Strong Enterprises. Laskuvarjon laukaisukahvan tarkastus

Laskuvarjourheilu 3/1980

Laskuvarjo MM 1980 - КАЗАНЛЪК

Vuonna 1980 MM-kisojen lajiryhmänä oli taito- ja tarkkuushyppy. FAI:n laskuvarjokomitea CIP oli myöntänyt kilpailujen järjestämisoikeuden Bulgarian ilmailuliitolle. Kilpailujen pitopaikka oli КАЗАНЛЪК, tai suomalaisille selkeämmin ilmaistuna Kazanlúk. Se sijaitsi Ruusujen laaksossa, lähes keskellä Bulgariaa, noin 200 kilometriä pääkaupungista Sofiasta suoraan länteen. Aivan oikein, siis juuri niissä maisemissa, mihin Turkin Sodassa (1877–1878) *Suomen Kaartin lähtölaulun* mukaan ”...Tuhannenpa verran poikia lähti...” jonka jälkeen ”...kauan on kärsitty vilua ja nälkää Balkanin vuorilla taistellessa...”

Vuonna 1980 ei kärsitty vilua ja nälkää, eikä lähtenyt ihan tuhannen vertaa veitikoita. Lähti vähemmän, mutta melko kovaa kaartia, ja sotilaallistakin. Ilmailuliiton nimeämässä edustusjoukkueessa oli viisi kilpailijaa, joukkueenjohtaja, FAI-tuomari ja tuomarioppilas. Tästä joukosta vain yksi oli puhdasverinen siviili, toki intin käynyt. Muita olivat yksi kapteeni, viisi vääpeliä ja yksi vääpeli evp. Kilpailijoiksi oli nimetty **Anssi Horppu**, joukon ainoa täyssiviili, vääpelit **Olavi ”Enska” Kilpinen**, **Jarmo ”Jami” Laamanen**, **Kalle Savolahti** ja **Tatu Soini**. Heidän lisäksi joukkueessa olivat joukkueenjohtaja, aktiiviupseeri **Hannu Laitinen**, FAI-Tuomari, vääpeli evp. **Eero Kausalainen** ja kilpailun yhteydessä järjestettävälle tuomarikurssille osallistunut vääpeli **Ilkka Stauffer**. Kaikki olivat myös Utista, ainakin Utin Laskuvarjo-kerhosta ja/tai LJK:sta, Joukkueeseen kuulunut tuomari oli tosin asunut viisi vuotta muualla, mutta oli viettänyt elämänsä ensimmäiset kahdeksan vuotta Utissa ja myöhemmin hypännyt seitsemän vuotta ULK:ssa, siviilinä ja LJK:ssa.

Vahvennettu Suomen joukkue kisapotretissa. Kuten kuvasta näkyy, joukkueella oli hyvät varusteet, edustuspuiku, verrytelypuiku, tuulipuku ym. muuta varustusta. Kuvassa vasemmalta joukkueenjohtaja Hannu Laitinen, kilpailijat Olavi Kilpinen, Kalle Savolahti, suomalaisia tervehtimään tullut Kaisa (Kathy) Kangas Kanadan joukkueesta, Tatu Soini, Jarmo Laamanen, FAI-tuomari Eero Kausalainen, tuomarioppilas Ilkka Stauffer ja kilpailija Anssi Horppu. Kuva: via Eero Kausalainen.

Osanottajia ei kuitenkaan valittu sotilasarvojen perusteella, vaan LuKT:n määrittämien kriteerein SM-tulosten perusteella. Joukkueen jäsenet olivat voittaneet SM-kisoissa joukkuekultaa, taito- ja tarkkuushyppyjen kulta- ja hopea- ja pronssimitalit, samat arvometallit yleismestaruudessa ja henkilökohtaisessa tarkkuudessa. Kovia kundeja siis, vaan MM-kisoissa ei vanhoja näyttöjä valitettavasti kyselty...

Matkavalmistelut olivat ennen näkemättömät. Joukkueella oli SIL:n ja opetusministeriön kilpailuavustuksen kautta rahaa käytettävissään enemmän, kuin yleensä. Lisäksi joukkueenjohtaja Laitinen oli muodostanut tehokkaan entisistä tai nykyisistä laskuvarjojääkäreitä koostuneen tukiryhmän, jonka avulla saatiin hankittua riittävästi kaikkea tarpeellista: edustusasut, kasseja, rekvisiittaa, jopa rokotukset joukkueen jäsenille ja lääkintätarpeita Utissa toimineelta sotilaslääkäri **Heikki Laapiolta**. Tukiryhmään kuuluivat **Heikki ”Henry” Halme, Kalevi Reiman, Rainer Hanhilahti ja Veikko ”Vexi” Korhonen**. Joukkueella oli valmennusleiri Utissa ennen kisamatkalle lähtöä. Myös leirihyppyihin riitti rahaa kisakassasta. Vaikka Ilmailuliitolta ja Opetusministeriöltä saatiin rahaa, noin kolmannes kisamatkan kokonaiskuluista hankittiin tukiryhmän avulla. Kova työ johti tulokseen ja varainhankinnan tavoitteet saavutettiin.

Siirtyminen kisapaikalle ja takaisin liittyi myös varainhankintaoperaatioon. Edullisimmaksi ja kätevimmäksi matkustustavaksi tuli ex. laskuvarjojääkäri Rainer Hanhilahden (LJK:n kurssi N:o 8) ja matkatoimista Arean kautta järjestynyt kahden viikon charter-matka Burgasiin, Mustanmeren aurinkorannikolle. Sinne oli varattu ajoneuvot, joilla siirryttiin sisämaassa sijaitsevalle kisapaikalle. MM-kilpailussa tuomarien oli oltava kilpailupaikalla kaksi päivää ennen kilpailun alkua osallistumassa tuomariseminaariin. Siksi joukkueen tuomari lähti menomatkalle jo pari päivää aikaisemmin, Finnairin lennolla Wieniin, josta yöjunalla – junan vaihto Belgradissa – Bulgarian pääkaupunkiin Sofiaan. Sieltä oli mielenkiintoinen ja pelottavakin automatka RAF Latvija merkkisellä pikkubussilla kaatosaateissa Kazanlúkiin. Kuljettajalle käsité vesiliirto lienee ollut tuntematon. Kahden viikon charter-matkajärjestely synnytti tilanteen, jossa joukkueen oli pakko viettää kaksi vuorokautta Mustanmeren rannalla Burgasin lomakeskuksessa odottamassa paluulentoa Suomeen.

Kilpailuun osallistui 25 maata. Joukkueissa oli kilpailijoina 124 miestä ja 58 naista. Uusi osanottajamaa oli Kiina, jota näillä areenoilla ei ollut ennen nähty. Kiinalaiset olivat selvästi harjoitelleet salaa, koska he menestyivät ensikertalaisiksi erinomaisesti. Mitaleita ei kiinalaisille tullut kotiin viemisinä, mutta kaikki lajit huomioivan naisten kokonaiskilpailun neljäs sija ja miesten 16 sija olivat kova aloitus. Kokonaiskilpailussa Neuvostoliitto, Saksan Demokraattinen Tasavalta DDR ja Ranska menestyivät parhaiten. Kilpailut olivat historialliset hyppykaluston osalta: kilpailussa ei ollut yhtään pyöreällä kuvulla taiteilevaa hyppääjää. Kaikilla oli ajopelinään patjavarjo.

Pohjoismaista olivat mukana ainoastaan Suomi ja Tanska. Näiden maiden välisessä kaksintaistelussa tanskalaiset olivat parempia joukkuetarkkuudessa, suomalaiset maiden välisessä kokonaiskilpailussa.

Kilpailujen järjestelyt olivat erinomaiset. Itäisessä Euroopassa osattiin tällaiset asiat. Yleisöäkin oli paikalla kaikkina päivinä. Mahdollisesti heitä oli komennettu. Esimerkiksi Suomen joukkueella oli kaupungissa ”kummiyrityksenä” Kazanlúkin Hydrauliiikan ja Pneumatiikan laitos. He vierailivat joukkueen kisapaikalla, ottivat valokuvia ja valmistivat kuva-albumin. Yrityksen työntekijöitä myös osallistui kilpailijoille järjestettyyn turistiohjelmaan yhdessä Suomen joukkueen kanssa. Sosialistimaissa osattiin!

Hyppykoneina käytettiin itäisessä Euroopassa tuttuja An-2 kuljetuskoneita. Ne soveltuivat kisakoneiksi erinomaisesti. Nousu hyppykorkeuteen ei tapahtunut kovin nopeasti, mutta matkustaminen oli mukavaa ja uloshyppy isosta ovesta helppo. Ja niitä oli riittävästi...

Hyppykoneina käytettiin itäisessä Euroopassa tuttuja, Suomessakin piipahtaneita An-2 "pikkubusseja". Koneessa oli yleensä kahdeksan hyppääjää. Taustalla Balkanin vuoria. Kuva: Eero Kausalainen.

Jos joukkueen matkustus- ja kisajärjestelyt olivat huippuluokkaa, samaa ei voida sanoa kilpailutuloksista. Kymmenen kilpailukierroksen *henkilökohtainen tarkkuus* oli kuitenkin Suomen kannalta valoisampi. "Enska" Kilpinen teki ensimmäisillä kierroksillaan kolme senttiä ja oli sijalla 49. Hän kuitenkin hyppäsi viimeisillä kierroksilla puhtaita nollia, nous-ten lopulta kahdeksanneksi, mikä oli toiseksi paras suomalaissijoitus kautta aikojen. Ainoastaan **Jorma Mali** oli neljän kierroksen kilpailussa sijoittunut kuudenneksi kaksitoista vuotta aikaisemmin (Graz, elokuu 1968). Malin tulos neljällä hypyllä ja pyöreällä kuvulla oli 0,40 metriä. Kilpisen tulos kymmenellä hypyllä patjavarjolla oli 0,03 metriä. Toiseksi paras suomalainen oli "Jami" Laamanen, jonka sijaluku oli 21. tuloksella 0,06. Hyvä tulos, mutta näin kovassa seurassa ei antanut parempaa sijoitusta. Suomalaiselle ei 21. ollut huono, mutta sijoitus olisi voinut parempikin olla.

Suomipojat joukkuetarkkuuden finaalissa. Kuva: Eero Kausalainen.

Joukkuetarkkuudessa Suomi oli sijalla 14 neljän kierroksen yhteistuloksellaan 0,76 metriä. Kilpinen hyppäsi myös nämä kierroksen hyvin, hänen tuloksensa oli 0,02 metriä. Muiden hyppääjien epätaisuus pudotti joukkueen sijalukua. Miesten joukkuetarkkuuteen osallistui 24 joukkuetta.

Taitohypyssä Suomen joukkue suoriutui joukkueenjohtaja Laitisen myöhemmin LuKT:n kokouksessa esittämän arvion mukaan totuttua huonommin. Kilpailu alkoi kankeasti, vasta viimeisellä kierroksella kilpailijat alkoivat yltää parhaisiin suorituksiinsa.

Yleismestaruudessa Suomi pysytteli vaatimattomasti keskikastissa. Paras suomalainen oli ”Enska” Kilpinen, jonka sijaluku oli 30.

Joukkuehypyän jälkitunnelmissa joukkueen paras tarkkuushyppääjä Olavi Kilpinen (vas.), Kalle Savolahti ja Jarmo Laamanen. Kuva: Eero Kausalainen.

Edellä mainitussa LuKT:n kokouksessa arvioitiin myös kilpailun tuomaritoimintaa ensimmäistä kertaa MM-tason kilpailussa tuomarina toimineen Kausalaisen kokemusten perusteella. Vuonna 1980 maalialue oli aina hiekkainen, mutta sähköpläkkää käytettiin. Maalialuetta arvioitiin yllättävän kovaksi: *”...hieno, mutta huono...”* Käytössä ollut sähköpläkkä oli erittäin toimintavarma. Koko kisassa ilmeni vain muutama ilmeinen virhenäyttö, joista ei kuitenkaan syntynyt ongelmia.

Taitohypyissä tuomaritoiminta tukeutui täysin kiikareihin. Koko kilpailun aikana käytettiin videokatsetelua vain muutaman kerran. LuKT:n kokouspöytäkirjaan on kirjattu taitohyppyyn liittyvä yllättävä – tämän tason kilpailussa – ongelma:

”...taitohypyssä tuntui yllättävältä käytännön vaikeudelta sihteeripula. Suomen tuomarilla oli yhdellä kierroksella sihteerinä vapaavuorossa ollut belgialainen tuomari ja toisella kierroksella kolme eri henkilöä, jotka vaihtuivat ”lennossa” kesken kierroksen (suomalainen oppilas-tuomari, USA:n oppilastuomari ja kanadalainen tuomarikouluttaja). Ikävänä seurauksena sihteerien suuresta vaihtuvuudesta oli arvostelulomakkeiden sekaantuminen (väärä numerointi?)...”

Edellä kuvatulla sihteerihässäkällä saattoi olla seurauksia. Pöytäkirjassa esitettiin myös yleisarvio tuomaritoiminnasta verrattuna kansalliseen tuomaritoimintaamme:

"...yleisenä vaikutelmana jäi, että Suomessa käytettävät systeemit ja periaatteet noudattelevat hyvin kansainvälistä käytäntöä. Taitohypyn arvostelun tasosta ei sen sijaan ole vielä käytettävissä lopullisia tietoja. Periaatteet arvostelusta eivät kuitenkaan poikenneet meillä totutuista..."

Suomen menettelyt kuitenkin SM-80 kiisoissa poikkesivat taitohypyn osalta siinä, että videoita veivattiin pitkin yötä, eteen ja taakse yhden kiikarikatselun sijasta.

Taitohyppy arvosteltiin kokonaan kiikareilla, videolta katsottiin vain muutama hyppy. Tässä vaiheessa rannan ruskein Suomen tuomari vielä luuli osaavansa homman... Kuva: Eero Kausalainen.

Historiahepulle kokemus tuomaritoiminnasta MM-tasolla oli hieno. Maailman parhaat tuomarit olivat tuomaroimassa maailman parhaita! Historiahepun kohdalla ylpeys kävi kuitenkin lankeemuksen edellä. Puoli vuotta MM-kilpailun jälkeen olleen CIP:n kokouksen aikoihin Bulgarian MM-kilpailun ylituomarina toiminut Kanadan kokousdelegaatti **Richard**

"Buzz Bennett" ilmoitti, että Suomen tuomarin taitohypyn arvostelu ei ollut hyväksytyissä toleransseissa, joten FAI-tuomarioikeus taitohypyn osalta peruttiin.

MM-kisan ylituomari Richard A.F. "Buzz" Bennett tervehti Suomen joukkuetta kisan jälkeen Laskuvarjourheilu-lehdessä.

Dear sir

I would like to take the opportunity to express my thanks to the Finnish team for their kind gift of a knife, plus the other pennants and badges I received while in Kazanlak. The knife will occupy a special place in my house.

My wife and I would also like to thank Eero Kausalainen for taking the time to show us a little of Helsinki during our all too short visit at the beginning of September. Next time will be for longer and with a parachute.
Thankyou again
Buzz Bennett
Chief Judge, Kazanlak 1980.

Asia tuntui Historiahepusta ihmeelliseltä, koska kotimaassa arvosteluissa verrattuna muiden tuomareiden tuloksiin ei ollut mitään huomauttamista. Bennettin mukaan toleranssiongelma liittyi ajanottoon. Se on taitohypyssä tuomarin arvioinnin helpoin osa: kun hyppääjä vauhdinoton jälkeen aloittaa ensimmäisen käännöksen, kello käynnistetään. Kello pysäytetään, kun liikesarjaan kuuluva viimeinen voltti päättyy. Paljon vaikeampaa on arvioida käännösten mahdolliset kallistukset, tulivatko täyteen vai jäivätkö vajaiksi ja takavolttien mahdolliset kallistumat ja päättyikö viimeinen voltti oikeaan suuntaan? Näissä "vaikeissa" arvostelukohteissa ei ollut ongelmia. Kun asiaa tiedusteltiin Bennetiltä, hän kertoi, ettei ollut itse tehnyt arviointia, vaan se oli tehty Bulgariassa. Bennetiltä tiedusteltiin, että voisiko hän mahdollisesti tarkistaa asian vertailemalla arvostelulomakkeita keskenään. Jos ongelma johtui aiemmin mainituista lomakkeiden

vääristä numeroinneista, se näkyisi lomakkeita vertailemalla. Bennett lupasi tutkia asiaa, mutta hän ei pyynnöstään huolimatta saanut lomakkeita tarkastettavakseen, joten asia jäi ratkaisematta.

Asia jäi kirvelemään. Tuomaritoiminta kuitenkin jatkui kansallisella tasolla. Historiaheppu rehabilitoitiin melko pian palauttamalla FAI-tuomarioikeudet (taitohypyssä), kun CIP:lle oli ensin toimitettu todistus kansallisessa mestaruuskilpailussa tehdystä hyväksyttävästä taitohypyn tuomariarvioinnista. Balsamia haavoihin tuli myöhemmin, kun samainen ”Buzz” Bennett soitti kotiin ja kutsui Historiaheppun tuomariksi Kanadassa järjestettävään World Cup kilpailuun. Sen jälkeen on MM-kisojen tuomaritoiminta sujunut Historiahepulla hieman paremmin...

Tuloksia:

Henkilökohtainen tarkkuus (10 kierrosta):

1. Dirk Boidin*	Belgia	0,00 m
2. Graig Winning*	Kanada	0,00
3. Scotty Miln*	Iso Britannia	0,01
8. Olavi Kilpinen	Suomi	0,03
21. Jarmo Laamanen	“	0,06
70. Tatu Soini	“	0,44
73. Kalle Savolahti	“	0,56
85. Anssi Horppu	“	1,02

Henkilökohtainen taitohyppy (4 kierrosta)

		Aika (s)	sakko (s)	Yht.	Ka
1. Nikolay Usmaev	Neuvostoliitto	23,01	1,80	24,01	6,00
2. Christian Lubbe	Ranska	24,67	1,80	26,47	6,12
3. Viatcheslav Valiunas	Neuvostoliitto	26,26	0,90	27,16	6,79
56. Olavi Kilpinen	Suomi	30,23	4,00	34,23	8,56
60. Tatu Soini	”	33,10	1,60	34,50	8,63
68. Anssi Horppu	”	35,56	0,60	36,16	9,04
77. Kalle Savolahti	”	36,66	1,20	37,84	9,46
101. Jarmo Laamanen	”	40,04	5,30	45,34	11,34

Henkilökohtainen yleismestaruus (tarkkuus ja taitohypyn pistemäärien perusteella)

1. Nikolay Usmaev	Neuvostoliitto	26 pistettä
2. Igor Tjorlo	”	128
3. Artur Dino	”	146
30. Olavi Kilpinen	Suomi	3 200
58. Tatu Soini	”	8 500
76. Jarmo Laamanen	”	10 642
80. Kalle Savolahti	”	11 258
82. Anssi Horppu	”	11 849

Joukkuetarkkuus (4 kierrosta, 4 hyppääjän joukkuein)

1. Saksan Demokraattinen Tasavalta	0,02 m
2. Neuvostoliitto*	0,04
3. Sveitsi*	0,04
16. Suomi	0,76

*Mitalisijoista käytiin uloslyöntikilpailu, jolla ratkaistiin paremmuus kilpailukierroksilla saman tuloksen saaneiden kesken.

Bulgarian MM-kisoista löytyy Senior Skydivers ry:n verkkosivuilla olevasta Laskuvarjourheilun numerosta 4/1980 Hannu Laitisen kirjoittama artikkeli sekä verkkosivujen kuva-arkistosta (JAlbum) runsaasti lisää valokuvia.

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 22.2.1980: LuKT:n kokous 1/1980, 9.2.1980
 Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 30.3.1980: LuKT:n kokous 2/1980, 29.3.1980
 Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 19.5.1980: LuKT:n kokous 3/1980, 17.5.1980
 Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 11.8.1980: LuKT:n työryhmän kokous 18.7.1980
 XVth World Parachuting Championships, Bulgaria, Kazanlak 15.-28.08.1980: Official Results
 Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 8.9.1980: LuKT:n kokous 4/1980, 6.9.1980
 Laskuvarjourheilu 4/1980
 Suomen Ilmailuliitto ry 1.10.1980: Laskuvarjotiedote 6/80 Laskuvarjotiedote 6/80
 Laskuvarjojääkärierytymä Tuki ja Perinne ry; Ahokanto, Laitinen, Reiman, Solasaari: Punaiset baretit, Laskuvarjojääkärikoulu 1962–1996
 Eero Kausalainen 5.1.2024
 Puhelinkeskustelu Eero Kausalainen - Ilkka Stauffer 7.1.2024

Kotikutoisempaa kisailua

Samoihin aikoihin, kun maalimankaikkeuden laskuvarjotitaanit ratkoivat paremmuuttaan Bulgarian aurinkoisilla areenoilla, myös kotimaassa tapahtui. Kuten tunnettua, laskuvarjotoiminta tapahtuu Suomessakin ensisijaisesti kerhoissa, ei epämääräisessä SIL:ssa tai vielä epämääräisemmässä LuKT:ssa. Kerhoissa hypätään kaiken tasoisia koulutushyppyjä, harjoitushyppyjä tai ihan vaan huipputyttöjä ilman muuta tarkoitusta, kuin viihdyttää hyppähenkilöitä tai sellaisten yhteenliittymää. Kisojakin kerhoissa järjestettiin. Niiden tarkoituksena oli kerhon näkökulmasta aktivoida hyppääjiä ja tuottaa lisää hyppyjä, mutta myös tarjota viihdykettä vähemmän ryppyotsaisen kilpailun merkeissä.

Elokuussa 1980 on kerhoissa järjestetty useita hyppytapahtumia. Jotta muistaisimme myös tätä ruohonjuuritasoista toimintaa, muistellaan näistä muutamia.

Syyskiset Oulussa

Oulun Laskuvarjokerho järjesti viikonloppuna 16.-17.8.1980 perinteiset syyskiset. Kilpailulajit olivat myös perinteisen – mutta perinteiset vain Oulussa: TRAC-kilpailu kolmen hyppääjän joukkuein ja henkilökohtainen tarkkuus. TRAC-lajissa joukkue muodosti ensin vapaassa pudotuksessa ennalta määrätty nopeusmuodostelman, jonka jälkeen hyppy jatkui joukkuetarkkuushyppynä, jossa määritettiin sekä henkilökohtaiset, että joukkueen tulokset. Tarkkuuskilpailussa oli pienimuotoiseen kerhokisaan sopivasti omat sarjat liitovarjoille (patjat), tehoarjoille (Para-Commander tyyppiset kuvut) ja alkeisvarjoille. Kaikille kerholaisille oli luotu mahdollisuus päästä mukaan.

Kisassa oli osanottajia paitsi Oulusta, myös Vaasasta ja Rovaniemeltä, joten se ei jäänyt puhtaaksi kerhokisaksi. TRAC-kisassa oli peräti seitsemän joukkuetta eli 21 kilpailijaa. Kilpailut vietiin läpi hyvässä säässä ja hyvissä fiilingeissä, joskin ”tuomaripelistäkin” esitettiin syytöksiä, ilmeisesti ei kuolemanvakavasti.

Tuloksia *Laskuvarjourheilun* mukaan:

Henkilökohtainen tarkkuus, patjavarjot

1. Raimo. Ahola	1,99 m
2. Jukka Saarensilta	3,28
3. Raimo Karhu	7,20

Henkilökohtainen tarkkuus, tehoarjo

1. Tapani Karhu	21,64
2. Matti Mertala	34,85
3. Mikko Hyppönen	38,47

Henkilökohtainen tarkkuus, alkeisvarjot

1. R. Riihijärvi	60,23
------------------	-------

2. Pekka Närhi	61,18
3. Koivuranta	69,80

TRAC

1. Suo, Kuokka ja Jussi (M. Mertala, R. Karhu, P. Ahola)	8 pistettä
2. Taivaan Helena (Hernesniemi, Männistö, Ervasti)	10
3. Kaleton (K. Kontio, Saarensilta, Vuorio)	25
4. Luis Rivatto and Points Masina (R. Ahola, Sarkkinen, T. Karhu)	26
5. Lady and Gentlemen (S. Karhu, M. Närhi, Laine)	41

Niittymies Mansen mestariksi

Myös Tampereella järjestettiin elokuun 1980 loppupuolella paikalliset kerhokisat. Myös tässä kilpailussa oli annettu kaikille mahdollisuus osallistua. Lajina oli henkilökohtainen tarkkuushyppy. Sarjat kuitenkin poikkesivat oululaisista: alkeisvarjo-, oppilas-PC- ja lupakirjasarja. Käytettävissä olevien tietojen mukaan alkeisvarjosarjassa oli vain kaksi hyppyä ja lupakirjasarjassa kolme kierrosta. PC-sarjan kierrosmäärä näyttäisi tuloluettelon perusteella olleen kolme. Osanottajia oli tulostietojen perusteella noin kaksikymmentä, joista 13 oli kuumassa sarjassa, eli olivat lupakirjahyppääjiä.

Kuuman sarjan ennakkosuosikki oli tässä vaiheessa vielä nouseva tähti **Veikko ”Vexi” Korhonen**. Aurinko ei kuitenkaan tällä kerralla paistanut hänen risukasaansa, koska sarjan voitti selkeästi **Mauri Niittymies**. Myös Korhosta tuntemattomampi **Timo ”Suupaltti” Saarinen** kiilasi Korhosen edelle.

Kerhon mestaruuskilpailusta kirjoittanut *Aamulehti* arveli, että tulostaso lupaa tamperelaisille menestystä viikon päästä järjestettävässä ”*Satakunnan malja*” kilpailussa, sen kaikissa sarjoissa.

Tuloksia *Aamulehden* ja *Laskuvarjourheilun* mukaan:

Alkeisvarjosarja:

1. Petri Matalalampi	7,20 m
2. Seppo Lehtonen	20,00
3. Harri Nummela	20,00
4. Atte Suomalainen	20,00

Tiedossa ei ole, kuinka ratkaistiin tuloluettelossa paremmuus, kun kolmella kilpailijalla oli sama tulos, mutta eri sijaluku. Onko kilpailussa mahdollisesti jaettu tyyli pisteitä, se ei selvinnyt...

Oppilas PC

1. Kari Eloranta	22,13
2. Mauri Rajala	28,71
3. Anne Louhimo	30,00

Lupakirjasarja

1. Mauri Niittymies	0,54
2. Timo Saarinen	0,58
3. Veikko Korhonen	1,06
4. Juhani Arponen	2,81
5. Mikko Hamunen	9,44

Satakunnan Malja – Pori

Satakunnan Laskuvarjourheilijat (SLU) olivat useana vuotena järjestäneet *Satakunnan Malja* nimellä tunnetun tarkkuushyppykilpailun. Perinne jatkui myös vuonna 1980, kilpailut järjestettiin viikonlopuna 29.–31.8. Tampereen Laskuvarjokerhon kisassa oli tuloluettelon mukaan osanottajia ainoastaan Mansesta, nääs. Porissa sen sijaan oli osanottajia porilaisten lisäksi ainakin Vaasasta (VaaLK),

Tampereelta (TamLK), Helsingistä (SLK) ja Turusta (TLU). Osanottajia oli lupakirjasarjassa 24, PC-sarjassa 10 ja TU-sarjassa 3, yhteensä 37

Kilpailusarjat olivat samantapaiset, kuin Tampereella: oppilas TU (perinteinen pyöreä, ohjausaukoin modifioitu kupu), oppilas PC ja lupakirjasarja. Hyppykoneita oli paikalla kaksikin kappaletta: turkulaisten Cessna 182 ja Tampereen laskuvarjokerhon tuore hankinta Cessna 185.

Vaikka kilpailu alkoi säätilan osalta huonosti, perjantaina ja lauantaina ei ollut kelvollista hyppysäätä, saatiin sentään sunnuntaiksi täydellinen hyppysää. Kilpailussa saatiin vietyä läpi suunnitellut hyppykierrokset: lupakirjahyppääjien sarjassa neljä, ja oppilassarjoissa kolme. Sää myös mahdollisti kilpailukierrosten jälkeen hurvittelun: yritettiin kahdesta hyppykoneesta ”isoa kuvaa”. Kaksi kertaa yritettiin. Saatiin kokemusta ja elämyksiä, mutta ei paljon muuta.

Tuloksia *Laskuvarjourheilun* mukaan:

<i>Oppilas TU (3 kierrosta)</i>	<i>Kerho</i>	<i>Tulos</i>
1. Nummela	TLU	40,70 m
2. Lautamäki	SLU	45,30
3. Sandström	TamLK	46,00

Oppilas PC (3 kierrosta)

1. Martti Vieru	TLU	13,34
2. Jarmo Vahtera	SLU	15,16
3. Jukka Olkkonen	SLU	17,03

Lupakirjasarja (4 kierrosta)

1. Matti Heino	SLU	0,12
2. Harri Huhtanen	SLU	0,41
3. Pekka Ora	SLK	2,03
4. Markku Pihlava	SLU	3,24
5. Simo Sainio	TLU	4,75
6. Kristian Enkvist	TLU	5,61
7. Pentti Pukkila	TamLK	8,91
8. Jorma Myntti	SLU	9,58
9. Raimo Rohkimainen	SLK	10,28
10. Veikko Saarinen	VaaLK	11,32

Laskuvarjourheilu 3/1980
Aamulehti 23.8.1980

CASA C-212 Aviocar – espanjalaisia kokemuksia Helsingissä ja Utissa

Espanjalainen lentokonevalmistaja CASA toi syyskuun alussa 1980 näyttille kahdella turbiinimoottorilla varustetun kuljetus- tai matkustajakoneen CASA C-212 (Sveitsin ilma-alusrekisterissä, tunnus HB-LKX). Kone kävi useilla paikkakunnilla Suomessa esittelykierroksella. Helsingissä ja Utissa tarjoutui kokeille konetta myös hyppykäytössä. Kone oli 25-paikkainen ja siinä oli lastausta varten peräportti – hyppääjien mielestä se tietenkin oli asennettu koneeseen relatiivihyppyjä helpottamaan.

Kone oli melko kulmikas, hieman maitopurkin mallista Skyvan kuljetuskonetta muistuttava. Sisätilat olivat hyppykoneelle huppeat: korkeus 1,8, leveys 2,1 ja pituus 6,5 metriä. Kone oli monitoimiversio sikäli, että se peräporttinsa ja muotonsa ansiosta soveltui loistavasti rahdin kuljettamiseen – rahtia saattoi kuormata 2 250 kg – ja se oli helposti ja nopeasti muunnettavissa matkustajaversiosta

rahtikoneeksi tai päinvastoin. Esittelykone oli STOL-versio, joten lento- ja laskeutumismatkat olivat lyhyitä.

SLK:n jäsenet pääsivät kokeilemaan ilma-alusta hyppykoneena 11.9.1980. Koneesta päästiin hyppäämään Malmin kentällä kaksi hyppyä. Molemmilla kerroilla oli tarkoitus tehdä 20 henkilön joulu-tähti -muodostelma. Hyppykorkeus oli 5 000 metriä. Uloshyppy isosta peräportista oli helppo ja onnistunut. Melko hyvin onnistuivat muodostelmatkin, paitsi että kummallakin kerralla oli yksi hyppääjä muodostelman alapuolella "veikkolassa", josta hän ei enää päässyt "nousemaan" kiinni muodostelmaan. Vaikka yhtä puuttui, kokemus oli varmasti hieno mukana olleille – paitsi sille yhdelle – koska uloshyppy onnistui hyvin ja kokoon saatu 19 henkilön muodostelma lensi hyvin ja vakaasti. Sitä paitsi: 19 henkilön relatiivimuodostelma oli Suomen lentokonekaluston rajoituksista - ehkä vähän osaamisestakin – johtuen erityisen harvinaista herkkua.

Ensimmäisellä hypyllä maahantulo onnistui hyvin Malmin kentälle, mutta toisella hypyllä laskeuduttiin kauas koilliseen kentältä, Hakunila-Lahdentie-Kehä 3 alueelle.

Casa C-212 Utissa 9.9.1980. Koneeseen kuormauduttiin ilman mitään järjestystä tai johdatusta. Koneessa oli luultavasti 24 hyppääjää, mutta ei niistä ottanut lukua. Pilotit hätyyttivät ylimääräisiä ulos. Menivät sivuovesta, mutta osa tuli takaisin peräportista. Kuva: Eero Kausalainen.

Utissa hyppymahdollisuus avautui 9.9.1980. Siellä ei hyppymahdollisuutta käytetty yhtä hyvin, harmitusti ja hallitusti. Tapahtuma oli suunnittelematon ja hallitsematon. Hyvin kävi, kun kenellekään ei käynyt mitään. Mukana ollut uttilainen hyppymestari **Antti Kausalainen** on kertonut asiasta "laskuvarjoelämäkertansa" (vielä) julkaisemattomassa luonnoksessa seuraavaa:

"...Yksi unohtumaton hyppykokemus tuli alkusyksyllä Utissa. Päivä oli 9.9. Tuli espanjalainen kone "markkinointikäynnille" Uttiin Kyseessä oli Casa, peräporttikone, johon sopi muistaakseni 20 hyppääjää. Enemmän meitä sinne kuitenkin ahtautui. Mekaanikko yritti poistaa ylimääräisiä perärampin kautta. Sitä mukaa, kun hyppääjiä saatiin ulos, niitä kiipesi

"huomaamatta" sivuovesta takaisin. Lopulta meitä oli 24. Pilottia nauratti. Hän huiskaisi kädellään merkiksi, että menköön! Mukaan pääsi luiskahtamaan oppilashyppääjäkin: **Helivevan Markus** Kausalasta.

Noustiin 5 000 metriin. Keli oli suttuinen, eikä kenttää oikein näkynyt. **Härkösen Rane** ja **Huusarin Paavo** olivat rähmällään sivuovella ja yrittivät saada jotain kiintopistettä. Kierteimme ilmassa aika kauan ilman lisähapetta. Se alkoi jo loppuvaiheessa tuntua. Viimein olivat näkevinään kuutostien mutkan kentän pohjoispuolella. Siitä sitten lähdettiin muistaakseni kolmena ryhmänä. Minun ryhmäni piti saada kokoon 8 hyppääjää. Sen verran oli pönttö sekaisin kaikilta, ettei siitä tullut mitään kunnollista. Purkukorkeus kuitenkin jotenkin rekisteröityi, mutta ei aiheuttanut toimenpiteitä. Meitä oli neljä yhdessä lujalla otteella. Korkeus väheni ja mielessä oli, että tarttis tehdä jotain. Viimein saimme purettua kuvion. Minun avauskorkeuteni oli n. 400 metriä! Edessäni näkyi iso aukea alue, sekä rautatie. Luulin aukeaa kentäksi ja päätelin, että olen rautatien eteläpuolella. Ohjasin "kenttää" kohti ja laskeuduin radan viereen peltosaralle **Koposen Timpan** kanssa. Totuus selvisi myöhemmin: Meillä oli ollut varjot auki suunnilleen Takahallin kohdalla. Kaikki muut tulivat kentälle. Yksi kavereista väisteli helikopteria, tuli asfaltille ja katkaisi jalkansa. Se aukea oli Haukkasuo! Hypystä jäi jäljelle kova päänsärky loppupäiväksi. Hölmöjen tölmäys!

Aika moni pyrki koneeseen, useat myös pääsivät, mutta ei siitä tällä kertaa mitään erityisen hyvää siunaanunut. Kuva: Eero Kausalainen.

Pikkuveljeni Eero oli mukana tällä hypyllä ja kertoi saman suuntaisista kokemuksista”:

”...Sama kone oli ollut näytillä Helsingissä kaksi päivää aikaisemmin. Siellä hypyt olivat sujuneet paremmassa järjestyksessä. Kaksi kertaa yritettiin 20 hyppääjän kuviota, mutta molemmilla kerroilla jäi 19 hyppääjään.

Vaikka olin töissä Malmin kentällä, en onnistunut hyppäämään siellä. Siksi tulin Uttiin, päästäkseni hyppäämään koneesta. Vaikka olin ”liiton mies”, olin tällä kertaa mukana vain rivihyppääjänä.

Kuten Antti kertoi, hypyn valmistelu tapahtui kaoottisesti. Joku joukko oli ehkä harjoitellut hieman ja sopinut, millainen kuvio tehtäisiin. Pääosin joukko kuitenkin lastautui koneeseen ilman minkäänlaista suunnitelmaa. Kukaan ei suunnitellut kuormausta tai laatinut konepokia. Antin mukaan koneessa oli 24 hyppääjää.

Kun kone starttasi, kävi ilmi, että kukaan ei ollut esittänyt lentäjille minkäänlaista suunnitelmaa: mistä korkeudesta hypättäisiin tai millaista lentolinjaa lennettäisiin. Minusta tuli yllättäen jonkinlainen yhteyshenkilö hyppääjien ja lentäjien välillä, koska muita kielitaitoisia hyppääjiä ei sattunut ohjaamon läheisyyteen.

Hyppääjät olisivat halunneet nousta, vaikka kuinka korkealle. Kun yritin selvittää hyppyveljiltä ja -siskoilta, mikä olisi hyvä hyppykorkeus, minulle vain näytettiin peukkuja ylöspäin. Tarkasta hyppykorkeudesta en ole aivan varma. Aluksi oli yksi pudotuskierros, luultavasti 5 000 metristä. Sen jälkeen otettiin vielä kierros, jonka aikana noustiin oman korkeusmittarini mukaan 5 700 metrin korkeuteen, josta loput koneessa olijat hyppäsivät yhdellä ylilennolla.

Omat muistikuvani hypystä olivat yhtä sekavat, kuin Antilla. ”Happivajakit” suihkivat taivaalla edestakaisin ilman kovinkaan järkeviä aikaansaannoksia. Onneksi kaikki muistivat aukaista...

Koneessa oli happilaitteet vain ohjaamomiehistöllä. Oma paikkani lennolla oli heti ohjaamon takana, joten pystyin paitsi kommunikoimaan lentäjien kanssa, myös ottamaan aika ajoin ”neuvoa antavat” ohjaamon ylimääräisestä happimaskista...”

Laskuvarjourheilu 3/1980

Laskuvarjourheilu 4/1980

Antti Kausalainen 8.4.2023: Hyppääjän tarina, Laskuvarjoveteraani Antti Kausalainen (julkaisematon)

Lauri Oksanen 13.2.2024

Hyppymestarikoulun syyslukukausi

Suomen Ilmailuliiton järjestämän hyppymestarikoulun syyslukukausi, vuoden toinen mestarikurssi, osui ajankohtaan 13.-20.9.1980. Koulutuspaikka oli edelleen Räyskälä, Suomen Urheiluilmailuopiston tilat. Kurssi vastasi toteutukseltaan ja asiasisällöltään melko tarkoin edellisiä kursseja. LuKT:n piirissä oli pohdiskeltu mahdollisia tarpeita uudistaa ja kehittää hyppymestarikoulutusta, mutta sen pohdinnan tuomat muutokset aiheuttivat tarkennuksia joihinkin kohtiin, mutta pääpiirtein koulutus säilyi entisen tyyppisenä.

Kurssin vetäjänä ja pääkouluttajana toimi SIL:n laskuvarjokoulutusorganisaation koulutuspäällikön tehtävää hoitava laskuvarjotoiminnanohjaaja **Eero Kausalainen**. Kurssin toisena kouluttajana oli **Hannu ”Hantta” Leskinen** Suomen Laskuvarjokerhosta. Oppilaita oli saapunut kerhojen lähettämänä kautta Suomen, jos ei aivan Hangosta Petsamoon, niin ainakin Helsingistä Rovaniemelle: **Ermo Ervasti** (Oulun Laskuvarjokerho), **Helge Luttinen** (Kainuun Laskuvarjokerho), **Pekka ”Peska” Kivinen** (Imatran Ilmailukerho), **Raimo Laine** (Napapiirin Laskuvarjokerho), **Mauri Niittymies** (Tampereen Laskuvarjokerho), **Pekka Rutanen** (Utin Laskuvarjokerho), **Hannu Takala** (Vaasan Laskuvarjokerho) ja **Hannu Havia** (Suomen Laskuvarjokerho). Kurssin aikana käytettiin paikallista Cessna 172 ”Rocketia”. Hyppypilotteina toimivat **Jorma ”Jokke” Sucksdorff** ja **Jukka Kankaanranta**.

Kurssin oppilasmäärä oli kahdeksan, mikä oli aikaisempien kokemusten perusteella sopiva oppilasmäärä, joka mahdollisti kaikkien oppilaskohtaisten harjoitteiden läpiviennin.

SUOMEN ILMAILULIIITTO R.Y.
Helsinki-Malmin lentoasema
00700 HELSINKI 70

TODISTUS HYPPEMESTARIKURSSIN SUORITTAMISESTA

Suomen Laskuvarjokerho ry:n jäsen
Hannu Havia
on hyväksytysti suorittanut hyppymestarikurssin Suomen Urheiluilmailu-
opistossa Käyskälässä ajalla 13. - 20.09.1980
Kurssin aikana on annettu opetusta yhteensä 68 tuntia.
Oppiaineet, tuntimäärät sekä oppilaan saamat arvosanat
Hyppymestarin tehtävät ja vastuu 29 h Hyvä
Ilmailumääräykset 3 h Kiitettävä
Kouluttamistaito 15 h Hyvä
Hyppykalusto 11 h Hyvä
Yleisarvosana Hyvä

Lisäksi koulutusta on annettu muissa aineissa yhteensä 10 h

Kurssin loppukoe on suoritettu 20.09.1980

Edellä esitetyn koulutuksen lisäksi tulee hyppymestarikokelaan suorittaa käytännön harjoitteluna kerhoissa hyppymestarin valvonnassa vähintään seuraavat harjoitukset:

Harjoituspudotuksia	600 - 700 m:stä (pakkolaukaisija)	15 kpl
Harjoituspudotuksia	800 -1100 "	10 "
Harjoituspudotuksia	2000 -2500 "	5 "

Kun em. harjoitustehtävät on hyväksytysti suoritettu ja niitä valvoneet hyppymestarit ovat katsoneet oppilaan kypsäksi HM-tehtävään, he järjestävät tilaisuuden loppukokeen suorittamiseen tarkastushyppymestariille.
Koe on suoritettava viimeistään 20.09.1981

Loppukoe käsittää seuraavia asiaryhmiä:

- teorian koe ilmailumääräyksistä ja HM:n tehtävistä
- pakkausnyhte alkeisvarjosta (pakkolaukaisu) ja varavarjosta
- hyppymestarinäytteitä: hypyn valmistelut ja tarkastukset ennen hyppyä, hypypaikan määrittäminen (streamer), harjoituspudotus 600 - 700 m:stä (pakkolaukaisu), 800 - 1100 (Kap 3 tai vast.) ja 1500 - 2500 m:stä.

Helsingissä 03.09.1980

Eero Kausalainen
Eero Kausalainen
kurssin johtaja

18.04.1980
SIL/EK/hr

joitusten jälkeen. 1970- tai 1980-luvuilla kurssilaiset eivät saaneet kurssin läpäisystä mitään juhlavaa diplomia, ainoa todistus oli yllä olevan kaltainen arkinen moniste.

Kurssista löytyy Hannu Leskisen kirjoittama laveampi tarina *Laskuvarjourheilun* numerossa 4/1980.

SIL:n kirje Ilmailuhallitukselle 6.10.1980

Suomen Urheiluilmailuopisto/SIL: Koulutuspäiväkirja 26.4.1978 – 28.5.1989

Laskuvarjourheilu 4/1980

Eero Kausalainen, hyppypäiväkirja osa III (17.6.1974 – 1.5.1986)

Hyppymies hurjana mopokisoissa

Turun laskuvarjotoiminnan perustaja ja 1970-luvulla menestynyt hyppyrheilija – yksi SM-mestaruus ja muutama muu mitali sekä kolminkertainen PM-kisaedustaja – ja LuKT:n jäsen (1968 ja 1971–1974) **Seppo Kokkonen** menestyi myös mopopoikana. Syyskuussa 1980 hän uusi jälleen Suomenmestaruutensa moottoripyöräilyn RR-ajojen 350 kuutioisten luokassa. Näin saimme lehdistä lukea.

Päävarjoina kurssilla käytettiin pakkolaukaisuhypyillä ja lyhyillä oppilas-itseaukaisuilla Para-Commandereita. Oppilashyppövarustus oli muutoin tyyppinen rinta-pakkaus ("Banaanilaukku") varustekokonaisuus. Hyppymestareina toimineet hypääjät käyttivät omia henkilökohtaisia varusteitaan. Niitä olisi käytetty myös hypytoiminnan lopulla olleilla muutamalla koulutus-relatiivihypyllä, jotka kuitenkin tällä kurssilla jäivät ilmeisesti sääesteen vuoksi toteutumatta. Kaikki läpäisivät kurssin. Jokaiselle oppilaalle määrättiin täydentävänä harjoitteluna kerhoissa samat suoritusmäärät:

- Harjoituspudotuksia 600–700 metrissä (pakkolaukaisija): 15 pudotusta

- Harjoituspudotuksia 800–1 100 metrissä: 10 pudotusta

- Harjoituspudotuksia 2 000–2 500 metrissä: 5 pudotusta

Nämä vaatimukset esitettiin oppilaan saamassa kurssitodistuksessa (malli edellä), jossa myös annettiin ohjeistusta tarkastushyppymestariille, joka ottavat vastaan loppukokeen oppilaalle määrättyjen harjoitusten jälkeen.

Kokkonen uusi SM-tittelinsä

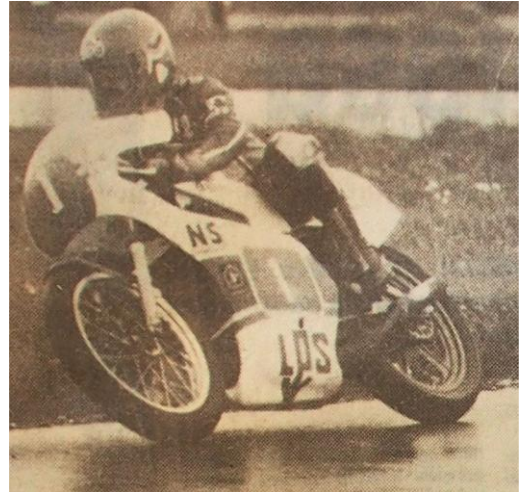
Turun Moottorikerhon Seppo Kokkonen uusi viime vuoden Suomen mestaruutensa moottoripyöräilyn RR-ajon 350 cc:n luokassa. Artukaisten Syys-RR-ajoissa Kokkonen oli harjoituksissa vasta viidenneksi nopein, mutta loppukilpailussa hän johti lähtöään alusta loppuun.

Kokkonen oli kiihkeän kilpailuvietin omaava mies, joka laskuvarjourheilun lisäksi voitti Suomenmestaruusmitaleja paitsi moottori pyöräilyssä, myös moottorikelkkailussa. Parhaimmillaan hän onnistui yhdistämään lajeja vaikkapa hyppäämällä näytöshypyn kelkkaisoihin, joihin hän myös itse otti osaa. Muita Kokkosen vauhtilajeja olivat veneily ja autoilu. Tästä vauhtiveikosta löytyy lisää tarinoita Senior Skydivers ry:n sivuilla olevasta veteraaniesittelystä.

Kuvassa Seppo Kokkonen Artukaisten syys-RR-ajoissa syyskuussa 1980. Kuva: Turunsanommat

Turun Sanomat 14.9.1980,

Eero Kausalainen, haastattelu 14.2.2019: Seppo Kokkonen, Turun laskuvarjourheilun moottorimies, monipuolinen huippu-urheilija

Narukartio ja KAP-3

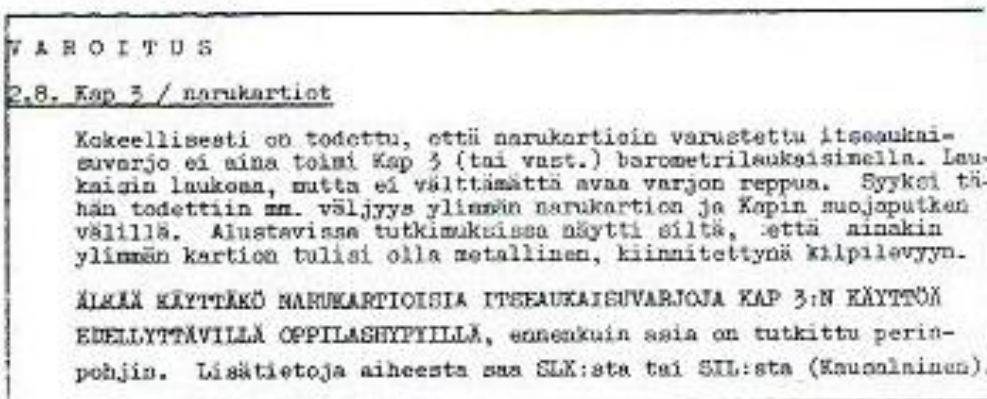
Vuonna 1980 oltiin oppilashyppykaluston kohdalla erikoisessa tilanteessa, jota jo edellä on vuosikymmentä kuvaavassa yleisosiossa kerrottu. Vanhat US. armeijan ylijäämävarastosta hankitut kalustot alkoivat vetää viimeisiään, kuluivat loppuun tai eivät muuten enää vastanneet vaatimuksia. Välivaiheessa yriteltiin kaikenlaista, ei aina hyvällä menestyksellä. Historiaheppukin oli jossain edellisen vuosikymmenen loppupuolen koulutustilaisuudessa esitellyt sanahirviötä ”narukartio” – jolle kukaan ei keksinyt parempaa nimeä. Kokeneiden hyppääjien varusteissa oli laskuvarjon repun sulkemiseen käytettävästä metallikartio-sokkajärjestelmästä jo tällä vuosikymmenellä luovuttu. Kartio oli korvattu punoslenkillä, luupilla (engl. *loop*), jonka läpi laukaisuvarjeron tai kädestä päästettävän/POP-apuvarjon sokka työnnetään.

Oppilaat käyttivät yleisesti nelisokkaisia, alkuaan lentokonepelastusvarjoksi suunniteltuja päävarjon reppuja. Kun niihin pakattiin pelastusvarjon sijasta sukkaan pakattu kupu, siitä tuli sukkamateriaalin vuoksi tiukempi, kuin alkuperäisen sukattoman pelastusvarjon kanssa. Siitä seurasi, että erityisesti hentoiset hyppääjät – usein naiset – saattoivat joutua vaikeuksiin tiukan laukaisuvedon kanssa. Jos itseaukaisuhyppyllä aukaisu ei heti onnistu, kokematon hyppääjä saattaa keskittyä varjon laukaisemiseen niin intensiivisesti, että vapaapudotusasento kärsii. Hyppääjä saattaa kellahtaa selälleen tai kyljelleen, mikä aina lisää vajaatoiminnan riskiä.

Historiaheppu suuressa viisaudessaan keksi ja markkinoi edellisen vuosikymmenen jälkipuoliskolta alkaen ideaa, että laukaisuvoimaa voitaisiin keventää asentamalla kartioihin samanlainen punoslenkki – luuppi –

jollaisia käytettiin moderneissa laskuvarjojen repuissa. Luupin asentaminen pujottamalla se metallikartion reikään viereisen kuvan tapaan (piirros: Eero Kausalainen) olisi yksinkertainen toimenpide, jonka

voisi tehdä kuka tahansa. Olisi vain huolehdittava, että luopista ei tule liian pitkä, muutoin pakkaus jää liian väljäksi.

Nerokas ajatus otettiin ainakin joissakin kerhoissa käyttöön, mutta tuli ongelmia, kun näitä luppeja asennettiin varjoihin, joissa käytettiin historialliseksi muinaisjäänöksiksi kohta jääviä, lähinnä päävarjoissa käytettyjä KAP-3 varolaukaisimia. Laukaisin ei aukaisutkaan reppua toivotulla tavalla. Ongelmasta saatiin tieto vaaratilanneilmoituksen kautta. Sen perusteella ja Historiaheppu joutui (katumusharjoitteluna?) julkaisemaan edellä olevan varoituksen SIL:n julkaisemassa laskuvarjotiedotteessa.

Sekava tilanne vaihtoon menevän tai väliaikaiskorjatun oppilaskaluston kanssa tuli jatkumaan vuoden 1986 suureen kaloustuudistukseen saakka, osin sen jälkeenkin.

Suomen Ilmailuliitto ry, LuKT/Eero Kausalainen, muistio 22.9.1977: Alkeisvarjojen turvallisuuteen vaikuttavista tekijöistä

Suomen Ilmailuliitto ry, LuKT/Eero Kausalainen, 24.11.1978, esitelmä syspaneelissa: Oppilashypyillä ja -koulutuksessa käytettävästä kalustosta

Suomen Ilmailuliitto ry 1.10.1980: Laskuvarjotiedote 6/1980

Laskuvarjourheilu 4/1980

Eero Kausalainen 11.1.2024

Lasse lopettaa...

Ilmailuhallituksen ensimmäinen laskuvarjoasiantuntija vuodesta 1974 alkaen ja monivuotinen LuKT:n jäsen (1971, 1974–1980) tarkastaja **Lars ”Lasse” Bäckström** lopetti työnsä ilmailuhallituksessa 5.10.1980. Hän oli taustaltaan tekniikko, kokenut hyppääjä ja hyppymestari, Satakunnan Laskuvarjourheilijoiden kasvatti. Hän oli hyvä asiantuntija, jonka avulla monet asiat sujuivat viranomaisen ja harrastajajärjestön yhteisen edun mukaisesti. Koska Bäckström oli viranomaisessa ainoa laskuvarjoalan asiantuntija, oli hänellä paljon vaikutusvaltaa laskuvarjoihin liittyvissä asioissa. Koska hän oli koko tarkastajakautensa myös LuKT:n jäsen, yhteistoiminta sujui saumattomasti ja viranomaisen näkökannat voitiin selvittää usein jo erilaisten asioiden aikaisissa valmisteluvaiheissa.

Lars Bäckström pohjoismaisessa laskuvarjokokouksessa Oslossa vuonna 1977. Kuva: Bernard D. Lyng

Bäckströmillä oli myös toimiva yhteys Laskuvarjojääkärikouluun, vaikka hän ei itse ollut koulun kasvattaja, vaan oli hankkinut hyppykokemuksensa siviilikurssilla Porissa. Yhteistyöhön liittyi hänen merkittävä panoksensa vuonna 1978 kertausharjoituksena järjestetyn laskuvarjojen huoltajakurssin ohjelmaan.

Bäckströmin jälkeen ilmailuviranomaisella ei ole ollut päätoimista laskuvarjomiestä lainkaan, vaan laskuvarjoasioita on hoidettu oman toimen ohella, osana laajempaa harrasteilmailun valvontakokonaisuutta. Ilmailuhallitus palkkasi **Markku Hiedanpään** puoli vuotta Bäckströmin eron jälkeen – 1.4.1981 - harrasteilmailun tarkastajaksi. Samassa yhteydessä viranomainen teki laajempia tarkasteluja harrasteilmailun asioiden käsittelytavassa. Tämän seurauksena liitto sai seuraavina vuosina läpi monia laskuvarjourheilun kehittymisen kannalta merkittäviä asioita ja asiakokonaisuuksia, joista ei aiemmin voitu edes haaveilla. Hiedanpää oli aikaansaava ja harrasteilmailua ymmärtävä, mutta se ei yksin olisi mahdollistanut muutoksia ilman viranomaisen ajattelutavan radikaalia muutosta.

Hiedanpäällä oli tekninen tausta, hän oli muun muassa ollut Eiri Oy:n tuotantopäällikkönä loistavaksi myyntimenestykseksi osoittautunutta PIK-20 purjekonetta valmistettaessa. Hänen ilmailuustansa oli pääosin purjelentoa, mutta myös moottorilentoa. Laskuvarjohyppykin tuli mukaan, mutta siihen palataan myöhemmin...

Bäckström palasi muutaman vuosikymmenen jälkeen takaisin laskuvarjouriin, ei enää hyppääjänä, vaan yhdistystoimijana: jäsenenä, hallituksen jäsenenä ja puheenjohtajana Senior Skydivers ry:ssä.

Laskuvarjourheilu 4/80 (23)

Mikko Uola 1994: Suomen Ilmailuliitto 75 vuotta, 1919–1994

Markku Hiedanpää: sähköposti 30.5.2022

Eero Kausalainen 13.9.2022

LuKT: Keskimäärin 44 % jäsenistä poissa...

Toista vuottaan *Laskuvarjourheilun* päätoimittajana toimiva **Reino Suonsilta** harjoitti tutkivaa journalismia pohdiskelemalla vuoden 1980 kolmosnumeron pääkirjoituksessa LuKT:n toimintaa. SIL:n ”laskuvarjojohtokuntana” toimiva LuKT oli lajin kannalta merkittävä, koska se teki koko urheilun kannalta keskeisiä ja merkittäviä päätöksiä – vaikka sääntöjen mukaan teki ainoastaan aloitteita ja esityksiä liiton hallitukselle – joilla oli suuri vaikutus paitsi kerhojen, myös jopa yksittäisten hyppääjien toimintaan ja sen ehtoihin. Alan lehden päätoimittajalla oli ”vallan vahtikoirona” tietenkin perusteltu syy selvittää, mitä ne meidän asioitamme hoitavat heppulit siellä salaseurassaan puuhastelevat.

Salaseuran puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja valittiin Ilmailuliiton syyskokouksessa, jäsenet valitsi puheenjohtaja kerhon esitysten perusteella, joita kuitenkin pääkirjoituksen mukaan ”...*tulee laiskanlaisesti, mikä vaikuttaa ihmeelliseltä, sillä juuri tässä olisi kerhoilla hyvä mahdollisuus juntata ”oma mies” vaikuttamaan. Passiivisuudesta huolimatta ollaan kaikkialla kuitenkin valmiita arvostelemaan tehtyjä päätöksiä, mikä toisaalta onkin aivan oikein, mutta tuntuu aktiivisuudelta hieman myöhäisessä vaiheessa...*”

Suonsilta ei tällä kerralla vielä paneutunut päätöksenteon substansseihin, vaan keskittyi siihen, miten yhteistä asiaa hoitavat valitut hommiaan yleensä hoitavat. Osallistuttiinko työhön vahvasti, vähemmän, vai eikö ollenkaan? LuKT:n luottamusmiesten

henkilömäärä oli vuonna 1980 puheenjohtajineen 11 henkilöä. Syyskuun loppuun mennessä LuKT oli pitänyt neljä koko jäsenistön kokousta sekä kaksi suppeamman työryhmän – SM-kisapaikalla olevien LuKT:n jäsenten – kokouksia PM- ja MM-edustusjoukkueiden kokoonpanon vahvistamiseksi aiemmin määritellyin periaattein.

Piirros: Arto Mattila via *Laskuvarjourheilu* 3/1980.

Suonsillan selvityksen mukaan kaksi LuKT:n jäsentä osallistui viiteen näistä kuudesta kokouksesta, neljä jäsentä oli mukana neljässä kokouksessa, yksi kolmessa kokouksessa, kaksi kertaa osallistui kaksi jäsentä ja yksi ei ollut mukana kertaakaan. Laskelmien mukaan kokouksiin (syyskuuhun mennessä) edellä kerrottujen lukujen perusteella oli poissa 44 % jäsenistä, siis paikalla oli 56 % jäsenistä.

Suonsilta harjoitti pitempää matematiikkaa osanottoa arvioidessaan. Hän päätyi siihen, että ihan hyvin olisi LuKT:aan voitu valita yksi edustaja per kerho. Jos heillä osanottoaktiiviteetti olisi yhtä matala, kuin vuoden 1980 johtoportaalalla (56 %), olisi kokouksissa ollut paikalla 11 henkilöä, eli sama määrä, kuin LuKT:ssa oli nimettyjä jäseniä. Kirjoituksen logiikan mukaan keskustuomikunnalle varattu budjetti pitäisi siis riittää, vaikka kaikista kerhoista olisi edustaja...

Neljäs valtiomahti siis valvoi myös laskuvarjourheilua!

Laskuvarjourheilu 3/1980

Kupuruttu virallisesti kansainväliseksi lajiksi – CRW WC 81

Edellä olleissa kirjoituksissa on kerrottu kupurelatiivin (tuttujen kesken kotimaisten kokemusten perusteella vielä tässä vaiheessa kupuruttu), CRW:n, (nykyisin CFS) vähittäisestä tulemisesta virallisesti kilpailulajiksi FAI:n ohjelmaan, sekä esitelly sääntöjä, jotka julkaistiin 1980 CIP:n kokouksessa sekä myös suomalaisten mahdollista kiinnostusta varten *Laskuvarjourheilussa*, sekä sieltä kopioituna tässä kirjoituksessa. Lajia haluttiin kokeilla ensin ennen FAI:n MM-statuksen myöntämistä World Cup-tasoisessa kilpailussa. Ajatuksena oli saada kokemuksia säännöistä ja kilpailumuodon organisoinnista.

Ensimmäinen CRW-maailmancup järjestettiin suomalaisillekin kovin tutussa hyppypaikassa, Floridan Zephyrhillsissä, USA:ssa 26.10.-2.11.1980. Kilpailussa olivat lajeina kahdeksan hyppääjän nopeusmuodostelma ja neljän hyppääjän rotaatio. Kilpailuun osallistui ainakin 6 neljän hyppääjän ja 4 kahdeksan hyppääjän joukkuetta. Molemmissa lajeissa hypättiin kymmenen kilpailukierrosta, jotka saatiin täyteen hyvien floridalaisten sääolojen ansiosta.

Joukkueita oli saapunut USA:sta, Ranskasta, Iso-Britanniasta ja Belgiasta. Maiden joukkueiden lisäksi kahdeksan hyppääjän lajissa kilpaili myös joukkueiden ”jäännöspaloista” kokoonpantu monikansallinen joukkue. Suomi ei vielä ollut mukana.

Laskuvarjourheilun numero 2/1981 oli varsinainen CRW-erikoisnumero, jossa viidellä kokosivulla kerrottiin kupurelatiivin historiasta, Zephyrhillsin CRW maailmancup -kilpailusta ja annettiinpa vielä asiantuntijan ohjeita side-by-side muodostelman tekoon. Koska lehti on tämän lukijoiden helposti tavoitettavissa toisaalla ”Seniorien” sivuilla, ei tässä ole tarpeen kertoa koko kisatarinaa. Pari pientä poimintaa voi kuitenkin olla paikallaan:

- Nopein kahdeksan hyppääjän muodostelma syntyi ajassa 1 min 17 sekuntia
- Neljän hyppääjän rotaatioissa oli paras tulos 20 pistettä, 10 kierroksen keskiarvon ollessa 17,5 pistettä
- Kilpailun päätteeksi järjestetyssä ennätysyrityksessä saatiin kokoon 14 hyppääjän plane.

Laskuvarjourheilu 1/1980

Laskuvarjourheilu 2/1981

Viisaat viisastelevat taas – LuKT:n syysmatinea

Ilmailuliiton viralliset laskuvarjoviisaat, LuKT, kokoontui vuoden varrella useamman kerran, erilaisissa kokoonpanoissa, kuten edellä olleessa *Laskuvarjourheilun* artikkelin kirjoittamassa jutussa kerrottiin. LuKT piti lokakuussa kokouksen, joka oli artikkelin kirjoittajan argumenttien valossa poikkeava. Poikkeavien bileet kokouksesta tuli siksi, että siellä olivat melkein kaikki paikalla – tai sitten ei...

18.10.1980 järjesti kokouksen Helsinki-Vantaan lentoaseman neuvotteluhuoneessa. Paikka oli mainio paitsi siksi, että se oli ilmainen – lentoaseman pitäjä Ilmailuhallitus tuki Ilmailuliittoa, eikä perinyt tilavuokraa – myös siksi, että se sopi puheenjohtaja **Timo Niemisen** matkaohjelmaan parhaiten.

LuKT:n jäsenille ei maksettu kokouspalkkiota, mutta heidän matkakulunsa korvattiin yleisten kulkuneuvojen taksojen mukaan. Poikkeuksena olivat pitkämatkalaiset, kuten puheenjohtaja Nieminen, joille myönnettiin matkaa varten Finnairin vapaaliput. Lippujen ansiosta hän saattoi olla kokouksessa lähes Vaasan vuorokoneen lähtöön saakka. Kokoukset olivat kuitenkin pitkäkestoisia suuren määrän takia, joten sekään etu ei aina riittänyt. Esimerkiksi tästä kokouksesta puheenjohtaja joutui poistumaan 13 §:n aikana. Esityslistalla oli 17 kohtaa.

Kokouksen osanotto ei kohtuullisen hyvää alkua – 9 yhdestätoista - lukuun ottamatta sitten lopulta ollutkaan niin komea. Ensimmäinen jäsen poistui 6 §:n, toinen 11 §:n, kolmas ja neljäs 12 §:n ja puheenjohtaja itse lopulta 13 §:n kohdalla. Kymmenestä jäsenestä oli paikalla varapuheenjohtajan päättäessä kokouksen enää viisi. Edellä on laskettu kokonaisnuppilukuun puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, mutta ei viran puolesta sihteerä paikalla yleensä aina ollutta liiton miestä.

Tässä kokouksessa käsiteltiin pääasiassa ajankohtaisia tai työn alla olevia asioita. Maapallon suistamista radaltaan tai muuta vastaavan kokoista ei tällä kertaa ollut esityslistalla. Historian elävöittämiseksi katsotaan kuitenkin, millaisia asioita ”laskuvarjoajassa liikkui” lokakuun 1980 harmaudessa.

Kokouksen järjestäytymiseen ja ilmoitusasioihin liittyneiden kohtien jälkeen oli vuorossa *Kilpailujen järjestämisohje*. Sellaista oli jossain määrin jo työstetty, koska LuKT nimesi työryhmän **Laitinen ja Kausalainen** saattamaan loppuun LuKT:lle esitellyn luonnoksen. LuKT:n mukaan apuna työssä voisi käyttää myös ansioitunutta kilpailunjärjestäjää **Markku Laksiota** Utista. Samassa yhteydessä työryhmän jäsen ”...*Laitinen paheksui luonnoksen luovuttamista keskeneräisenä kerhojen käyttöön...*” LuKT puolestaan pahoitteli ohjeen käsittelyn viivästymistä kohtuuttoman kauan. Aineiston luovuttamiseen lienee huteran muistikuvan perusteella syyllistynyt keskustuimikunnan sihteerinä toiminut Historiaheppu. Viivästyminen tuli jatkumaan kohtuuttoman kauan edelleen, koska vuosikymmenen loppuun saakka tutkitusta asiakirja-aineistosta ei sellaista löydy. Ei edes mainintana vuosikymmenen jälkipuolella julkaistuun Hyppymestarikansioon liitetystä luettelossa, jossa esitetään kaikki Ilmailuliitosta saatavilla oleva aineisto.

Syyskauteen kuului oleellisesti tulevan vuoden toiminnan suunnittelu, jota käsiteltiin kohdissa *tapahutumakalenteri ja SM- ja PM-kilpailujen järjestäjät*. Näiden lisäksi käsiteltiin ja hyväksyttiin sääntöjä. Vuoden 1981 ohjelmaan kuuluivat Para-Ski PM ja taito- ja tarkkuuslajien PM, molemmissa järjestäjänä Utin Laskuvarjokerho - sekä relatiivi- ja taito- ja tarkkuuslajien SM-kisat. Relatiivikisojen järjestäjä oli Suomen Laskuvarjokerho Helsingissä ja konventionaalisten lajien kisoissa Tampereen Laskuvarjokerho, kisapaikkana Tampereen Härmälän lentokenttä.

Oululaiset olivat tehneet RW-SM-kisoja koskevan sääntöehdotuksen: ”...*relatiivikilpailuissa joukkueeseen kuuluvan vaihtomiehen velvollisuus hypätä kilpailuissa poistettaisiin...*” Taustana oli sääntöjen tulkinta, että kaikkien 4-hyppääjän joukkueeseen kuuluvan viiden, tai 8-henkilön kilpailussa 10 hyppääjän on pakko hypätä kilpailussa vähintään kerran. Tämä LuKT:n kokous otti asiassa aikalisän ja päätti tiedustella menneen kesän 1980 RW-SM-joukkueiden mielipidettä ennen asiasta päättämistä. Myöhemmin vaatimus, sekä vastaava vaatimus tultiin poistamaan myös 4-hyppääjän joukkuetarkkuudessa, jossa myös joukkueeseen saattoi kuulua 4 tai viisi jäsentä.

PM-kilpailujen lisäksi merkittävimmitse kansainvälisiksi kilpailuiksi todettiin RW-MM lokakuussa USA:n Zephyrhillsissä ja Para-Ski World Cup Ranskan Courchevelissa.

Kokouksen esityslistalla oli myös ”matkatoimisto-osuus”, ”*Lippukiintiö*”. Aiemmissa kirjoituksissa on esitelty, että Suomen Ilmailuliitolla oli huikea matkalippuetu, jollasta ei ollut millään toisella urheilujärjestöllä. Finnair Oy myönsi Ilmailuhallituksen pyynnöstä joka vuosi Ilmailuliiton esityksen perusteella likimain sata vapaalippuja Finnairin kansainvälisille reiteille. Liput olivat 100 tai 50 % vapaalippuja. Täysin vapaasta maksettiin ainoastaan lentokenttävero, viisikymppisestä kenttävero plus

puolet hinnasta. Vaikka lipuilla ei ollut paikanvarausoikeutta, ”rannalle jäämisiä” tapahtui äärimmäisen harvoin. Mainio asia oli myös se, että jos lippuja ei voinut käyttää suunniteltuun kohteeseen, niitä oli mahdollisuus vaihtaa toiseen vastaavaan kohteeseen sekä käyttää seuraavan vuoden puolella, mikäli se oli haettu ja kirjoitettu ennen edellisen vuoden loppua.

50 %	100 %	tarkoitus
1	1	CIP:n kokous Pariisissa
	3	Para-Ski World Cup Courchevelissa (Ranska)
	2	Pohjoismainen laskuvarjokokous Ruotsissa
	1	taito/tarkkuusvalmentaja Saksasta
	1	RW-valmentaja
	1	RW-MM-tuomari
	1	RW-MM-tuomarioppilas

LuKT:n kokous teki vieressä näkyvän esityksen käyttämättä jääneiden lippujen uusio- käytöstä. Tällä kerralla lippuja oli jäänyt käyttämättä alkuperäisiin kohteisiin tavallista enemmän, koska MM-joukkueelle oli mat-

kayhteyksien vuoksi edullisempaa matkustaa tilauslennoilla reittilentojen sijaan. Ei ole täsmällistä tietoa, toteutuiko suunnitelma juuri tällaisena, mutta merkittävästä edusta oli joka tapauksessa kysymys.

Kokouksessa käsiteltiin myös kolmen viikon päästä laskuvarjokerhojen edustajille Helsingissä järjestettävää kaksipäiväistä laskuvarjourheilun syyspaneelia. Todettiin LuKT:n sihteeri Kausalaisen hoitavan käytännön järjestelyt. Ohjelman yksityiskohtien suunnittelu tässä kokouksessa esitetyn luonnoksen pohjalta annettiin työryhmän Nieminen-Kausalainen hoidettavaksi.

LuKT laati ehdotuksen liiton hallitukselle *Vuoden Laskuvarjourheilijan* ja samalla Neste Oy:n palkinnon saajaksi. Tällä kerralla, kuten aikojen saatossa useimmiten tavattiin tehdä, LuKT perusteli valintaansa kilpailumenestyksellä kuluneen vuoden SM- ja MM-kilpailuissa.

Keskustoimikunnalle esiteltiin SLK:n työryhmän **Hannu ”Hantta” Leskisen** ja **Veikko ”Veka” Risasen** suunnittelemaa koulutuskorttia. LuKT ei vielä katsonut aiheelliseksi suositella korttimallia valtakunnalliseen käyttöön. LuKT totesi paneutuvansa tulevaisuudessa jatkokoulutusohjelmaan kokonaisuudessaan. Nyt esitelty kortti ei kokouksen mielestä täysin vastaa koulutusohjelman henkeä.

LuKT:lle oli toimitettu luonnos Suomen ennätysäänneiksi. Se kelpasi LuKT:lle vähäisin tarkistuksin.

Kokous myös käsitteli kaksi laskuvarjoluokkia koskevaa hakemusta. **Mikko Närhi** Oulusta oli lähettänyt hakemuksen B-, C- ja D-luokkien saamiseksi. LuKT myönsi luokat. Samalla käsiteltiin myös uttilaisen **Antti Kausalaisen** aiemmin myönnetty C-luokka. Se oli myönnetty puheenjohtajan suositumuksella ilman LuKT:n käsittelyä. Kokouksella ei ollut huomauttamista menettelyyn. Laskuvarjoluokilla ei tässä vaiheessa ollut yhteyttä hyppääjän oikeuksiin, koska ne määräytyivät viranomaisen myöntämän oppilasluvan tai lupakirjan ja mahdollisen hyppymestarin valtuutuksen kautta.

Kokouksen viimeisenä varsinaisena päätösasiana oli laskuvarjohypyjen suoritusmerkkejä koskeva esitys: voisi hyppääjillä olla suoritusmerkkejä myös 1 000, 2 000 ja 3 000 hyppyä suorittaneille. LuKT päätti jättää asian käsiteltäväksi seuraavaan kokoukseen.

Edellä kerrottiin päätoimittaja **Suonsillan** arvioitu LuKT:n jäsenten vuoden 1980 kokousosanotoista, tai paremminkin poissaoloista syyskuuhun mennessä. Viimeinen lokakuun kokous ei juuri muuttanut tilannetta, kuten edellä käy ilmi. Tutkiva journalisti sivalsi ainoastaan osanottoa tai kokouksista poistajamista. Toinen mielenkiintoinen tarkastelukohde olisi voinut olla kokousten sisältö, päätösten aiheet ja painopisteet. Vuonna 1980 LuKT piti viisi koko LuKT:n ja kaksi sen kilpailujoukkueiden nimeämiseen keskittyntä, SM-kilpailun päätteeksi järjestettyä yhden asian kokousta. Näissä kokouksissa kirjattiin 56 pykälää, joissa tehtiin jotain asiapäätöksiä (kokouksen avaus ja päättäminen, pöytäkirjan hyväksyminen ym. pakolliset vakiokohdat eivät sisälly laskelmaan). Näistä päätöksistä noin 70 % käsitteli kilpailuja, ennätysasioita suoritusmerkkejä, jne. Noin 20 % käsitteli koulutus-, kalusto- tai turvallisuusasioita. Loput noin kymmenen prosenttia käsitteli yleisiä asioita, kuten LuKT:n organisointumista.

Eksaktia tiedettä ei tietenkään ole mahdollista tehdä kokouksessa käsitellyistä aiheista, koska esim. lentoliput – vaikkakin pääosin osoitettiin kilpailuun ja valmennukseen – sisälsivät kuitenkin muutamia lippuja kansainvälisiin kokouksiin. Samoin esimerkiksi puolustusvoimilta saatavat kiikarit olivat ensiarvoisen tärkeitä kilpailuissa ja valmennuksessa, niillä oli myös suuri merkitys koulutuksessa.

Nopeasti, mutta huolimattomasti tehdyn tarkastelun mukaan edellisen vuosikymmenen alkupuolella päätettävistä asioista suurin osa liittyi erilaisiin tekniikan ja turvallisuuden kehittämistöimiin. Vuosikymmenen puolivälin jälkeen turvallisuuteen liittyvien asioiden osuus väheni noin 30–40 prosenttiin kirjatuista päätöksistä samalla, kun kilpailuun ja ennätyksiin kohdentuvien päätösten osuus kasvoi turvallisuusasioiden samalla vähetessä. Alkanut uusi vuosikymmen – 1980-luku - ja sen tuomat suuret muutokset tulivat pian edellyttämään LuKT:lta aivan uudenlaisia painotuksia.

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 20.10.1980: LuKT:n kokous 5/1980, 18.10.1980

Suomen Ilmailuliitto ry, sisällys- ja hakemistoluettelo: Hyppymestarikansio 26.4.1987

Suomen Ilmailuliitto ry: LuKT:n pöytäkirjat vuosina 1970–1979

Eero Kausalainen 14.1.2024

Eka kerho 20 v – jee!

Marraskuun alkupäivinä, tarkalleen sanoen 8.11.1980 Suomen vanhin laskuvarjokerho täytti vuosia. Suomen Laskuvarjokerhon perustava kokous oli pidetty 15.9.1960. Yhdistysrekisterin SLK merkittiin 26.10.1960. Kerho vietti merkkipäiväänsä näyttävästi Helsinki-Malmin lentoasemalla 8.11.1980. Paikalle oli saapunut runsaslukuinen joukko entisiä ja tuoreempia hyppyrheilijoita, sekä tietenkin sidosryhmien edustajia.

Tapahtumassa kerrattiin kerhon historiaa ja esitettiin kulttuuripitoista ohjelmaa, joka oli rakennettu Strato-TV:n iltalähetyksen muotoon. *Laskuvarjourheilun* 4/1980 numerossa oli seitsemän sivua aiheeseen liittyviä tarinoita. Kerrattiin kerhon historiaa, kuvattiin nykytilannetta – 6 000 hyppyä täynnä marraskuun 1980 alkuun mennessä – ja enteiltiin tulevaa.

Tilaisuuden ohjelmasta kerrottiin tyhjentävästi lehden SLK-kokonaisuuteen liittyneessä kulttuuri-osassa. Täydellinen kattaus juhlatilaisuuden yhteydessä kerratusta historiasta juhlaillan kulusta löytyy *Laskuvarjourheilusta*. Kiireisempiä lukijoita varten, jotka eivät ehdi niillä sivuilla piipahtaa, laiteetaan tähän mielen kohotukseksi näyte tilaisuuden laululyriikasta. Laulun sävel on sama, kuin **Juha Vainion** laulussa ”Käyn ahon laitaa...” Laulun esitti Kehä III:n TurboKotkien tanssi- ja lauluyhtiö *Turbon pojat ja vähän tytötkin*:

*”Käyn kentän laitaa
minä ilman paitaa.
Ei estä kukaan,
kun sinne meen.
Vain äänen kuulen
Tuon turbon suuren,
se lentää suoraan –
mun sydämeen.*

*Tymäsää nyt tarpeeksi on mua nyppinyt
luulen, että taivas alkaa olla kirkas nyt.
Päästäkää mut vihdoin, viimein hyppykoneeseen:
mä tahdon tästä vapaaseen.”*

Edellä olevan laulun sanoittajasta ei valitettavasti ole säilynyt tietoa, joten krediitit siitä jäävät antamatta. Ne annetaan heti, kun asianomainen ilmoittautuu. Toivottavasti tästä tekijänoikeusrikkomuksesta ei tule haastetta oikeuteen...

Laskuvarjourheilu 3/1980

Paraväen syyspaneeli

Ilmailuliitto, tai tarkemmin sen laskuvarjokeskustoimikunta järjesti laskuvarjokerhojen edustajille tarkoitetun vuotuisen tapahtuman syyspaneelin. Yllä oleva otsikko on lainattu *Laskuvarjourheilun* artikkelista, jonka oli kirjoittanut lehden päätoimittaja **Reino "Reiska" Suonsilta**. Kun jatkona edellä kuvatulle LuKT:n osanottajakatoa koskeneelle kritiikille, toistui sama väestökato myös tässä, 8.-

<p>Reino Suonsilta</p> <p>Jos laskuvarjoilun nykytilasta jouduttaisiin tekemään arviota syyspaneelin osanottajamäärän perusteella, näyttäisi tilanne hulestuttavan hämähämältä. Kun tapaamisen oli määrä alkaa Helsinki-Malmin lentoasemalla marraskuun toisena lauantaina klo 10.00, oli paikalle vaivautunut saapumaan kokonaista seitsemän</p>	<p>(7) asianharrastajaa! Niinpä paikalla olevat päättivät ottaa ensimmäisen aikalisän jo tässä vaiheessa.</p> <p>Viivytystaktiikka osoittautuikin menestykselliseksi, sillä kun paneeli kolme varttia myöhemmin päästiin viimein alkamaan, oli osanottajamäärä huimasti kohonnut jo täyteen tusinaan. Myöhemmin tuli väkeä vielä pari lisää.</p>
---	--

9.11.1980 Malmin lentoasemalla järjestetyssä tilaisuudessa. Ohessa kerhojen vaatimatonta osallistumista koskenut aiheellinen kritiikki.

Tässä syystapaamisessa oli aiheiden perusteella selkeä painopiste turvallisuusasioissa, vaikka ohjelmassa oli myös muutama kilpailuasia.

Kilpailuasioista ensimmäinen oli **Eero Kausalaisen** esitys Bulgarian MM-kilpailuista. Esityksessä käsiteltiin kilpailun kokemuksia yleensä, sekä havaintoja tuomaritoiminnasta. Molempia on jo sivuttu aiemmin tässä kirjoituksessa sekä *Laskuvarjourheilussa*, joten ei niistä tässä yhteydessä tämän enempää.

Toinen kisa-aihe koski edustusjoukkueiden valintaperusteita. LuKT halusi kuulla sitä kuuluisaa kentän ääntä, jotta joukkuevalinnat vastaisivat yleisiä ajatusmalleja. Taito- ja tarkkuuslajien edellisen SM-kilpailun osanottajia oli harvalukuisessa paneenilaisten joukossa vain viisi. Edustavaa otosta ei saatu, mutta käsitykseksi vastauksista jäi, että ”mennään entisillä...” Mitä ne entiset olivat, ei selvinyt, koska arkistotietojen mukaan LuKT:n puheenjohtaja **Nieminen** on sellaiset LuKT:lle esittänyt maaliskuussa, jolloin ne myös hyväksyttiin. Niissä yksi keskeinen kriteeri oli ainakin SM-yleismestaruuden paremmuus. Muita perusteita ei ole asiakirjoista löytynyt.

Relatiivikisojen joukkuevalinnoista keskusteltiin, vaikka kesän RW-SM-kisoissa olleista oli paikalla vain yksi, joka oli ollut erään joukkueen vaihtomiehenä (alternate). Valintojen osalta entiset mallit kelpasivat. Toinen relatiivikilpailuihin liittyvä asia oli Oulun Laskuvarjokerhon esitys LuKT:lle, että RW-joukkueen vaihtomiehen ei olisi pakko hypätä, kuten nykysäännöt edellyttivät. LuKT oli kokouksessaan päättänyt, että asiaa on tiedusteltava kentältä. Nyt tiedusteltiin. Keskustelussa tuotiin esille se LuKT:n näkökanta, että vuodesta 1975 alkaen oli jokaisessa MM-kilpailussa jouduttu ottamaan varamies käyttöön. Siksi ainakin edustusjoukkueessa oli oltava käyttökelpoinen vaihtomies. Ja MM-edustusjoukkueet valittiin SM-kilpailujen perusteella. Tätä kahden vaihtoehdon dilemmaa ei parapaneelellä osannut ratkaista. Oltiin kahta mieltä...

Relatiivikisojen joukkuevalinnoista keskusteltiin, vaikka kesän RW-SM-kisoissa olleista oli paikalla vain yksi, joka oli ollut erään joukkueen vaihtomiehenä (alternate). Valintojen osalta entiset mallit kelpasivat. Toinen relatiivikilpailuihin liittyvä asia oli Oulun Laskuvarjokerhon esitys LuKT:lle, että RW-joukkueen vaihtomiehen ei olisi pakko hypätä, kuten nykysäännöt edellyttivät. LuKT oli kokouksessaan päättänyt, että asiaa on tiedusteltava kentältä. Nyt tiedusteltiin. Keskustelussa tuotiin esille se LuKT:n näkökanta, että vuodesta 1975 alkaen oli jokaisessa MM-kilpailussa jouduttu ottamaan varamies käyttöön. Siksi ainakin edustusjoukkueessa oli oltava käyttökelpoinen vaihtomies. Ja MM-edustusjoukkueet valittiin SM-kilpailujen perusteella. Tätä kahden vaihtoehdon dilemmaa ei parapaneelellä osannut ratkaista. Oltiin kahta mieltä...

Kolmas kilpailuihin liittyvä aihekokonaisuus oli valmennus. Taito- ja tarkkuuslajien osalta ei keskusteluja juuri syntynyt, koska alan virtuoosit loistivat poissaolollaan. Yleisesti todettiin, että Suomessa useamman kerran vierailut herra **Schlecht** on saanut paljon hyvää aikaan. Relatiivilajeissa Suomeen kutsutut valmentajat **Bent Laursen** ja **Michael Truffer** osallistuivat pääasiassa Helsingissä

järjestetyn Fokker-Boogien suurten kuvioiden organisoimiseen, mutta antoivat harjoitusviikolla ennen varsinaista Boogietapahtumaa myös jonkin verran henkilökohtaista opastusta.

Kilpailuvalmennukseen liittyi myös SLK:n hyppääjän **Henrik ”Henkka” Enbomin** esitys uudelta harjoitusmuodosta, no-contact relatiivista. Tässä hyppytyylissä tehdään muodostelmia ja muodostelman vaihtoja ilman fyysistä kosketusta hyppääjien välillä, mutta mahdollisimman lähellä muita hyppääjiä pysytellen. Harjoitusmuotoa pidettiin erittäin tehokkaana ja opettavaisena harjoitteena yksittäisen hyppääjän relatiivitaitojen kartuttajana. Ei ollut vielä Fööniä, jotain piti keksiä...

”...Hyppymestarileipuri Eero...” – siis liiton laskuvarjotoiminnanohjaaja, kuten hänet paneeliartikkelissa esiteltiin - kertoi osanottajille hyppymestarikoulutuksesta. LuKT oli syvällisesti paneutunut aiheeseen osana vuoden toimintaohjelmaa. Merkittäviä uudistuksia koulutukseen ei kuitenkaan ole tulossa, mutta mestarikokelaiden loppukokeita vastaanottaville tarkastushyppymestareille luvattiin tulevan talven aikana järjestää koulutustilaisuus.

Yleisesti kiinnostavina asioina kuultiin ensin Suomen Punaisen Ristin **Jukka Alhon** esitys vapaaehtoisesta pelastuspalvelutoiminnasta ja kuinka voi liittyä oman paikkakunnan vapaaehtoistoimintaan. Esitelmöitsijä arveli, että hyppääjät voisivat olla erinomaisena apuna tiettömällä alueella tapahtuvissa onnettomuuksista. Tämän esityksen jälkeen sopi mainiosti oululaisen hyppymestarin **Mikko Närhin** Oulun Lentävän VPK:n esittely. Savuhyppytoimintaa oli harjoitettu jo ennen VPK:n perustamista osana Oulun Laskuvarjokerhon toimintaa. Närhin mukaan viimeisen kahdeksan vuoden aikana olivat koulutetut savuhyppääjät suorittaneet kolmisenkymmentä tehtävää tositilanteeseen.

Painopisteariheilueen aloitti Eero Kausalainen esittelemällä koulutuskorttitilannetta. Kerhoilla oli kovin monenlaisia koulutuskortteja oppilashyppääjien edistymisen seuraamiseksi. Toiset olivat epäilemättä hyviä, mutta toiset eivät ehkä niinkään. Paitsi kokeneet hyppääjät, myös hyppyoppilaat vierailivat usein naapurikerhoissa. Jos kerhojen koulutuskortit ovat kovin erilaisia, saattaa olla vaikeaa päätellä oppilaan edistymisen vaihe. Kortti on myös viranomaisen suuntaan todistus annetusta koulutuksesta, siksin yhdenmukaisuus olisi hyvä juttu.

SLK:n hyppymestari **Hannu ”Hantta” Leskinen** esitteli yhdessä kerhonsa koulutuspäällikön **Veikko ”Veka” Rissasen**, nykyisen sekavan koulutuskorttitilanteen korjaamiseksi suunnittelemaa koulutuskorttia. Samaa korttia, joka oli LuKT:ssa tyrmätty kolme viikkoa aikaisemmin. Paneelin osallistujat suhtautuivat kuitenkin esitykseen keskustumiteaa suopeammin. Suonsillan sanoin: *”...Tämän ”kuukausien kehittelytyön” tuloksen oli LuKT hylännyt ”kymmenessä minuutissa”, peläten sen saavan hyppymestarit unohtamaan jatkokoulutusohjelman. Paneeliin kokoontunut väki toivotti uuden korttiluonnoksen tervetulleeksi korvaamaan tämänhetkisen kirjavan ja joskus epäkäytännöllisen järjestelmän...”*

Tilaisuuden keskeisin, ainakin ajankäytön osalta, hyppyturvallisuusaihe liittyi vuoden 1980 aikana sattuneisiin vaaratilanteisiin. Esityksen keskeisimpiin kohtiin palataan tämän kirjoituksen jäljempänä olevassa luvussa.

Merkittävä käsiteltävä aihe oli myös hyppykalusto, sen tilanne ja ongelmat. Aihetta alusti ja esitteli liiton laskuvarjomies Kausalainen. Hän oli parin vuoden takaisen Englantiin suuntautuneen opintomatkinsa jatkohoitona saanut Englannin laskuvarjoliitossa (British Parachute Association, BPA) palvelevalta kollegaltaan tietoja neljää sikäläistä hyppykeskusta koskeneesta laukaisinselvityksestä.

Varolaukaisimien osalta oltiin Suomessa tilanteessa, jossa ”itamaan ihmeet”, päävarjoissa ensimmäisillä itselaukaisuhypyillä käytettävät neuvostoliittolaiset tai tšekkiläiset KAP-3/PPKU laukaisimet alkoivat olla tiensä päässä. Ne toki olivat toimintavarmoja, kuin junan vessa 1980-luvulla, mutta koska niitä ei ominaisuuksiensa rajoitusten vuoksi käytännössä voinut käyttää varavarajoissa, niiden

korvaamiseksi oli jo etsitty muita vaihtoehtoja. Kiinnostavina laukaisimina pidettiin amerikkalaista varavarjoon asennettavaa Sentinel 2 000 laukaisinta, sekä Ranskassa ja USA:ssa valmistettavaa, niin ikään varavarjoon asennettavaa FXC 12 000 laukaisinta. Tiedettiin myös, että Ruotsissa oli paljon käyttökokemuksia Sentinelistä.

Brittein saarten hyppykeskuksilla oli hyviä kokemuksia molemmista laukaisimista. Tilastollisesti hypymäärät laukaisimien kanssa olivat merkittävät: 23 000 hyppyä Sentinelillä ja 50 000 hyppyä FXC:llä varustetuilla laskuvarjoilla. Kumpikin laukaisintyyppi oli lauennut useita kertoja tahattomasti. Onnettomuuksia ne eivät saatujen tietojen mukaan olleet aiheuttaneet, mutta joitakin varmoja hyp-pääjän pelastamisia. Syksyllä 1980 Suomessa ainoastaan SLK:lla oli hankittuna ensimmäiset FXC 12 000 laukaisimet, jotka tosin Ilmailuhallitus hyväksyi käyttöön vasta tammikuussa 1981.

”Englanninterveisten” jälkeen LJK:ssa laskuvarjohuoltajan koulutuksen kautta hyppykaluston tekniikkaan erikoistunut Hannu Leskinen esitteli FXC 12 000 laukaisinta ihka elävänä sekä kertoi siitä saaduista kokemuksista. Leskinen jakoi esittelynsä jälkeen viisauksiaan myös muista kalusto-ongelmista, joita oli vuoden varrella esiintynyt eri kerhoissa.

Osanottajille kerrottiin myös Ilmailuhallituksen tilanteesta laskuvarjourheilun kannalta. Tarkastaja **Lars Bäckström** oli eronnut Ilmailuhallituksesta noin kuukausi sitten. Tiedettiin, että viranomaisen aikaa palkata tehtävään uuden henkilön. Valittava henkilö voisi olla laskuvarjohyppääjä, jolla kuitenkin olisi hyvä olla mahdollisimman laaja kokemus myös muilta ilmailun aloilta.

Palaverin lopuksi todettiin, että kerhot tekevät kovin vähän ehdotuksia laskuvarjokeskustoimikunnan kokoonpanosta. *Laskuvarjourheilun* artikkelin kirjoittaja Suonsilta pohti, että ehkä se tarkoittaa, että ollaan tyytyväisiä asioiden nykyiseen hoitamiseen.

Laskuvarjourheilu 4/1980

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 8.9.1980: LuKT:n kokous 4/1980, 6.9.1980

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 20.10.1980: LuKT:n kokous 5/1980, 18.10.1980

Eero Kausalainen 16.1.2024

Ilmailuliiton syyspalaver

Ilmailuliiton kahdesta vuosikokouksesta syyskokous voidaan pitää merkittäväm-pänä siksi, että siellä päätetään tulevan vuoden toiminnan raameista: kuinka rahat jaetaan? kuka meitä johdattelee? mihinkä johdattelee ja kenen kanssa? Siis: hyväksytään virkailijoiden ja luottamushenkilöelimien valmistelemat talousarvio ja toimintasuunnitelma sekä valitaan toiminnan kannalta keskeiset luottamushenkilöt,

kuten SIL:n hallituksen jäsenet ja keskustoimikuntien puheenjohtajat. Keskustoimikuntien jäsenet valitsee syyskokouksessa valittu toimikunnan puheenjohtaja, jonka valinnan vahvistaa Ilmailuliiton hallitus. Viimeksi mainittu on pelkkä muodollisuus, koska hallitus ei ole ikinä puuttunut keskustoimikuntien puheenjohtajien esityksiin. Syyskokouksessa myös, ainakin 1980-luvulla, jaettiin liiton keskeisimmät ja arvokkaimmat palkinnot. SM-mitalit ja lajikohtaiset palkitsemiset jätettiin kevätkokoukseen.

Kevätkokous paneutui tapahtuneisiin tosiasioihin: tutki tilit ja toimintakertomuksen ja yleensä hyväksyi ne sellaisenaan. Sekä jakoi kevyemmän sarjan palkinnot. Sellaisia olivat myöhemmin lajikohtaiset SE-mitalit sekä erilaiset suorituspalkinnot harrasteilmailun eri toimintalajeissa.

Vuoden 1980 syyskokous järjestettiin Helsingissä 15.11. Se oli laskuvarjourheilun näkökulmasta melko tavanomainen, mutta muutama asia kosketti hyppyväkeä. SIL:n arvokkaimpiin palkintoihin

lukeutui Neste Oy:n malja, jonka saaja nimettiin *Vuoden laskuvarjourheilijaksi*, jaettiin tässä kokouksessa. Palkinnon saajan oli valinnut liiton hallitus keskustoimikunnan esityksen perusteella. Tänä vuonna palkinnon saaja oli **Olavi "Enska" Kilpinen** Laskuvarjojääkärikoulusta ja Utin Laskuvarjokerhosta. Valinnan perusteena oli tällä kerralla hyvä kilpailumenestys kuluvana vuonna sekä SM-, että MM-kilpailuissa.

Olavi "Enska" Kilpinen, vuoden 1980 laskuvarjourheilija keuhkolla 1978. Kuva: Eero Kausalainen.

Toinen laskuvarjoväkeä koskettava asia oli LuKT:n puheenjohtajan valinta. Keskustoimikuntien puheenjohtajat valittiin useimmiten ilman ää-

nestyksiä, ennalta valmisteltujen esitysten perusteella. LuKT:n puheenjohtajasta oli sovittu ennakoon viikkoa aikaisemmin olleessa laskuvarjoväen syyspaneelissa. Tässä syyskokouksessa lähes kaikki keskustoimikuntien puheenjohtajat valittiin jatkamaan myös seuraavalla kaudella – pestit olivat yksivuotisia, paikka oli siis joka vuosi katkolla. Ilmailu-lehden mukaan: "...**Pimenoffia** [lennokkikeskustoimikunta] lukuun ottamatta kaikki keskustoimikuntien puheenjohtajat valittiin uudelleen, vaikka joku esittikin, ettei LuKT:n **Timo Niemistä** ehkä voitaisikaan valita, "kun se ei tiettävästi ole neljään vuoteen hypännyt laskuvarjolla." Kokous oli kuitenkin toista mieltä, yksimielisesti..."

Ilmailuliiton jäsen.

Suomen Ilmailuliitolle maksamaasi jäsenmaksuun sisältyy lehti joka pääsääntöisesti on Ilmailu. Vaihtoehtoisesti voit kuitenkin vuonna 1981 saada Ilmailu-lehden asemasta joko Laskuvarjourheilu- tai Lennokki-lehden. Valintasi koskee koko vuotta ja sinun on ilmoitettava siitä tämän vuoden loppuun mennessä. Valintapäätös on henkilökohtainen eikä kerho voi tehdä sitä puolestasi.

Jos siis haluat vaihtoehtolehden, täytä oheinen tilauslipuke ja palauta se kirjekuussa liittoon vuoden loppuun mennessä.

<p>Haluan vaihtoehtolehden vuodeksi 1981:</p> <p>☐ Laskuvarjourheilu</p> <p>☐ Lennokki</p> <p>Nimi: _____</p> <p>Lähios.: _____</p> <p>Postitoimip.: _____</p> <p>Allekirjoitus: _____</p>	<p>SUOMEN ILMAILULIITTO r.y. Helsinki-Malmin lentoasema 00700 Helsinki 70</p>
--	--

Nieminen otti vielä vastaan tehtävän, mutta ehkä "eläkeikä" jo ansioituneella, pitkäaikaisella puheenjohtajalla alkoi painaa päälle, koska tämä valinta tuli hänen kohdallaan olemaan viimeinen.

Tässä kokouksessa päätettiin lisäksi puolihuolimattomasti, ilman että siitä käytettiin yhtään puheenvuoroa, että SIL:n jäsenmaksua uudistetaan siten, että jäsen voi halutessaan saada jäsenmaksuun kuuluvan Ilmailu-lehden sijasta joko *Laskuvarjourheilun* (levikki noin 1 000) tai lennokki miesten vastaavan *Lennokki-lehden* (levikki n. 2 000). Esitys oli aiemmin ollut käsitellyssä sekä LuKT:ssa että Ilmailuliiton hallituksessa. Molemmat olivat kannattaneet asiaa. Asiaa oli myös esitelty ennakoon *Ilmailussa*. Vaihtoehtolehtien liittäminen jäsenmaksuun kuuluvaksi eduksi oli tarkoitettu lisäämään lajien harrastajien liittymistä SIL:n jäseneksi ja siten parantamaan järjestäytymistä. Oli havaittu, että sekä laskuvarjo- että lennokiurheilun kannattajissa oli jonkin verran "villejä" harrastajia, jotka saattoivat kuulua kerhoon – lennoki-puolelle ei aina edes siihen – mutta ei Ilmailuliittoon.

Laskuvarjourheilu oli tosiasiasa aina ollut SIL:n äänenkannattaja, vaikka sillä ei ennen tätä ollut mitään virallista kytkentää liittoon. *Laskuvarjourheilun* julkaisijana oli aluksi ollut **Jorma Österin** yritys Suomen Laskuvarjo Oy, mutta muutaman ensimmäisen vuoden jälkeen julkaisijaksi ryhtyi Suomen Laskuvarjokerho.

Suomen Ilmailuliitto ry, pöytäkirja 18.10.1980: LuKT:n kokous 5/1980
 Ilmailu 10/1980
 Ilmailu 12/1980
 Laskuvarjourheilu 3/1980
 Laskuvarjourheilu 4/1980
 Laskuvarjourheilu 1/1981
 Suomen Ilmailuliitto ry – Finlands Flygförbund r.y.: Toimintakertomus vuodelta 1981

Poppi on poikaa II – ja muita turvallisuusasioita

Vuoden 1979 laskuvarjohyppytoiminnassa sattuneita vaaratilanteita esitellyt kirjoitus *Laskuvarjourheilussa* oli otsikoitu: ”*Poppi on poikaa*”. Otsikko viittasi POP-laukaisujärjestelmien (Pull Out Pilot chute) merkittävään osaan vaaratilanteista. Vuotta myöhemmin tehty saman lehden kirjoitus oli otsikoitu suurta luovuutta osoittaen: ”*Poppi on poikaa, II osa*”. Vaikka laaja kirjoitus on löydettävissä kokonaisuudessaan Seniorien verkkosivuilla olevasta *Laskuvarjourheilusta* (2/1981), on tähän koottu joitakin poimintoja vaaratilanteista A.D. 1980.

Vaaratilanteita oli vuonna 1980 ilmoitettu 79. Määrä oli selvästi enemmän, kuin edellisenä vuonna, mutta määrän nousu vastasi hyppyjen kokonaismäärän nousua. Todennäköisesti vaaratilanteita oli tapahtunut jonkin verran enemmän, mutta esiintyi vielä jonkin verran ”ujostelua”: ei esimerkiksi haluttu tehdä ilmoitusta omasta munauksesta tai tapahtumaa pidettiin niin vähäpätöisenä, ettei siitä kannata ilmoittaa... Tuli kuitenkin käymään niin, että vaaratilanteita alettiin tehdä enemmän suhteessa hyppymäärään ja alemmalla kynnyksellä. Vaaratilanteita ei todennäköisesti tapahtunut suhteellisesti tarkastellen enempää, kuin aikaisemmin, mutta ilmoituskynnystä lienee alentanut asioiden käsittely anonyymisti ja syyttelemättä *Laskuvarjourheilun* artikkeleissa ja muussa tiedotuksessa. Myös se lienee vaikuttanut, että ilmoitukset eivät vain kadonneet johonkin mustaan aukkoon, vaan että joku niitä todella luki ja teki niiden perusteella johtopäätelmiä ja parannusehdotuksia.

1. Pakkolaukaisut		8 kpl	
2. Laukaisuvaikeudet		16 »	
— POP	11 kpl		
— System-tandemin ”POP”	2 »		
— kahva hukassa	3 »		
3. Kupu rutussa tai sekaisin		10 »	
— tehoarjot	2 »		
— liitoarjot	8 »		
4. Avautumisjärjest, punokset tai reppu		20 »	
5. Materiaalivauriot		2 »	
6. Koneessa		1 »	
7. Maahantulot		10 »	
— oppilaat	8 »		
— muut	2 »		
8. Huono uh- tai lauk.asento		4 »	
9. Varjon varassa		4 »	
10. Muut		4 »	

teessa hyppymäärään ja alemmalla kynnyksellä. Vaaratilanteita ei todennäköisesti tapahtunut suhteellisesti tarkastellen enempää, kuin aikaisemmin, mutta ilmoituskynnystä lienee alentanut asioiden käsittely anonyymisti ja syyttelemättä *Laskuvarjourheilun* artikkeleissa ja muussa tiedotuksessa. Myös se lienee vaikuttanut, että ilmoitukset eivät vain kadonneet johonkin mustaan aukkoon, vaan että joku niitä todella luki ja teki niiden perusteella johtopäätelmiä ja parannusehdotuksia.

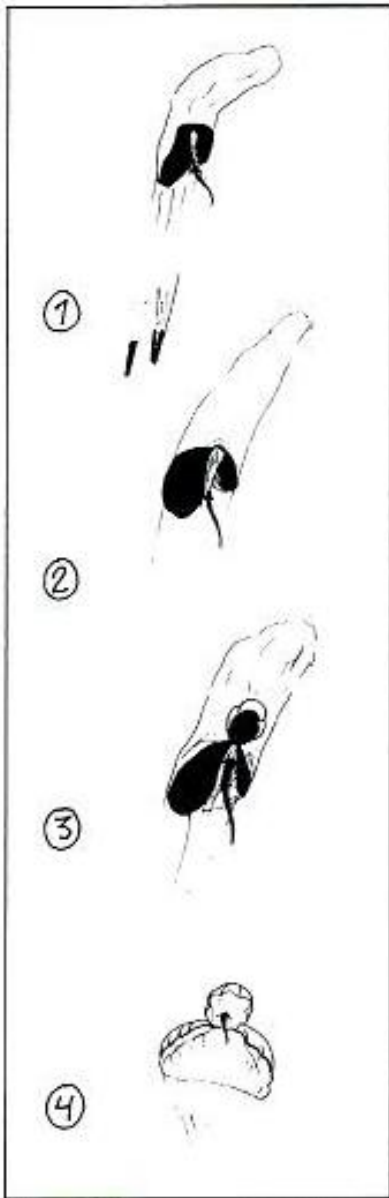
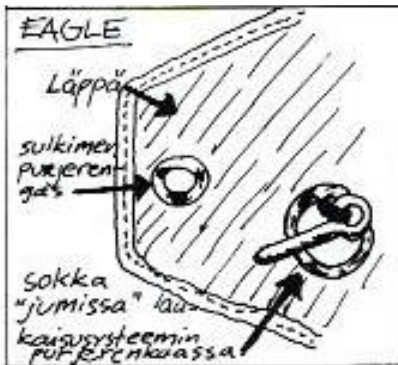
Laskuvarjourheilussa julkaistu taulukko vaaratilanteiden jakautumisesta vuonna 1980.

teiden jakautumisesta vuonna 1980.

Historiahepun vuoden 1981 puolella kirjoittaman jutun mukaan ”... *laukaisuvaikeuksien kruunaamattomaksi kunkuksi nousi POP. Se se on kunnon peli. Viime vuonna [1980] tapahtui 11 POP-vaaratilannetta (joissa kaikissa turvauduttiin varavarjoon), edellisenä vuonna viisi, kuluvana vuonna (18.5.81 mennessä) kaksi ja toissa vuonna kaksi. Nämä kaikki olivat lähes samanlaisia – perussyynä POPin pampulan sijoitus paikkaan, josta sitä ei näe ...*” Erilaisia laukaisuvaikeuksia oli tilastoitu 16 tapausta, joista POP-järjestelmään liittyviä 13.

Muitakin vaaratilanteita oli. Artikkelin luokassa ”*Avautumisjärjestelmä, punokset tai reppu*” oli edellisen kappaleeseen verrattuna ristiriitaisesti vielä enemmän tapauksia: 20. Näistä ainoastaan yksi sattui koulutustoiminnassa, loput 19 kokeneemmille hyppääjille patjavarjoilla. Oppilasta koskeneissa tapauksissa oppilas veti neuvostoliittolaisvalmisteisen T-4 varjotyypin totuttua pitemmästä laukaisuvaijerista ainoastaan löysät pois, jolloin sokat jäivät paikalleen pitämään repun suljettuna.

Patjavarjokalustolla suurin ryhmä oli punosten sekaantuminen, jonka takia slider jäi yleensä ylös. Artikkelissa arveltiin mahdollisiksi syiksi huolimattonta pakkausta tai vapaapakkausta, jossa punokset jätetään kiepille sisäpussin (pod) alle ilman, että niitä ainakaan kokonaan punostetaan sisäpussiin.

Sellainenkin harvinaisuus nähtiin, että kädestä päästettävällä apuvarjolla varustetulla patjavarjolla sattui hevosenkenkävajaa-toiminta. Apuvarjon heiton yhteydessä päävarjon reppu avautui, mutta apuvarjon yhdyspunokseen kiinnitetty sokka jäi jumiin purjerenkaan reunaan. Oheinen piirros (edellä) selventää tapausta.

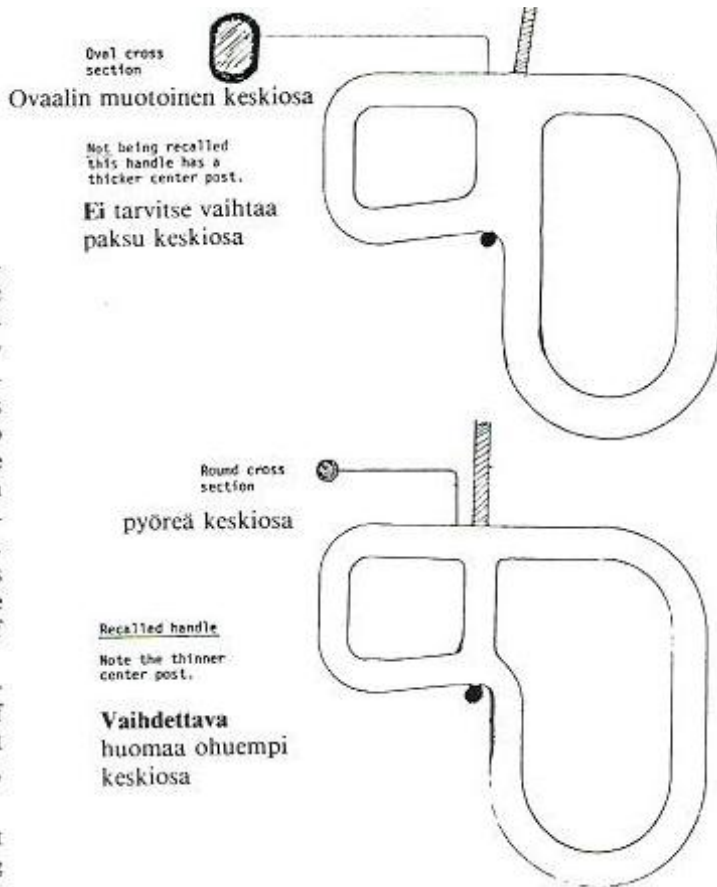
Pakkolaukaisuhypyillä käytettiin pyöreitä päävarjon kupuja. Niitä käytettäessä sattui kahdeksan vaaratilannetta. Muutamissa vaaratilanteissa varjo toimi oikein, mutta ei hyppääjä. Kahdessa tapauksessa oppilaat hätääntyivät arvioituaan varjon aukeamisen kestävän liian kauan. He molemmat avasivat varavarjon. Yksi totaalinen vajaatoiminta syntyi, kun pakkolaukaisuhihnaa asennettaessa unohdettiin pakkausta helpottava tilapäinen apusokka paikalleen laukaisuhihnan alle. Reppu ei avautunut lainkaan. onneksi oppilas käytti varavarjoa. Kyseisessä tapauksessa on virhe lipsahtanut läpi kolmessa vaiheessa: pakkaaja itse ei huomannut, pakkauksen tarkastaja ei huomannut (tai kukaan ei tarkastanut pakkausta tässä vaiheessa) ja hyppymestari ei ole huomannut paikallaan olevaa sokkaa oppilaan varusteita tarkastettaessa.

Vajaatoiminta nimeltä jakautunut kupu – amerikkaksi **Mae West** 1920-luvun povipommin mukaan - saattaa olla nykyhyppääjille melko eksoottinen. Se oli pyöreillä kuvuilla myös varavarjolla - mahdollinen vajaatoiminta, jossa esimerkiksi hyppääjän huonon laukaisuasennon takia kuvun helma ei avautumisvaiheessa ole tasan, jonka vuoksi osa helmasta saattaa puhaltua punosten välistä kuplaksi helman "väärälle puolelle". Vajaatoiminta saattoi näyttää pieneltä ylimääräiseltä kuplalta tai pahimmillaan symmetrisiltä super-DD-kokoiset rintaliivit mieleen tuovalta muodostelmalta.

Edellä on kerrottu vaaratilanteista ja erilaisista vaaratilanneilmoitusten kautta esille tulleista ongelmista. Kalusto-ongelmia tuli esille myös muuta kautta. SIL oli tilannut suuren määrän alan lehtiä ulkomailta. USA:sta tuli pari lehteä, Englannista, Itävallasta, Kanadasta Ruotsista, Norjasta ja Tanskasta yksi lehti kustakin. Niistä löytyi paljon ajankohtaista teknistä tietoa. Laskuvarjovalmistajat olivat entistä avoimemmin alkaneet jakaa erilaisia teknistä ongelmista kertovia Service Bulletinneja tai vastaavia. Myös FAI:n laskuvarjokomitean CIP:n Safety-julkaisusta löytyi paljon tarpeellista tietoa. Vuoden 1980 lopulla ja vuodenvaihteen 1980/1981 aikoihin saatiin tietoa useista erilaisista ongelmista.

Relative Workshop Inc. ilmoitti, että sen Wonderhog reppu-valjasjärjestelmässä käytetty tietty varavarjon muovikahvamalli on kelvoton. Tehdas lupasi vaihtaa kahvan metalliseen viiden dollarin hintaan, kunhan heille toimitetaan kelvoton muovikahvamalli sekä tarpeelliset tiedot (yhteystiedot ja yksilöidyt tiedot, missä varusteissa kahva on ollut).

FAI:n Safety-julkaisussa myös varoitettiin muovikahvoista, joista näytti tulleen todellinen ongelma. Metallikahvoja oli ilmeisesti aikanaan alettu korvaamaan muovisille niiden keveyden vuoksi. Nyt alkoi kaunis ajatus potkia takaisin. Muistamme myös edellä kerrotun Strong Enterprisesin muovikahvat, jotka ilmailuviranomainen maadoitti muutosmääräyksellään.

Muovikahvoista kerrottiin myös Englannissa ilmestyneessä *Sport Parachutistissa* (4/1980). Siinä kehoitettiin tekemään vähintäänkin taivutustesti muoviselle varavarjon kahvalle, tai kaikkein mieluummin – harkita siirtymistä metallisen kahvan käyttöön.

Yllä ote Relative Workshopin kirjeestä. Kahvan vaihto ei vielä ollut tässä vaiheessa pakollinen muutos, tehdas ystävällisesti pyysi palautamaan, jos tällainen kahva löytyy ja vaihtokahvan saat edullisesti, maksaa vain vitosen...

Oikealla Arto Mattilan kannanotto POP-laukaisujärjestelmään julkaisiin useammassa Laskuvarjourheilin numerossa. Viestin tekstit ovat poimintoja vaaratilanneilmoituksen teksteistä.

Turvallisuusongelmia eivät siis enää aiheuttaneet ainoastaan turvallisuusketjun heikoimpina lenkinä pidetyt hypääjät, vaan myös valmistajat ja heidän uudet innovaatiionsa – tai paremminkin innovaatioiden usein ilmeinen keskeneräisyys. Ongelmia siis pukkasi. Niiden määrä lisääntyi nopean varustekehityksen mutta myös harrastuksen paisumisen myötä, kuten tulemme tämän kirjoituksen edetessä huomaamaan.

Viranomaisella ei ollut eväitä korjaaviin toimiin, koska siellä ei ollut enää alan osaamista. Jonkun piti alkaa tehdä jotakin. Se joku oli laskuvarjohyppääjien(kin) etujärjestö SIL, ja siellä viisasten kerho LuKT. Se ryhtyikin, mutta asioita piti ensin tarkastella uusista kulmista ja uusin katselulaittein, koska käytössä oli vain yksi palkkamies ja epälukuinen määrä eri taustaisia luottamushenkilöitä, tässä vaiheessa ja vielä melko pitkään luottamus*miehiä*. Uusien askelmerkkien löytymiseen yritys ja erehdys -menetelmällä meni tovi, mutta lopulta löydettiin uudenlaiset tekemisen tavat, joilla selvittiin amatöörivoiminkin lopulta käsittämättömän hyvin.

Laskuvarjourheilu 2/1980

Ilmailuhallitus 3.7.1980: Muutosmääräys M 949/80: Strong Enterprises. Laskuvarjon laukaisukahvan tarkastus

Laskuvarjourheilu 4/1980

Suomen Ilmailuliitto ry – Finlands Flygförbund r.y.: Toimintakertomus vuodelta 1981

Laskuvarjourheilu 1/1981

Laskuvarjourheilu 2/1981

Laskuvarjourheilu 3/1981

Laskuvarjourheilu 4/1981

Vuoden 1980 laskuvarjohyppytoiminta - lukuja

Laskuvarjohyppyjen määrä Suomessa oli kasvanut vuodesta 1975 alkaen vahvasti. Vuosina 1972, 1974 ja 1978 oli pieniä tasanteita, mutta hyppymääriä kuvaava käyrä oli vuodesta 1977 alkaen nousut jyrkästi. Se oli hieman yli kaksinkertaistunut kolmen vuoden aikana. Vuonna 1980 Suomen kokonaishyppymäärä oli laskuvarjokerhojen ilmoitusten mukaan 23 597* (edellisenä vuonna 17 895). Näistä pakkolaukaisuhyppäjä oli hieman alle 3 000 hyppyä. Aktiivisia hyppääjiä (vähintään yksi hyppy) oli 855 (792). Heistä 255 hyppääjällä (179) oli vuoden päättyessä lupakirja.

Suomen Ilmailuliiton jäsenistä ilmoitti harrastavansa laskuvarjourheilua, 2.9.1980 päivätyn tiedon mukaan, 516 henkilöä. Jostain syystä, joista *Laskuvarjourheilun* hyväksyminen vaihtoehtoiseksi jäsenlehdiksi oli ainakin yhtenä tekijänä, jäsenmäärä vuoden vaihteen aikoihin tuli yli kaksinkertaistumaan: 18.5.1981 hyppääviä jäseniä oli liiton jäsenrekisterin mukaan 1 074.

Kerhot järjestivät 53 alkeishyppykurssia (48), joilla koulutettiin yhteensä 440 (389) uutta hyppyoppilasta. Näiden lukujen perusteella Suomessa oli hieman alle seitsemänsataa hyppääjää.

Eniten hypänneet viisi laskuvarjokerhoa Suomessa olivat armon vuonna 1980 seuraavat:

Suomen Laskuvarjokerho (Helsinki)	6 419 hyppyä
Utin Laskuvarjokerho	4 479
Oulun Laskuvarjokerho	2 729
Pohjois-Karjalan Laskuvarjourheilijat (Joensuu)	1 914
Imatran Ilmailukerho	1 716

Alkeiskurssien lisäksi Ilmailuliitto järjesti kaksi hyppymestarikurssia, joilla koulutettiin yhteensä 16 tulevaa hyppymestaria.

Yksi Ilmailuliiton jäsenkerhojen toiminnan mittari oli kerhotoiminnassa tehdyt harrastetyötunnit. Laskuvarjokerhoissa ei näitä yleensä kirjatta, koska hyppymäärä oli konkreettinen tuotos, jota voitiin verrata aikaisempien vuosien lukuihin. Jotkut kerhot kuitenkin ilmoittivat liittoon myös nämä työtunnit. SIL:n toimintakertomuksessa arvioidaan työtunteja tehdyn noin 11 000 tuntia.

* Kokonaishyppymäärä on SIL:n toimintakertomuksessa noin sata hyppyä edellä esitettyä pienempi. Tässä ja "Laskuvarjourheilussa" käytetty luku on saatu samasta lähteestä (SIL) toimintakertomuksen valmistumisen jälkeen, joten siinä lienee mukana alkuperäisen määrääjän jälkeen toimitettuja hyppylukuja. FAI:n turvallisuustilastossa on käytetty yllä olevaa lukua.

Laskuvarjourheilu 2/1981

Ilmailu 4/1981

Suomen Ilmailuliitto ry – Finlands Flygförbund r.y.: Toimintakertomus vuodelta 1981
 Suomen Ilmailuliitto ry: Laskuvarjotiedote 4/1981, 28.5.1981

Hyppyturvallisuus 1980 – lukuja

Suomessa oli vuoden 1980 loppuun mennessä suoritettu järjestäytyneen laskuvarjohyppytoiminnan piirissä (alkanut 1962) yhteensä 164 203 urheilulaskuvarjohyppyä. Tänä aikana sattui yhdeksän kuolemaan johtanutta laskuvarjo-onnettomuutta. Vuonna 1980 yksi kuolemaan johtanut onnettomuus. Siitä huolimatta – merkittävän vuotuisen hyppymäärän kasvun ansiosta - kokonaistilastossa suhdeluku hyppymäärä yhtä kuolemaan johtanutta onnettomuutta kohden parani edellisestä vuodesta.

Tunnuslukuja laskettuna FAI:n laskuvarjotoimikunnan CIP:n tilastointitavan mukaan:

<i>Hyppyjä Suomessa vv. 1962–1980</i>	<i>Onnettomuuksia Suomessa 1962 - 1980</i>	<i>Hyppymäärä / onnetto- muus</i>	<i>Hyppääjämäärä / onnetto- muus</i>
164 203	9	18 245	620

Fédération Aéronautique Internationale (FAI, International Parachuting Commission (IPC): 2013 Safety Survey Report 2013
 Eero Kausalainen 17.1.2024

* * * * *

Vuoden 1981 historiatarinat jatkuvat seuraavassa tiedostossa.